

TOIMINTAKERTOMUS JA
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT
1.1.2007–31.12.2007



Sosiaali- ja terveysalan
tutkimus- ja kehittämiskeskus

Helsinki 2008

Sisällys

1 TOIMINTAKERTOMUS	1
1.1 Johdon katsaus toimintaan	1
1.2 Vaikuttavuus	3
1.2.1 Pohjoismaisen ministerineuvoston puheenjohtajuuteen liittyvät tehtävät vuonna 2007	4
1.2.2 Terveiden ja toimintakyvyn edistäminen	5
1.2.3 Työelämän vetovoiman lisääminen	11
1.2.4 Syrjäytymisen ehkäisy ja hoito	11
1.2.5 Toimivat palvelut ja kohtuullinen toimeentuloturva	12
1.2.6 Lapsiperheiden hyvinvointi	30
1.3 Toiminnallinen tehokkuus	32
1.3.1 Toiminnan taloudellisuus ja tuottavuus	36
1.3.2 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	41
1.3.3. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	49
1.4 Tuotokset ja laadunhallinta	50
1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	58
1.6 Tilinpäätösanalyysi	63
1.6.1 Rahoituksen rakenne	63
1.6.2 Talousarvion toteutuminen	64
1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma	65
1.6.4 Tase	66
1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	67
1.8 Arviointien tulokset	69
1.9 Yhteenvetotiedot väärinkäytöksistä	69
2. TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA.....	70
3. TUOTTO- JA KULULASKELMA.....	73
4. TASE	74
5. LIITETIEDOT	75
6. ALLEKIRJOITUKSET	

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus toimintaan

Stakes on toiminut STM:n alaisena sektoritutkimuslaitoksena koko viisitoistavuotisen toimiaikansa tehtävänäään tuottaa päätöksentekoon tarpeellista tietoa valtion näkökulmasta. Toiminnan reunaehdot ja edellytykset ovat tänä aikana muuttuneet yleisen poliittisen ilmapiirin mukaan. Aluksi kuntien itsenäistä päätösvaltaa ja omaa osaamista korostettiin eikä valtion puuttumista kuntien toimiin pidetty lainkaan suotavana tai toivottavana. Vähitellen poliittinen tahto on valtion näkökulmasta muuttunut kohti hieman tiukempaa valtion ohjausta kuntien suuntaan. Samalla ns. tieto-ohjaukseen kohdistuneet kokemukset, tutkimukset ja kehittämistyö ovat rikastuttaneet Stakesin toimintaa ja monipuolistaneet yhteistyömahdollisuuksia päätöksentekijöiden ja alan työntekijöiden kanssa.

Stakesin työn kohde sosiaali- ja terveysalalla on erittäin lähellä poliittista keskustelua ja päätöksentekoa, joten ristiriitaiset näkemykset työn tavoitteista tai tuloksista ovat tavanomaisia. On välttämätöntä, että tällaisessa tilanteessa tutkimus- ja kehittämistyö on epäpoliittista ja kaikki akateemiset kriteerit täyttävää. Tämän mittarina voidaan pitää esimerkiksi Stakesin menestystä Suomen Akatemian ja Euroopan Unionin kilpaillun tutkimusrahoituksen saajana. Stakesin riippumattomuutta korostaa myös sen rooli tilastoviranomaisena.

Stakes valmisteli kuluneella nelivuotiskaudella uuden strategiansa, jonka kantavat ajatukset ovat erinomaisesti ennakoineet suuria kansallisia kysymyksiä, STM:n strategiatyötä sekä hallitusohjelmaa. Stakes on samalla vahvistanut laaja-alaisuutta ja monitieteisyyttä ns. horisontaalihankeilla, jotka ylittävät talon tulosityksiköt. Näin pystytään entistä paremmin vastaamaan tulevaisuuden palvelujärjestelmän luomisen tarpeisiin.

Nelivuotiskaudella 2004–2007 Stakes on vahvistanut merkittäviä tutkimuksen ja osaamisen alueitaan. Tutkimusohjelma tunnisti neljä keskeistä aluetta; 1) hyvinvointipolitiikan kestävyys, 2) sosiaali- ja terveyspalvelut ja niiden vaikuttavuus, 3) väestörakenteen muutoksen vaikutukset sekä 4) hyvinvointi ja eriarvoisuus.

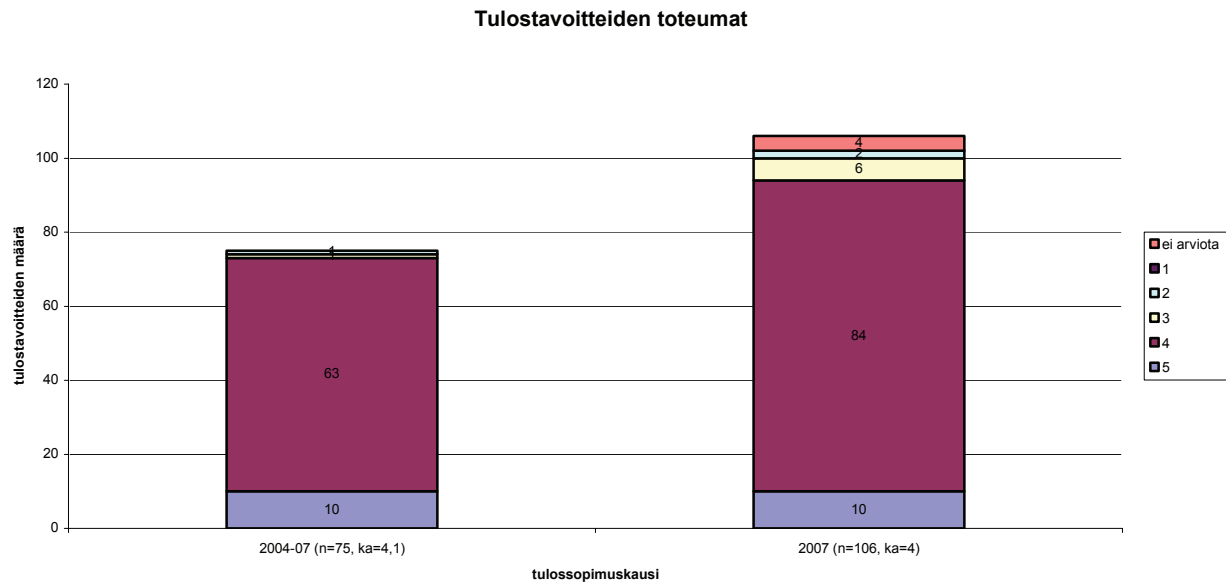
Lisäksi Stakes perusti kahdeksan yli tulosaluerajojen ulottuvaa horisontaalista hankekokonaisuutta: 1) tulevaisuuden palvelujärjestelmät, 2) lasten ja perheiden palvelukonseptit, 3) vanhus-tenhuollon uudet palvelukonseptit, 4) asiantuntijajärjestelmät, 5) sosiaali- ja terveysalan henkilöstökysymykset, 6) innovaatioprosessien kehittäminen, 7) palvelujärjestelmän laadunhallinta sekä 8) globalisaatio, globaali sosiaalipolitiikka ja sosiaalisesti kestävä kehitys.

CHESS, terveystaloustieteen keskus on laajentanut ja vahvistanut toimintaansa. Kansallinen terveydenhuollon kehittämishanke tuki erityisesti Finohtan toimintaa. Kansallisessa sosiaalialan kehittämishankkeessa vetovastuu oli Stakesilla ja ylijohdaja Matti Heikkilällä. Stakes käynnisti myös innovaatio-ohjelmansa jatkona pitkälliselle työlle ns. hyvinvointiklusterin kehittämisessä. PARAS-hankkeen arviointi on aloitettu.

Toiminnan vaikuttavuutta parannettiin tuottamalla ja välittämällä yhä enemmän tietoa sähköisesti. Esimerkkeinä Sampo-hankkeessa modernisoitu tilasto- ja rekisteritoiminnan arkkitehtuuri,

uudistettu Stakesin verkkosivusto tai toteutettu informaatio-ohjauksen innovaatio Lastensuojelunkasikirja.fi.

STM:n tulosohejaus on edelleen ollut pääosin hankeohjausta, vaikka pyrkimystä strategisempaan suuntaan on ollut molemmilla osapuolilla.



Tulosopimuksessa oli 75 pitkän aikavälin tavoitetta ja vuodelle 2007 106 tulostavoitetta. Valtaosa tulostavoitteista toteutui hyvin tai erinomaisesti.

1.2 Vaikuttavuus

Stakesin tulostavoitteet vuodelle 2007 sekä koko tulossopimuskaudelle vuosille 2004 – 2007 määriteltiin STM:n kanssa solmitussa tulossopimuksessa sekä valtion talousarviossa (luvun 33.02 perustelut). Stakesin alaisten laitosten tulostavoitteet määriteltiin tulossopimuksissa, jotka mielisairaalat ja koulukodit ovat tehneet Stakesin kanssa. Stakesin vuoden 2007 tulossopimukseen on kirjattu yksilöityinä tulostavoitteina vain ministeriön kannalta keskeiset tavoitteet pyrkimättä sopimusvuoden koko toiminnan kattamiseen.

Toimintavuoden tulokset on esitetty vaikuttavuus-osiossa tulossopimuksen rakenteen mukaisesti. Muilta osin raportointi ei vastaa tulossopimuksen BSC-rakennetta, koska ohjeen mukaisesti rakenne pohjautuu tulosprismaan.

Sanallisesti esitettyjen tulosten lisäksi on kertomusvuodelle ja koko tulossopimuskaudelle asetettujen tulostavoitteiden osalta tuloksellisuutta arvioitu myös arvosanan avulla (5= erinomainen tulos, tulostavoite saavutettu ja ylitetty huomattavasti 4= hyvä tulos, tulostavoite saavutettu tavoitteen mukaisesti, 3= tyydyttävä tulos, tulostavoite toteutunut lähes tavoitteen mukaisesti, 2= välttävä tulos, tulostavoite on toteutunut osittain, 1= huono tulos, tulostavoitetta ei ole saavutettu tulossopimusvuonna).

Vaikuttavuuden osalta raportointi noudattaa STM:n strategisia painoalueita, joiden osalta sosiaali- ja terveysministeriö edellytti Stakesin kohdentavan toimintansa erityisesti seuraavien neljän asiakokonaisuuden tavoitteiden saavuttamiseksi:

1. Tieto-ohjauksen sekä tieto- ja tilastojärjestelmien kehittäminen
2. Alueellisen ja seudullisen yhteistyön vahvistaminen sosiaali- ja terveydenhuollossa
3. Laatusuosituksen ja muiden ohjausvälineiden toimeenpanon seuranta ja vaikuttavuuden arviointi
4. Muut toiminnalliset tavoitteet

Yllä kuvatun rakenteen sisällä on tulossopimuksessa sovituista tavoitteista pitkän aikavälin tavoitteet laatikoitu ja kertomusvuotta koskevat tavoitteet kursivoitu. Pitkän aikavälin tavoitteiden toteutumista arvioidaan ja raportoidaan sisennetyn laatikon tekstissä, kun taas vuoden 2007 toteumaa arvioidaan ja raportoidaan kursivoidun tekstin jälkeen sisennetyssä tekstissä. Pitkän aikavälin toiminnan vaikuttavuus raportoidaan toisessa yhteydessä.

1.2.1 Pohjoismaisen ministerineuvoston puheenjohtajuuteen liittyvät tehtävät vuonna 2007

Stakes varautuu vuoden 2007 Suomen Pohjoismaisen ministerineuvoston puheenjohtajuuteen liittyviin tehtäviin erikseen sovittavalla tavalla.

Stakes varautui vuoden 2007 Suomen Pohjoismaisen ministeri neuvoston puheenjohtajuuteen liittyviin tehtäviin. Stakesin ulkomaanavun yksikkö (IDC) osallistui ja antoi apua STM:lle v. 2007 Suomen Pohjoismaisen ministerineuvoston puheenjohtajuuteen liittyvissä tehtävissä: Stakesin ulkomaanavun yksikön koordinoiman Barentsin hiv/aids-ohjelman vaiheen 2005 - 2007 päätösesminaari 18. – 19.10.2007.

Stakesin ulkomaanavun yksikkö osallistui Pietarissa joulukuussa 2007 pidettyyn seminaariin "Promotion of Healthy Lifestyles, Work Ability & Social Inclusion" jossa yksikön edustaja piti esityksen lähialueyhteistyön historiasta ja tulevaisuuden näkymistä. **Arvio: 4**

Vuonna 2007 Stakes varautuu kolmen Pohjoismaiden ministerineuvoston alaisen laitosten hallitusten puheenjohtajuuteen.

Stakes varautui kolmen Pohjoismaiden ministerineuvoston alaisen laitoksen hallitusten puheenjohtajuuteen ja toimi NOPUS:n ja NUH:n puheenjohtajana. Stakes toimi aktiivisesti useissa työryhmissä ja johtoryhmässä pohjoismaisessa yhteistyössä terveydenhuollon laadunmittaamiseksi. **Arvio: 4**

Stakes kokoaa vanhuustutkijoiden verkoston (erillisrahoitus)

Stakes kokosi pohjoismaisten vanhustutkijoiden verkoston ja hankki verkoston toiminnalle rahoituksen Pohjoismaiselta ministerineuvostolta vuosille 2008–2009. **Arvio: 4**

Stakes osallistuu vammaiskonferenssin järjestämiseen erikseen sovittavalla tavalla.

Stakes osallistui vammaiskonferenssin suunnitteluryhmän toimintaan. **Arvio: 4**

Stakes osallistuu lapsia ja nuoria käsittelevän seminaarin valmisteluihin. (neuvola ja kouluikäiset)

Ko. seminaaria ei järjestetty. **Arvio: -**

Stakes osallistuu huumeepoliittisen seminaarin järjestämiseen. (erillisrahoitus)

Stakes osallistui merkittävällä panoksella Huumeiden ehkäisy pohjoisilla alueilla -seminaarin järjestämiseen Levillä 12.–13.4.2007. Seminaarissa yhteistyö eri maiden viranomaisten välillä sekä kirkkokuntien ja kansalaisjärjestöjen kanssa todettiin sujuvaksi, ja sitä päätettiin yksimielisesti syventää ja laajentaa **Arvio: 4**

Stakes osallistuu telelääketieteen foorumin järjestämiseen

Stakes osallistui telelääketieteen foorumin järjestämiseen. **Arvio: 4**

1.2.2 Terveiden ja toimintakyvyn edistäminen

Koko nelivuotiselle tulossopimuskaudelle asetetuista kymmenestä pitkän aikavälin tulostavoitteesta yksi toteutui erinomaisesti ja yhdeksän tavoitteen mukaisesti. Kertomusvuodelle asetetuista 17 tulostavoitteesta yksi toteutui erinomaisesti ylittäen tavoitteen, 14 tavoitteen mukaisesti, yksi tyydyttävästi sekä yksi välttävästi.

Stakes on huolehtinut Terveys 2015 -kansanterveysohjelman tavoitteiden toteutumisen ja toimenpanon seurannassa tarvittavien tietojen kokoamisesta ja analysoinnista yhdessä KTL:n ja TTL:n kanssa.

Stakes huolehti Terveys 2015 -kansanterveysohjelman tavoitteiden toteuttamisen ja toimenpanon seurannassa tarvittavien tietojen kokoamisesta ja analysoinnista yhdessä KTL:n ja TTL:n kanssa. **Arvio: 4**

Stakes saattaa loppuun seurannassa tarvittavien valtakunnallisten ja kuntakohtaisten tulos- ja prosessi-indikaattoreiden sekä terveyden determinantteja kuvaavien indikaattorien valinnan ja luo seurantakäytännön yhdessä KTL:n ja TTL:n kanssa.

Stakes saattoi loppuun tarvittavien indikaattoreiden valinnan ja loi seurantakäytännön yhdessä KTL:n ja TTL:n kanssa. **Arvio: 4**

Stakes on tukenut koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisytyötä kehittämällä tapaturmien tilasto- ja tietojärjestelmää osana hoitoilmoitusjärjestelmää ja tuottamalla tietoa KTL:n käyttöön.

Stakes tuki koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisytyötä kehittämällä tapaturmien tilasto- ja tietojärjestelmää osana hoitoilmoitusjärjestelmää ja tuottamalla tietoa KTL:n käyttöön. **Arvio: 4**

Stakes valmistelee tiedon tuotanto-osuuden TTL:n ja KTL:n yhteiseen tutkimus- ja toimintaohjelmaan tapaturmien torjumiseksi STM:n ohjauksessa.

Stakes osallistui tilasto- ja tietojärjestelmän kehittämiseen luomalla edellytyksiä hoito-ilmoitusjärjestelmän hyödyntämiseen tällä aihealueella. **Arvio: 4**

Stakes on tuottanut tietoa siitä, miten palvelujärjestelmän toiminta ja yleinen sosiaali- ja terveyspolitiikka vaikuttavat terveyden tasa-arvoon, arvioinut nykytilannetta ja mahdollisia puutteita sekä tehnyt kehittämis ehdotuksia.

Stakes tuotti tietoa terveyden tasa-arvosta mm. mittavassa REDD-hankkeessa, jossa analysoitiin kuluva vuosikymmenen aikaista kehitystä erikoissairaanhoidon kohdentumisen oikeudenmukaisuudesta. **Arvio: 4**

Stakes jatkaa osallistumistaan kansalaisten terveystietoportin sisällön suunnitteluun yhteistyössä KTL:n ja TTL:n kanssa.

Stakes osallistui kansalaisen terveystietoportin ohjausryhmän työskentelyyn ja terveysuomi.fi portaalia kehittäviin hankkeisiin (FINONTO ja portaalin laatukriteerit). **Arvio: 4**

Stakes osallistuu väestöryhmien välisten terveyserojen kaventamisstrategian valmisteluun yhdessä STM:n, KTL:n ja TTL:n kanssa.

Stakes osallistui terveyserojen kaventamisstrategian valmisteluun työryhmien työskentelyn kautta, toimien aktiivisesti työryhmien puheenjohtajana, asiantuntijasihteerinä tai muina asiantuntijoina. **Arvio: 4**

Stakes on kehittänyt lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden seuranta osana muita tilastouudistuksia yhdessä muiden valtakunnallisten tiedontuottajien kanssa. Stakes seuraa väestön terveyttä ja hyvinvointia sekä sosiaali- ja terveystalouden käyttöä joka toinen vuosi tehtävällä kyselytutkimuksella (*Hyvinvointi ja palvelukysely*). Joka toinen kerta kyselyn erityisteemana ovat ikääntyneet sekä joka toinen kerta lapset ja nuoret. Stakes on jatkanut vuosittaista kouluterveyskyselyä.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden seurannan kehittäminen on edennyt suunnitelmien mukaan yhdessä muiden valtakunnallisten tiedontuottajien kanssa. Väestön terveyttä ja hyvinvointia sekä sosiaali- ja terveystalouden käytön seuranta ja raportointi on systematisoitu. Pitkän aikavälin tavoitteen mukaisesti Stakes uudisti seurannan ja ryhtyi julkaisemaan säännöllisesti Suomalaisten hyvinvointi (2004, 2006 ja 2008)- ja Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukatsaus (2005 ja 2007) -teoksia, joiden policyrelevantti käyttö on vakiintunut korkealle tasolle. Kouluterveyskyselyä on jatkettu koko tulossopimuskauden. Kouluterveyskyselyn kattavuus on lisääntynyt ja se lähentelee jo 100 prosenttia Suomen kunnista. Kunnat hyödyntävät kyselyn tuloksia sekä strategisella että operatiivisella tasolla. Kouluterveyskysely laajennettiin tulossopimuskauden aikana kattamaan myös ammattiin opiskelevat. **Arvio: 5**

Stakes jatkaa Kouluterveyskyselyn tekemistä vuosittain sekä tukee kuntia kyselystä saadun tiedon hyödyntämisessä. Yhteisrahoitus

Stakes toteutti Kouluterveyskyselyn Oulun- ja Länsi-Suomen lääneissä sekä Ahvenanmaan maakunnan alueella ja tuki kuntia kyselystä saatavan tiedon hyödyntämisessä. Kouluterveyskyselyn kattavuus laajeni edelleen. Kunnat hyödynsivät kyselyn tuloksia yhä enemmän sekä strategisella että operatiivisella tasolla. Totetutettiin Kouluterveyskysely pilottitutkimuksena ammattiin opiskeleville 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoille Kainuun maakunnassa ja Oulun seudulla. Onnistuneen pilotin myötä päätettiin laajentaa Kouluterveyskysely koskemaan valtakunnallisesti myös ammattiin opiskeleviin 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoita vuodesta 2008 alkaen. Kouluterveyspäiville osallistui 730 henkilöä. **Arvio: 5**

Stakes raportoi vuonna 2006 kerätyn erillisaineiston pohjalta lasten ja nuorten suunterveyden seurannasta ja ehkäisevien hoitopalvelujen toteutumisesta.

Erillisselvitysaineisto on tallennettu, mutta analysointi ja raportointi ovat kesken. **Arvio: 2**

Laatusuositusten ja muiden ohjausvälineiden toimeenpanon seuranta ja vaikuttavuuden arviointi

Stakes on rakentanut kuntien, terveystieteiden ja lääninhallitusten kanssa yhteistyössä terveyden edistämisen benchmarking –järjestelmän, jonka avulla tuetaan, seurataan ja arvioidaan Terveys 2015 kansanterveysohjelman sekä kuntien ja alueiden terveyden edistämisen toteutumista ja vaikuttavuutta.

Stakes aloitti terveyden edistämisen benchmarking-järjestelmän rakentamisen yhdessä kuntien, terveystieteiden, lääninhallitusten ja valtion tutkimuslaitosten kanssa. Järjestelmä rakennetaan TedBM-hankkeessa, jonka tavoitteena on kehittää vertailukelpoisia menetelmiä ja tunnuslukuja, joilla voidaan kuvata kuntien ja niiden erilaisten yksiköiden toimintaa väestönsä terveyden lisäämiseksi ja väestöryhmien välisten terveyserojen vähentämiseksi. Vertaistietojen kehitystyö on edennyt suunnitelman mukaisesti neljässä osahankkeessa: kuntajohtaminen, erikoissairaanhoito, oppimisympäristöt ja lasten ehkäisevät peruspalvelut. Vuoden 2007 aikana toteutettiin kyselyt: 1) kuntajohdolle, 2) 7.-9. vuosiluokkien ja 3) 1.-6. vuosiluokkien kouluille, sekä 4) lasten ja nuorten ehkäisevien terveyspalveluista terveystieteiden keskuksissa. Lisäksi haastateltiin 30 johtavaa viranhaltijaa ja luottamushenkilö yhdessä sairaanhoitopiirissä ja kahdessa kunnassa. Järjestettiin lukuisia asiantuntijatyökokouksia ja seminaareja. Marraskuussa julkaistiin raportit 1) Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa – perusraportti kyselystä 7.-9. vuosiluokkien kouluille ja 2) Kouluterveydenhuollon laatusuosituksen toimeenpano 2004–2007, sekä järjestettiin tiedotustilaisuus ja tulosten raportointiseminaari. Käynnistettiin Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin kanssa yhteistyö terveyden edistämiseksi erikoissairaanhoidossa. Vuoden 2007 loppuun mennessä valmisteltiin ensimmäiset ehdotukset terveydenedistämiskäytännöistä kuvaavista vertaistiedoista. **Arvio: 4**

Muut toiminnalliset tavoitteet

Stakes on tuottanut kuntien käyttöön toimintamalleja Terveys 2015 -kansanterveysohjelman toimeenpanemiseksi mm. hyvinvointipoliittisten ohjelmien laadinnasta, hyvinvointi-indikaattoreista sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteista ja johtamisesta, ja yhdessä lääninhallitusten kanssa ohjannut kuntia näiden käyttöönotossa.

Stakes tuotti kuntien käyttöön toimintamalleja Terveys 2015 -kansanterveysohjelman toimeenpanemiseksi mm. hyvinvointipoliittisten ohjelmien laadinnasta, hyvinvointi-indikaattoreista sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteista ja johtamisesta (esim. IVA-menetelmä, TEJO-hanke), ja yhdessä lääninhallitusten kanssa ohjannut kuntia näiden käyttöönotossa. **Arvio: 4**

Stakes laajentaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen paikallisten rakenteiden ja johtamisen kehittämistyötä muihin kuntiin ja muille alueille, sekä mallintaa ja arvioi erilaisia terveyden edistämisen rakenne- ja johtamiskäytäntöjä, ottaen huomioon kunta- ja palvelurakennemuutosten vaatimukset.

Vuonna 2007 jatkettiin terveyden edistämisen johtamisen menetelmien ja työkalujen kehittämistä IVA-menetelmän soveltamisella lautakuntapäätöksentekoon sekä pilottikuntien hyvinvointikertomusten ja -indikaattoreiden päivittämisellä ja strategiatyöllä. Pilottikunnille tarkoitettuja valtakunnallisia työkokouksia järjestettiin kolme kappaletta. Valtakunnallisen Tejo-koulutuspäivän teemana oli terveyserojen kaventaminen. Kunnista kerättiin aineistoa eri toimialojen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävistä, josta on valmistumassa artikkeli. Terveyden edistämisen rakenteita ja johtamiskäytäntöjä sekä johtami-

sen työkalujen soveltuvuutta on arvioitu. Kehittämistyöstä saatuja kokemuksia on välitetty sosiaali- ja terveysministeriön ja Kuntaliiton sekä kuntien ja alueiden käyttöön eri tavoin (Aineistoa STM:n ja Kuntaliiton kuntakirjeeseen, alueelliset koulutustilaisuudet, Terve Kunta -päivät, seminaarit ja julkaisut). Julkaistiin väliraportti yhdessä ammattikorkeakoulujen ja kuntien kanssa (Stakes Raportteja 4/2007), kirjoitettiin artikkeli EST-lehteen (2/2007) ja Terve Kunta -päivien julkaisuun (2007), julkaistiin Ideakortti (1/07) ja useita abstrakteja ja seminaariesitelmiä. Tieteellinen artikkeli Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kuntien suunnitteluasiakirjoissa julkaistiin Kunnallistieteen aikakauskirjassa (3/2007) ja kuntien terveyden edistämisen käytäntöjä arvioitiin yhdessä Terveys 2015 hankkeen kanssa kuntakyselyllä. **Arvio: 4**

Stakes tukee ja arvioi Terveys 2015 -ohjelman toimeenpanon etenemistä kunnissa ja alueilla.)

Vuonna 2007 selvitettiin kunnanjohtajille suunnatulla kyselyllä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tilannetta kunnissa. Sen lisäksi tehtiin vielä erillinen haastattelututkimus, jolla arvioitiin Terveys 2015 -kansanterveysohjelman ohjaavuutta, toimeenpanoa ja sisältöä. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä kunnissa tuettiin Kansanterveyden neuvottelukunnan Paikallistoiminnan jaoston ja läänien kanssa yhteistyössä järjestetyillä seminaareilla (5 kpl) syksyn aikana. Seminaarien sisällölliset tavoitteet toteutuivat hyvin, aiheina käsiteltiin muun muassa väestöryhmien välisten terveyserojen kaventamista, vertailutietokantojen kehittämistä sekä esiteltiin paikallisia hyviä käytäntöjä. **Arvio: 4**

Stakes on tuottanut kuntien työn tueksi mallin sosiaalisten ja terveydellisten vaikutusten ennakkoivaan arviointiin ja tukenut kuntia sen käyttöönotossa. Stakes on osallistunut menettelytapaohjeiden ja toimintamallien kehittämiseen valtion, kunnan sekä elinkeinoelämän päätösten ja toimien terveysvaikutusten ennakkoivaan arviointiin.

IVA-hanke päättyi 2007 suunnitelman mukaisesti ja saavutti sille asetetut tavoitteet lukuun ottamatta sitä, että ennakoarviointi olisi käytössä kaikessa päätöksenteossa. Tavoite osoittautui epärealistiseksi. Hankkeen muut tavoitteet toteutuivat; tukea kuntien osaamista ennakoida päätösten vaikutuksia ihmisten terveydelliseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin, ottaa terveysnäkökohdat huomioon päätöksentekoprosessissa. Hanke tuotti erilaisia terveysvaikutusten arviointimalleja ja opasti sosiaali- ja terveysalan työntekijöitä sekä ammattikorkeakouluja arvioinnin perusteisiin ja prosesseihin. Kesällä 2007 hankkeesta toteutettiin hankekatselmus ja suoritettiin hankkeen ulkopuolinen arviointi. Arvioinnin seurauksena päätettiin käynnistää IVA:n tuotteistaminen ja siirtää toiminta osaksi Stakesin kuntakonsultaatiotoimintaa. **Arvio: 4**

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Stakes ovat yhteistyössä valmistelleet ehkäisevien palveluiden kokonaissuunnitelman ja kehittäneet ehkäisevien palveluiden seuraamiseksi ja arvioimiseksi toimintamalleja (mm. äitiys- ja lastenneuvola, kouluterveydenhuolto, opiskelijaterveydenhuolto, ehkäisyneuvolat sekä seksuaali- ja lisääntymisterveys ja vanhusneuvola). Osana kokonaissuunnitelmaa.

Stakes on pitkän aikavälin tavoitteenmukaisesti yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa valmistellut ehkäisevien palveluiden kokonaissuunnitelmaa ja kehittänyt erilaisia seuraamisen ja arvioimisen toimintamalleja. **Arvio: 4**

Stakes valmistelee STM:n ohjauksessa yhdessä KTL:n kanssa lasten ja nuorten terveyden ja ehkäisevien palvelujen kehittämistä, tutkimusta ja seuranta koskevan suunnitelman, jossa sovitaan vuosia 2007-08 koskevasta työnjaosta ja yhteistyöstä, sekä käynnistää näiden palvelujen kehittämisen ja voimavarojen organisoinnin ja vahvistamisen.

Stakes ja KTL valmistelivat yhdessä STM:n ohjauksessa lasten ja nuorten terveyden ja ehkäisevien palvelujen kehittämissuunnitelmaa. Yhteistyötä ja työnjakoa koskeva suunnittelu odottaa laitoksia koskevan selvitysten päätöksiä.

Arvio: 4

Stakes valmistelee ja julkaisee sikiön kromosomi- ja rakennepoikkeavuuksien seulontoja koskevan oppaan annettavan asetuksen pohjalta sekä tarjoaa kentälle tarvittavaa kouluttajakoulutusta aiheesta.

Sikiön kromosomi- ja rakennepoikkeavuuksien seulontoja koskevan koulutusaineiston ja oppaiden valmistelu on meneillään yhteistyössä STM:n kanssa.

Arvio: 3

Stakes valmistelee yhdessä STM:n ja KTL:n kanssa seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelman toimeenpanoa siten, että siihen sisältyy myös äitiyshuolto. Yhteisrahoitus

Stakes on osallistunut STM:n seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistäminen toimintaohjelman viimeistelyyn ja siitä tiedottamiseen valtakunnallisessa ja alueellisissa koulutustilaisuuksissa sekä kansainvälisessä konferenssissa. Seksuaaliterveydestä on järjestetty rinnakkaisohjelmat Terve Kunta -päivillä ja Kouluterveyspäivillä. Esiselvitys seksuaalineuvonnasta terveydenhuollossa on laadittu. Yhteistyö KTL:n kanssa jatkuu STM:n johdolla. **Arvio 4.**

Stakes saa valmiiksi vuonna 2007 uuden kouluikäisten lasten mielenterveyden edistämisen menetelmän kuntien käyttöön (vrt. varhaisen vuorovaikutuksen kehittäminen). Yhteisrahoitus

Yhteispeli hanke on edennyt suunnitelmien mukaan. Vuonna 2007 on luotu kehittämistyön tieteellinen malli sekä kehittämistyön prosessin malli. Yhteistyö on rakennettu Ylöjärvellä kehittämiskoulujen, sivistystoimen sekä muiden kaupungin hallinnollisten tahojen ja toimijoiden kanssa. Yhdeksänhenkinen kehittämistyöryhmä on kokoontunut ja on valmiina intensiiviseen menetelmien kehittämiseen kouluissa vuoden 2008 alusta.

Lasten sosiaalisen kehityksen tukeminen -yhteispeli -hankkeen tavoitteena on tuoda Suomen koulujärjestelmään välineitä oppilaiden sosioemotionaalisen kehityksen tukemiseksi ja ongelmakäyttäytymisen vähentämiseksi. Hanke toimii yhteistyössä Tampereen yliopiston psykologian laitoksen ja Ylöjärven kaupungin kanssa. **Arvio: 4**

Stakes osallistuu Opetushallituksen johdolla tehtävään selvitykseen terveystiedon opetuksen järjestämisestä ja tuloksellisuudesta kunnissa.)

Stakes teki tiivistä yhteistyötä Opetushallituksen kanssa oppimisympäristöjen terveyden edistämiseksi tunnuslukujen määrittämiseksi. Sekä ylä- että alakouluilta kerättiin aineisto (kysely kaikille kouluille), jossa selvitettiin myös terveystiedon opetuksen järjestämistä. **Arvio: 4**

Stakes suunnittelee yhdistetyn sosiaali- ja terveydenhuollon vanhusneuvolamallin, työ aloitetaan syksyllä 2007.

Syksyn 2007 aikana laadittiin suunnitelma ikääntyneiden neuvontakeskuskonseptia varten ja käynnistettiin kunnille tehtävän kyselyn suunnittelu. **Arvio: 4**

Stakes on koordinoanut alkoholiohjelman toteuttamista kunnissa ja järjestöissä yhdessä lääninhallituksen ja hallinnonalan muiden laitosten kanssa. Stakes on osallistunut huumausainepoliittisen ohjelman toteutukseen.

Stakes koordinoi alkoholiohjelman toteuttamista sekä osallistui huumausainepoliittisen ohjelman toteuttamiseen. **Arvio: 4**

Stakes on kehittänyt päihdehaittojen ehkäisyä jakamalla kunnille ja järjestöille tuottamaansa tietoa ja kehittämällä järjestelmällisesti päihdehaittojen ehkäisyä ja päihdepalveluissa hyviksi todettuja käytäntöjä.

Stakes jakoi aktiivisesti tietoa päihdehaittojen ehkäisystä lukuisilla foorumeilla sekä ylläpiti Neuvoa-antavat-verkkosivustoa. Stakes kehitti päihdehaittojen ehkäisyyn menetelmiä, joissa ehkäisy, palvelut ja tutkimus toimivat yhdessä. Päihdetyötä ja palveluja kehitettiin seudullisina kokonaisuuksina (hankkeet raportoitu ja arvioitu erikseen). Seututyön tukemiseksi käynnistettiin lisäksi Ehkäisevän päihdetyön seutuistaminen-hanke. **Arvio 4**

Stakes jatkaa alkoholiohjelman osana käynnistettyä alkoholiasioiden paikallista vaikuttamista tukevaa hanketta. Yhteisrahoitus

Stakes on osallistunut aktiivisesti alkoholiasioiden paikallista vaikuttamista tukevan hankkeen toimintaan Hämeenlinnan ja Jyväskylän seuduilla. PAKKA-hankkeen toimintavaihe alueilla päättyi vuonna 2007 ja toiminnan implementointi muille paikkakunnille on käynnistynyt. Projektin tutkimusosio eteni suunnitelmien mukaisesti ja useita artikkeleita ilmestyi sekä kotimaisissa että kansainvälisissä julkaisuissa. Tuloksista on tiedotettu laajalti eri foorumeilla ja useita esitelmiä on pidetty sekä kotimaassa että ulkomailla. **Arvio: 4**

Stakes analysoi ja raportoi tietoja huumeiden ja alkoholin käytöstä, päihdetapalaskennasta, koululaisten päihhteiden ja tupakan käytöstä sekä matkustajatuonnin kehityksestä.

Alkoholin käytön ja raittiuden kehitystä tarkasteltiin syksyllä 2006 kerätyn kyselyaineiston pohjalta. Kyselyn perusraportit huumeiden käytön kehityksestä ja huumemielipiteiden muutoksista ilmestyivät syksyllä 2007. Koululaisten päihhteiden käyttöä ja tupakointia kartoittava kansainvälinen ESPAD-aineisto kerättiin alkuvuodesta, Suomen tuloksista ilmestyy artikkeli alkuvuodesta 2008. Kuudes Päihdetapauslaskenta toteutettiin 9.10.2007. Aineisto on tallennettu ja tehty tarkistuksia analysointia varten, perusraportti ilmestyy keväällä 2008. Matkustajatuonnin kehityksestä on raportoitu vuosikolmanneksittain tiedotteissa sekä artikkeleissa ja esitelmissä. **Arvio: 4**

Stakes käynnistää juomatapa 2008-tutkimuksen valmistelun.

Stakes käynnisti juomatapa 2008-tutkimuksen valmistelun ja ne ovat hyvässä vauhdissa. Tutkimuksen tiedonkeruu toteutetaan syksyllä 2008. **Arvio: 4**

1.2.3 Työelämän vetovoiman lisääminen

Koko nelivuotiselle tulossopimuskaudelle asetettiin yksi pitkän aikavälin tulostavoite, joka toteutui tavoitteen mukaisesti. Kertomusvuodelle asetettiin niin ikään yksi tulostavoite, joka toteutui tavoitteen mukaisesti.

Tieto-ohjauksen sekä tieto- ja tilastojärjestelmien kehittäminen

Sosiaali- ja terveyspalvelujen henkilöstömäärän seurantajärjestelmä on kattava ja tuottaa keskeisimmät tiedot tarvitsijoilleen.

Seurantajärjestelmä on kattava ja se tuottaa keskeisimmät tiedot tarvitsijoilleen. **Arvio: 4**

Stakes osallistuu VETO-ohjelman toteuttamiseen terveyskeskustyön vetovoimaisuuden näkökulmasta tuottamalla yhdessä Lääkäriliiton, Sairaanhoidajaliiton ja Stadian kanssa tietoa terveyskeskusten henkilöstön hyvinvoinnista ja työyhteisön toimivuudesta. Stakes osallistuu terveyskeskustyön kehittämiseen mm. konsortiossa, jossa kehitetään ammattilaisten päätöksentekoa tukevaa asiantuntijajärjestelmää.

Stakes osallistui VETO-ohjelman toteuttamiseen tuottamalla tietoa terveyskeskusten henkilöstön hyvinvoinnista ja työyhteisön toimivuudesta terveyskeskustyön vetovoimaisuuden näkökulmasta. Tutkimusaineisto on kerätty, analysointi aloitettu ja kolme artikkelia julkaistu tai arvioitavana. **Arvio: 4**

1.2.4 Syrjäytymisen ehkäisy ja hoito

Koko nelivuotiselle tulossopimuskaudelle asetetuista kahdesta pitkän aikavälin tulostavoitteesta molemmat toteutuivat tavoitteen mukaisesti. Kertomusvuodelle asetetuista kolmesta tulostavoitteesta jokainen toteutui tavoitteen mukaisesti.

Tieto-ohjauksen sekä tieto- ja tilastojärjestelmien kehittäminen

Stakes on tutkinut sosiaaliturvan kannustin- ja tulonjakovaikutuksia, vähimmäisturvan riittävyyttä, köyhyyttä, eriarvoisuutta ja syrjäytymistä alueellisesti ja sosiaalisesti ja käyttänyt tätä tietoa näiden erojen ehkäisemistä ja torjumista palvelevaan työhön.

Stakes on tutkinut määrätietoisesti sosiaaliturvan kannustin- ja tulonjakovaikutuksia, vähimmäisturvan riittävyyttä, köyhyyttä, eriarvoisuutta ja syrjäytymistä alueellisesti ja sosiaalisesti ja käyttänyt tätä tietoa näiden erojen ehkäisemistä ja torjumista palvelevaan työhön. **Arvio: 4**

Vuonna 2007 Stakes jatkaa toimeentulotukiuudistuksen seurantatutkimusta vuonna 2006 tehdyn suunnitelman perusteella.

Stakes on jatkanut seurantatutkimusta ja julkaissut perustulokset kokoavat raportit. **Arvio: 4**

Stakes on tuottanut hyvinvoinnin kehittymisestä ja hyvinvoinnin alueellisista eroista jatkuvaa ajantasaista tietoa. Stakes on järjestelmällisesti tutkinut ja arvioinut hyvinvointipolitiikan muutoksia.

Stakes tuotti tavoitteen mukaisesti hyvinvoinnin kehittymisestä ja hyvinvoinnin alueellisista eroista ajantasaista tietoa, myös hyvinvointipolitiikan muutoksia on tutkittu ja arvioitu järjestelmällisesti. **Arvio: 4**

Stakes jatkaa osallistumistaan työvoiman palvelukeskusten kehittävään arviointiin kiinnittämällä erityistä huomiota sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävään ja asemaan osana palvelukeskustoimintaa. Stakes osallistuu yhdessä ministeriön kanssa ministeriön rahoittamien paikallisten hankkeiden arviointityöhön.

Työvoiman palvelukeskusten arviointitutkimukset toteutuivat suunnitelmien mukaan. Stakes on tehnyt yhteistyötä niin kuntien kuin ministeriöidenkin (TM, STM) kanssa. Stakes on osallistunut aiheen tiimoilta EU:n Peer Review -tilaisuuteen. **Arvio: 4**

Stakes tekee rikosten sovittelutoiminnan uudistamisen seuranta- ja arviointitutkimuksen vuoden 2008 loppuun mennessä, jonka tuloksia hyödynnetään sovittelutoiminnan kehittämisessä.

Vuoden 2007 aikana on tehty rikosten sovittelutoiminnan uudistamisen seuranta- ja arviointitutkimuksen tutkimussuunnitelma. Vuotuinen rikossovittelun tilastoseuranta on toteutettu vuodelta 2007. **Arvio: 4**

1.2.5 Toimivat palvelut ja kohtuullinen toimeentuloturva

Koko nelivuotiselle tulossopimuskaudelle asetetuista 41:stä pitkän aikavälin tulostavoitteesta kahdeksan toteutui erinomaisesti, 31 tavoitteen mukaisesti, yksi tyydyttävästi ja yksi välttävästi. Kertomusvuodelle asetetuista 50 tulostavoitteesta kaksi toteutui erinomaisesti ylittäen tavoitteen, 39 tavoitteen mukaisesti, viisi tyydyttävästi ja yksi välttävästi.

Tieto-ohjauksen sekä tieto- ja tilastojärjestelmien kehittäminen

Stakes kehittää jatkuvan, sähköisen, tietoturvallisen tilastojen ja rekistereiden tiedonkeruun sosiaali- ja terveydenhuollon toimipaikkojen sähköisistä potilas- ja asiakasjärjestelmistä Sosiaali- ja terveysministeriön Tieto 2005 -hankkeen ehdotusten mukaisesti.

Tulossopimuskauden aikana Stakes on alkanut kehittämään jatkuvaa, sähköistä, tietoturvallista tilastojen ja rekistereiden tiedonkeruuta sosiaali- ja terveydenhuollon toimipaikkojen sähköisistä potilas- ja asiakasjärjestelmistä. **Arvio: 4**

Stakes kehittää sosiaali- ja terveydenhuollon tilastojen ja rekisterien pysyviä tuotantojärjestelmiä erikoissairaanhoidon tuottavuuden, avoterveydenhuollon, SOTKANet-indikaattoripankin, koodistopalvelimen ja terveydenhuollon kokonaismenojen (SHA) osalta. Tieto 2005 erillisrahoitus.

Stakes kehitti pitkän aikavälin tavoitteen mukaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tilastojen ja rekisterien pysyviä tuotantojärjestelmiä erikoissairaanhoidon tuottavuuden, avoterveydenhuollon, SOTKANet-indikaattoripankin, koodistopalvelimen ja terveydenhuollon kokonaismenojen (SHA) osalta. **Arvio: 4**

Stakes jatkaa hoitoon pääsyn seurantaan koskevan tilastojärjestelmän kehittämistä. Hoitoon pääsyn seurantaan koskeva tietojärjestelmä on valmis koko terveydenhuollon osalta vuoden 2007 loppuun mennessä. Yhteisrahoitus

Stakes jatkoi hoitoon pääsyn seurantaan koskevan tilastojärjestelmän kehittämistä. Seurannan tietojärjestelmä liitetään hoitoilmoitusjärjestelmään. Välivaiheessa erikoissairaanhoidon hoitoon pääsyn seurantatietoja kerätään säännöllisesti toistettavina erillisinä poimintoina. **Arvio: 4**

Stakes tekee alkuvuodesta 2007 selvityksen hoitoon pääsystä mielenterveyspalveluihin sairaanhoitopiireissä.

Stakes teki selvityksen hoitoon pääsystä mielenterveyspalveluihin sairaanhoitopiireissä. Selvitys on sisältänyt tiedot myös lasten-, nuoriso- ja aikuispsykiatriasta. **Arvio: 4**

Stakes jatkaa hoidon saatavuusuudistuksen ja sen taloudellisten vaikutusten arvioinnin tutkimusta osana kansallista terveyshanketta. Yhteisrahoitus

Stakes jatkoi hoidon saatavuusuudistuksen ja sen taloudellisten vaikutusten arvioinnin tutkimusta. Raportointi tapahtui alkuvuodesta 2008 sosiaali- ja terveysministeriön toivomuksesta. **Arvio: 4**

Stakes luo perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhdistävän palveluketjutietokannan. Tieto 2005 erillisrahoitus

Palveluketjutietokanta on toteutettu vuoden 2006 tiedoilla. Tietokanta sisältää perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja avohoidon tiedot Stakesin lisäksi myös muilta organisaatioilta (esim. Kela, Tilastokeskus). **Arvio: 4**

Stakes testaa ja asentaa terveydenhuollon avohoidon uudet luokitukset koodistopalvelimelle ja markkinoi ne kentälle. Stakes aloittaa perusterveydenhuollon raportointijärjestelmän rakentamisen erikoissairaanhoidoa vastaavasti. Tieto 2005 erillisrahoitus

Avohuollon luokitukset on hyväksytty koodistopalvelun johtoryhmässä ja ne julkaistaan koodistopalvelimella alkuvuonna 2008. Stakes aloitti perusterveydenhuollon raportointijärjestelmän rakentamisen erikoissairaanhoidoa vastaavaksi Sampo-hankkeessa, jonka puitteissa oleelliset kehitystyöt on saatu valmiiksi. **Arvio: 4**

Stakes jatkaa RAI- ja SUHAT-hankkeiden kehittämistä tavoitteena pysyvä tietotuotanto ja raportointi.

Stakes jatkoi RAI- ja SUHAT-hankkeiden kehittämistä tavoitteena pysyvä tietotuotanto ja raportointi. **Arvio: 4**

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Stakes sopivat erikseen Stakesin vuonna 2005 tekemän ehdotuksen pohjalta terveystietopalvelujen laadun seurannan ja raportoinnin valtakunnallisista menettelytavoista ja edelleen kehittämisestä ml. kustannusvaikuttavuus ottaen huomioon sosiaali- ja terveysministeriön linjauksen potilasturvallisuuden kehittämistoimenpiteistä.

Laadun seurantajärjestelmän kehittämisen ja raportoinnin valmistelu on käynnistynyt syksyllä 2007 sovitun mukaisesti. **Arvio: 4**

Stakes osallistuu potilaiden hoidossa tapahtuneiden erehdysten ja virheiden ennaltaehkäisemisen tueksi luotavan valtakunnallisen tiedonkeruumenettelyn kehittämiseen yhdessä eri toimijoiden kanssa esimerkiksi Hilmon kehittämisen yhteydessä ja koordinoi potilasturvallisuusverkostoa laajassa yhteistyössä.

Stakes on osallistunut potilasturvallisuuden ohjausryhmään ja sen raportointijäostossa, jossa on valmisteltu valtakunnallisen tiedonkeruun toimintamalleja ja periaatteita. HILMO -raportointijärjestelmään liittyvän potilasturvallisuustiedonkeruun ohjeistus on julkaistu raporttina. Lisäksi Stakes on mukana sekä OECD:n että Pohjoismaisen ministerineuvoston potilasturvallisuuden laatuindikaattorityössä. **Arvio: 4**

Stakes tekee (joka kolmas vuosi tehtävän) Kuntien toimintatilastoa täydentävän erillisselvityksen, jolla kerätään yksityiskohtaisempaa tietoa mm. lasten päivähoidosta, vanhusten ja vammaisten palveluista sekä sosiaalisesta luototuksesta.

Kyselyn tietosisällöt määriteltiin yhteistyössä Stakesin ja STM:n asiantuntijoiden kanssa ja kysely toimitettiin kuntiin vuodenvaihteessa 2007. **Arvio: 4**

Stakes uudistaa terveydenhuollon kokonaismenojen tilastoinnin vastaamaan OECD:n uudistettua System of Health Account -järjestelmää (SHA) Tieto 2005 erillisrahoitus.

Terveydenhuollon kokonaismenojen tilastointia on uudistettu vastaamaan OECD:n uudistettua System of Health Account -järjestelmää (SHA). **Arvio: 4**

Stakes on luonut internetissä toimivan hyvinvoinnin ja terveyden indikaattoritietopankin (*Sotka Net-verkkopalvelu*) Tieto 2005 ehdotusten mukaisesti. Valmiista tietopankista saa keskeiset kunnittaiset, alueelliset, kansalliset ja kansainväliset hyvinvointia, terveyttä ja palveluiden käyttöä ja etuuksia kuvaavat indikaattorit sekä hallinnonalan eri strategioiden ja ohjelmien keskeiset seuraintindikaattorit maksutta.

Stakes loi SOTKANet-indikaattoripankin ja se sisältää pitkän aikavälin tulostavoitteenmukaiset indikaattorit. **Arvio: 4**

SotkaNet-verkkopalvelun sisällöllistä ja teknistä käytettävyyttä parannetaan. Tieto 2005 erillisrahoitus

SOTKANetin käytettävyyttä parannettiin. **Arvio: 4**

Stakes on osallistunut sähköisten asiakas- ja potilasasiakirjajärjestelmien kehittämiseen kansallisen terveydenhuollon hankkeen ja sosiaalialan kehittämishankkeiden periaatteiden mukaisesti.

Stakes osallistui lukuisten sähköisten asiakas- ja potilasasiakirjajärjestelmien kehittämisen asiantuntijaryhmien työhön (mm. Lakiryhmä alaryhmineen, POKA, Solmu, Kelan eArkisto, TEO varmennepalvelu, TIKESOS hankkeen ohjausryhmät) sekä antoi STM:lle ja Kelalle asiantuntijapanosta kansallisessa valmistelussa. Koodistopalvelutoimintaan liittyvä ydintietotyö oli myös sähköisten potilasasiakirjajärjestelmien kehittämistä. Stakes toteutti suunnitelmien mukaisesti yhteisrahoitteisen TIKESOS-hankkeen dokumentaatio-osioin sekä erillisen tietoteknologian käyttöönotto-hankkeen. **Arvio: 4**

Stakes osallistuu alueellisten tietoteknologiahankkeiden evaluointiin.

Stakes vastasi yhdessä TIKESOS- hankkeen kanssa sosiaalialan tietoteknologiahankkeiden hankearvioinnista ja osallistui STM:n järjestämään terveydenhuollon hankkeiden katselmukseen ja sen raportointiin. **Arvio: 4**

Stakes osallistuu erikseen sovittavalla tavalla STM:n kanssa kansainvälisen eTerveysyhteistyön (EU, WHO, EHTEL, Pohjoismaat) valmisteluun sekä tukee Suomen kantojen valmistelua ja asetettujen tavoitteiden ajamista.

Stakes on tehnyt, sovitun mukaisesti, kansainvälistä eTerveysyhteistyötä osallistumalla valmisteluun ja kokouksiin (EU:n eHealth, EHTEL:n, OECD:n eHealth toiminta ja Pohjoismaat). **Arvio: 4**

Stakes vastaa asiakastietojen sähköisestä käsittelystä sitä koskevan tulevan lainsäädännön edellyttämällä tavalla valtakunnallisen koodistopalvelun sisällöstä. Työ edellyttää yhteistyömallin rakentamista koodistoja tuottavien ja hyödyntävien tahojen, sekä teknisestä jakelusta vastaavan tahon välille sekä terminologian, luokitusten ja koodistojen hyväksymismenettelyn luomista osana valtakunnallista tietohallinnon ohjausta. (Yhteisrahoitus vuonna 2007, jatkossa edellyttää pysyvää resursointia Stakesissa terminologian, luokitusten jne. asiantuntijatyöhön).

Asiakastietojen sähköisestä käsittelyä koskeva laki tuli voimaan 1.7.2007. Säädösten mukainen toimintamalli asiantuntijaryhmineen ja hyväksymismenettelyineen on otettu käyttöön sekä viety suurin osa ydintiedoista koodistopalvelimelle. Tekninen alusta on siirretty Kelaan suunnitellusti. **Arvio: 4**

Stakes laatii lainsäädännön, potilasasiakirja-asetuksen ja valtakunnallisten määrittysten perusteella sähköisen potilastietojärjestelmän sertifiointikriteerit, joissa otetaan huomioon järjestelmien yhteistoiminnallisuus, tietosuojan ja tietoturvan vaatimukset sekä toiminnallisuus. Yhteisrahoitus

Sertifiointikriteerien määrittäminen on käynnistynyt ja toiminnalle on nimetty johtoryhmä. Kriteeristön valmistelu on edennyt, mutta potilasasiakirja-asetuksen ja eReseptiasetuksen viivästymisen vuoksi, hankkeelle jouduttiin hakemaan jatkokaikaa 31.5.2008 asti. **Arvio: 3**

Stakes valmistelee (yhdessä terveydenhuollon organisaatioiden kanssa) valtakunnalliseen tietojärjestelmäarkkitehtuuriin siirtymistä tukevaa koulutusaineistoa terveydenhuollon organisaatioille. Koulutusaineisto tuotetaan verkkooppimisympäristöön, jota terveydenhuollon organisaatiot voivat maksutta käyttää. 2006-07. Yhteisrahoitus

STM:n kanssa on sovittu, ettei koulutusaineiston tuottaminen ole vielä ajankoh- taista. **Arvio: -**

Stakes on tukenut hoitotyön tavoite- ja toimintaohjelman toimeenpanoa ja osallistunut toimeenpanon seurantaan, arviointiin ja jatkosuunnitelman laatimiseen sekä kehittänyt sähköisiin potilasasiakirjajärjestelmiin pohjautuvaa hoitotyön vertaisarviointijärjestelmää.

Stakes tuki hoitotyön tavoite- ja toimintaohjelman toimeenpanoa ja osallistui toimeenpanon seurantaan, arviointiin ja jatkosuunnitelman laatimiseen sekä kehitti sähköisiin potilasasiakirjajärjestelmiin pohjautuvaa hoitotyön vertaisarviointijärjestelmää. **Arvio: 4**

Stakes arvioi yhteistyössä ministeriön kanssa ohjelman toimeenpanoa ja osallistuu hoitotyön alueellisille verkostoille järjestettävän päätösseminaarin järjestämiseen syksyllä 2007.

Stakes toteutti kyselyn hoitotyön alueellisille ryhmille. Kyselyn tulokset on analysoitu ja raportoitu. Varsinainen raportti julkaistaan alkuvuodesta 2008. Lisäksi tuloksista on tiedotettu sosiaali- ja terveysministeriön kokouksissa ja seminaareissa. **Arvio: 3**

Hoitotyön vertaisarviointijärjestelmää koskeva suunnitelma valmistuu toukokuussa 2007. Stakes käynnistää vertaisarviointijärjestelmän luomisen laaditun suunnitelman pohjalta ja osallistuu suunnitelman laatimiseen hoitotyön johtamisen kehittämiseksi (capacity building).

Vuonna 2006 käynnistetty BM-työryhmä sai toimintansa päätökseen suunnitelman mukaisesti toukokuun 2007 loppuun mennessä. Määräaikaan mennessä tuotettiin käsikirjoitus julkaisuksi Benchmarking-hoitotyössä (Perälä, Toljamo, Junttila, Työpapereita 19/2007) sekä käsikirjoitus "Benchmarking-toimintaan hoitotyössä" Hoitotyön vuosikirjaan. Vertaisarviointijärjestelmän luomisen käynnistäminen odottaa STM:n rahoituspäätöksiä. **Arvio: 3**

Stakes on raportoinut EVO -korvausten piiriin kuuluvien kustannusten seurantajärjestelmän tuloksista erikseen sovittavalla tavalla.

Stakes raportoi EVO -korvausten piiriin kuuluvien kustannusten seurantajärjestelmän tuloksista vuoden 2008 alkupuolella. **Arvio: 2**

Stakes on laajentanut ja vahvistanut Finohtan toimintoja erillisen strategisen suunnitelman mukaisesti.

Stakes toteutti Finohtan toimintojen vahvistamisen saatujen määrärahojen puitteissa valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti. Toimintaa vahvistettiin erityisesti tiedonvälityksen (Impaktin uudistus, verkkosivujen uudistus, verkkotiedotuksen lisääminen, HTA-tiedon tiivistelmät) ja Cochrane-yhteistyön osalta. **Arvio: 4**

Vuoden 2007 aikana viimeistellään HALO-arviointien raportointia, käynnistetään uusia arviointeja vastaamaan sairaanhoitopiirien tarpeita, jonka jälkeen HALO-hanke tulee Finohtan pysyväksi toiminnaksi Malli valmistuu vuonna 2006.

Vuoden 2007 loppuun mennessä kolme HALO katsausta julkaistu Suomen Lääkärilehdessä ja kolme käsikirjoitusta on arvioitavana sekä lisäksi 13 artikkelia työn alla. HALO-ohjelma on vakiintunut Finohtan pysyväksi toiminnaksi. **Arvio: 4**

Stakesin Finohta laatii sairaanhoitopiirien, STM:n ja muiden valtuuttamien terveydenhuollon toimijoiden päätöksenteon tueksi hoitomenetelmiä (mukaan lukien lääkkeitä ja hoitotyön menetelmiä) koskevia arviointiraportteja ja julkaisee tiivistelmiä muiden maiden raporteista. Arviot liitetään julkiseen tietokantaan.

Kolmesta laajasta arviointiraportista on julkaistu kansainväliset tieteelliset artikkelit ja suomenkieliset raportit ovat valmistumassa. Kahdesta laajasta arviointiraportista on julkaistu englanninkieliset tieteelliset artikkelit. Kaksi laajaa arviointiraportti on julkaistu suomenkielellä ja suomenkielisenä yksi nopea katsaus. Ulkomaisten raporttien tiivistelmiä on julkaistu tavoitteiden mukaisesti, arviot liitetty julkiseen tietokantaan ja verkkokävijöiden määrä lähtenyt voimakkaaseen nousuun. **Arvio: 4**

Stakes on organisoinut Sosiaaliportin edellyttämät ylläpito- ja toimitustehtävät osaksi perustointojaan.

Sosiaaliportti on toiminut vuodesta 2007 alkaen osana Stakesin perustoimintaa. Vuonna 2007 Sosiaaliportti sai EU:n myöntämän ePractice-hyvä käytäntö -leiman korkealaatuises- ta verkkosivustosta. Sosiaaliportti.fi-verkkopalvelu on tavoittanut Suomen sosiaalialan ammattilaiset ja muodostunut heidän yhteisökseen verkossa. Vuoden 2007 lopussa Sosiaaliportilla oli yli 5000 rekisteröitynyttä ammattilaiskäyttäjää.

Palvelu kokoaa ja välittää monipuolisesti sosiaalialan verkkotietoa, tukee alan asiantuntijoita vuorovaikutteisilla palveluilla, lisää alan toimijoiden näkyvyyttä sekä tarjoaa ammat- tilaisille paikan verkostoitumiseen. Sosiaaliportti on näkökulmaltaan valtakunnallinen ja käytäntöön suuntautunut. Sosiaaliportin keskeisiä sisältöjä ovat lastensuojelun käsikirja, konsultointipalvelu, laaja asiasanoitettu linkkihakemisto, ajankohtaisasiat, keskustelualu- eet ja blogit sekä sosiaalialan kehittämistä tukevat hankesivut. Sosiaaliportti on linkki tie- tämyksen hallinnan ja sosiaalialan ammattilaisten välillä. **Arvio: 5**

Stakes on osaltaan huolehtinut siitä, että ikääntyvien ja vammaisten ihmisten toimintaedellytyk- set tietoyhteiskunnassa ovat parantuneet tukemalla sekä julkista että yksityistä sektoria saavutet- tavuuden ja syrjimättömyyden periaatteiden omaksumisessa. Stakes on tukenut Design-for-all (DfA) –suunnitteluperiaatteiden vakiinnuttamista.

Stakes on tukenut julkista ja yksityistä sektoria saavutettavuuden ja syrjimättömyyden pe- riaatteiden omaksumisessa. Stakes on vahvistanut ja laajentanut kansallista DfA verkos- toa, välittänyt tietoa ja vaikuttanut ikääntyvien ja vammaisten ihmisten toimintaedellytys- ten huomioon ottamista yhteiskunnan kaikilla sektoreilla. **Arvio: 4**

Stakes on kehittänyt yhdessä muiden toimijoiden kanssa WHO:n ICF/toimintakyky-luokituksen pilotointia ja käyttöönottoa. Stakes on arvioinut kuntien käytössä olevia toimintakykymittareita, jotka soveltuvat ikäihmisten palvelutarpeiden arvioimiseen. Stakesin luokituskeskus on jatkanut ICF -toimintakykyluokituksen huoltoa ja käyttöönoton edistämistä, mm. koulutuksella ja tiedot- tamisella.

Stakes on pitkän aikavälin tulostavoitteen mukaisesti kehittänyt muiden toimijoiden kans- sa WHO:n ICF/toimintakykyluokituksen pilotointia ja käyttöönottoa. **Arvio: 4**

Stakes osallistuu yhdessä TTL:n ja sosiaalivakuutuslaitosten kanssa KTL:n koor- dinoiman kansallisen toimintakyvyn, työkyvyn ja kuntoutuksen asiantuntijaverkos- ton toimintaan, jossa tavoitteena on valita ja kehittää suositeltavia toimintakyvyn mittaamisen menetelmiä sekä väestötutkimuksiin ja terveysseurantaan että klini- seen käyttöön.

Stakes on osallistunut yhdessä TTL:n ja sosiaalivakuutuslaitosten kanssa KTL:n koordinoiman kansallisen toimintakyvyn, työkyvyn ja kuntoutuksen asiantuntijaverkoston toimintaan, jossa tavoitteena on valita ja kehittää suositel- tavia toimintakyvyn mittaamisen menetelmiä sekä väestötutkimuksiin ja terve- ysseurantaan että kliniseen käyttöön. Stakesin vastuulla on ollut terminologia- työryhmä. **Arvio: 4**

Stakes tukee erikseen sovittavalla tavalla STM:ä EU:n eInclusio –työryhmän ja sen alaryhmän ICF & Ageing työssä. Yhteisrahoitus

Stakes tuotti tietoa kansalliseen raporttiin eInclusion-ryhmässä. **Arvio: 4**

Stakes on tukenut ikääntyvien ja vammaisten itsenäistä suoriutumista uuden teknologian keinoin.

Stakes on tukenut ikääntyneiden ja vammaisten itsenäistä suoriutumista uuden teknologian keinoin useiden hankkeiden avulla. **Arvio: 4**

Alueellisen ja seudullisen yhteistyön vahvistaminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

Stakes on edistänyt alue- ja seutuyhteistyötä sosiaali- ja terveydenhuollossa osallistumalla strategisten hankkeiden yhteensovittamiseen alue- ja seututasolla. Stakes on tarjonnut kunnille asiantuntijapalveluja sosiaali- ja terveystieteiden seudullista ja alueellista järjestämistä koskevissa kysymyksissä kiinnittäen erityisesti huomiota siihen, että alueelliset palveluiden järjestämistä koskevat ratkaisut tehdään sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyönä. Stakes on arvioinut sosiaali- ja terveysministeriön toimeenpanemien strategisten hankkeiden vaikutuksia palvelujen alue- ja seututasoisen yhteensovittamisessa ja muussa yhteistyössä.

Stakes edisti alue- ja seutuyhteistyötä sosiaali- ja terveydenhuollossa osallistumalla strategisten hankkeiden yhteensovittamiseen alue- ja seututasolla (esim. osallistuminen alueellisten johtoryhmien työhön). Stakes tarjosi kunnille asiantuntijapalveluja sosiaali- ja terveystieteiden seudullista ja alueellista järjestämistä koskevissa kysymyksissä kiinnittäen erityisesti huomiota siihen, että alueelliset palveluiden järjestämistä koskevat ratkaisut tehdään sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyönä (esim. useista eri teemoista verkostokouksia alueiden toimijoille). Stakes arvioi sosiaali- ja terveysministeriön toimeenpanemien strategisten hankkeiden vaikutuksia palvelujen alue- ja seututasoisen yhteensovittamisessa ja muussa yhteistyössä (esim. Varsinais-Suomen pilottiarviointi). **Arvio: 4**

Stakes osallistuu PARAS-hankkeen toimeenpanoon tuottamalla ja antamalla kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon tilastotietoa. Lisäksi Stakes tarjoaa maksullisena palveluna asiantuntija-apua yhteistoiminta-alueiden rakentamisessa ja toimeenpanosuunnitelmien laadinnassa.

Stakes on tuottanut ja antanut kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon tilastotietoja. SOTKANet verkkopalveluun on sisällytetty PARAS -indikaattorit kuntien suunnittelun, seurannan ja päätöksenteon tueksi. Asiantuntija-apua on annettu PARAS -hanketta koskevassa, kunnille suunnatussa tiedonkeruussa sekä seuraintindikaattoreiden valinnassa. Stakes on tarjonnut myös maksullisena palveluna asiantuntija-apua yhteistoiminta-alueiden rakentamiseen ja toimeenpanosuunnitelmien laadintaan. **Arvio: 4**

Stakes tukee tietovarannoillaan lääninhallituksia näiden suorittamassa valvonta-tehtävässä vuonna 2007.

Stakes on tarjonnut tietovarantojaan ja asiantuntijaosaamistaan lääninhallitusten käyttöön. **Arvio: 4**

Sosiaalialan ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden toteuttamisen tukeminen

a) Stakesin tuki STVOL:n mukaisille kehittämishankkeille

Stakes osallistuu sosiaalialan kehittämishankkeen toimeenpanoon osoittamalla asiantuntijan kuhunkin alueelliseen johtoryhmään. Stakes tukee terveydenhuollon kehittämishankkeen toimeenpanoa osallistumalla alueelliseen yhteistyöhön. Lisäksi Stakes osallistuu sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden toimeenpanoon tarjoamalla valtakunnallista tukea STVOL:in mukaisella sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtionavustuksella toteutettaville kuntien hankkeille. Tämä tapahtuu osoittamalla kullekin hankekokonaisuudelle vastuuhenkilö, jonka tehtävänä on vastata Stakesin osallistumisesta hankkeita koskevien valtakunnallisten linjausten valmisteluun, laajempien hankkeiden ja hankekokonaisuuksien ohjaukseen hakuvaiheessa ja rahoitettujen hankkeiden verkostoimiseen yhteistyössä alueellisten johtoryhmien/osaamiskeskusten, lääninhallitusten ja aluetukihenkilöiden kanssa sekä arvioinnin tukemiseen.

Stakesin panostus ja rooli STVOL:n mukaisille kehittämishankkeille on ollut merkittävä ja vaikuttanut olennaisella tavalla hankkeiden onnistumiseen. Stakes osallistui sosiaalialan kehittämishankkeen toimeenpanoon osoittamalla asiantuntijan kuhunkin alueelliseen johtoryhmään. Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden toimeenpanoon Stakes osallistui tarjoamalla valtakunnallista tukea STVOL:in mukaisille kuntien hankkeille sekä kullekin hankekokonaisuudelle osoittamalla niille vastuuhenkilön. Stakes osallistui hankkeita koskevien valtakunnallisten linjausten valmisteluun, laajempien hankkeiden ja hankekokonaisuuksien ohjaukseen hakuvaiheessa ja rahoitettujen hankkeiden verkostoimiseen yhteistyössä alueellisten johtoryhmien/osaamiskeskusten ja aluetukihenkilöiden kanssa. Stakes on toteuttanut myös hankkeiden vuosittaisen arvioinnin. **Arvio: 5**

b) Stakesin antama muu tuki

Stakes on tuottanut aineistoa Hyvinvointi 2015 –ohjelman valmisteluun ja osallistuu erikseen sovitulla tavalla johtoryhmän työskentelyyn.

Stakes tuotti aineistoa Hyvinvointi 2015 –ohjelman valmisteluun ja osallistui johtoryhmän työskentelyyn, mm. toimimalla ohjelman kirjoittavana sihteerinä. **Arvio: 4**

Stakes on organisoinut ”Hyvät käytännöt” -järjestelmän osaksi koko laitoksen perustoimintoja ja tuottaa ”Hyvät käytännöt”-oppaita erityisesti sosiaalialan kehittämishankkeen hankekokonaisuuksien alueilta/kehittämisrahoitukselle asetetuilta painoalueilta. Yhteisrahoitus

Stakes on koordinoanut ja toteuttanut sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamaa sosiaalialan Hyvät käytännöt -kehittämishanketta vuosien 2004- 2007 aikana. Ohjelman aikana on tuettu hyvien käytäntöjen luomista mm. kehittämällä uusia työtapoja kuten työpajatyöskentelyä, jossa hankkeet ovat saaneet myös vertaiskonsultaatiota ja tukea hyvien käytäntöjensä kuvaamisessa. Hyvän käytännön verkkosivu (www.hyvakaytanto.fi tai www.godpraktik.fi) on tunnettu väylä levittää tätä ajattelua edelleen.

Hyvän käytännön- ohjelman kehittämä innovaatio on malli, jonka avulla hyväksi arvioitu sosiaali- ja terveysalan käytäntö voidaan tiivistetysti ja läpinäkyvästi kuvata. Malli on herättänyt laajaa kiinnostusta sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Mallin avulla kuvataan käytännön osatekijät, kehittämissympäristö, käytännön toimivuuden ja vaikuttavuuden arviointi ja sen tulokset sekä suunnitelmat käytännön juurruttamiseksi.

Kuvauksien laatiminen on käynnistynyt hyvin. Stakes on konsultoinut kuvausten tekemistä järjestämissään hyvän käytännön -työpajoissa vuodesta 2005 alkaen. Valmiita kuvauksia on toistaiseksi syntynyt parisenkymmentä. Lisäksi valmisteilla on yksittäisiä ja useamman käytännön ryppäitä.

Stakesiin on rakennettu Hyvät käytännöt verkosto, jonka avulla on integroitu hyvät käytännöt -ajattelutapaa ja toimintamallia osaksi Stakesin työtä ja näin pyritty lisäämään hyvien käytäntöjen kuvauksia ja ajattelun tuntemusta. Lisäksi on luotu ryhmä-, tulosalue- ja substanssikysymykset ylittävän hyvät käytännöt -verkon sisälle oppimisverkostoja, joita on muodostettu kuusi. Hyvät käytännöt ovat siten laajentumassa kattamaan sosiaali- ja terveystalveta. **Arvio: 5**

Stakes on ottanut vastuulleen (perhepalveluverkosto)/perhekeskustoiminnan valtakunnallisen toimeenpanon kumppanuushankkeena erikseen tarkemmin sovittavalla tavalla. Yhteisrahoitus

Perhepalveluverkosto/perhekeskustoiminta on sisällytetty yhdeksi keskeiseksi toimintamalliksi Stakesin käynnistämässä lasten, nuorten ja perheiden palveluita kehittävässä horisontaalishankkeessa. Hankkeelle luotiin toimintasuunnitelma vuoden 2007 aikana ja hanke tulee jatkumaan vuoteen 2011. **Arvio: 4**

Stakes on ottanut vastuulleen palveluohjaus-menetelmän kehittämisen sosiaalialan eri asiakasryhmien käyttöön ja organisoi työn osaksi omia perustoimintojaan. Yhteisrahoitus

Palveluohjaus on hankkeen aikana levinnyt kattavasti eri asiakasryhmiin. Palveluohjauksen hyviä käytäntöjä on kuvattu kaikkiaan kymmenen. Palveluohjauksen valtakunnallisena tiedonvälityskanavana on toiminut verkkosivusto www.palveluohjaus.fi, jota on päivitetty jatkuvasti. Palveluohjauksen valtakunnallinen päätösseminaari ”Palveluohjaus – aitoa asiakaslähtöisyyttä” järjestettiin syksyllä 2007; seminaarista saatu palaute oli erittäin hyvää. Palveluohjauksen loppuraporttiin koottiin keskeiset kehittämisen tulokset, kuvattiin kolmitasoinen neuvonta- ja palveluohjausmalli ja raporttiin sisällytettiin kirjallisuuskatsaus palveluohjauksen vaikuttavuudesta.

Palveluohjauksen jatkokehittely on integroitu Pirkanmaan laajaan kehittämishankkeeseen, jolle haetaan ulkopuolista rahoitusta. Hankkeen tukena ovat kaikki edellisen vaiheen tuotokset, julkaisu, hyvät käytännöt ja internetsivut. **Arvio: 5**

Stakes on osallistunut lastensuojelun kehittämisohjelman valtakunnalliseen toimeenpanoon erikseen tarkemmin sovitulla tavalla.

Stakes osallistui valtakunnalliseen toimeenpanoon sovitun mukaisesti. Osallistuttiin hankkeen koordinaatioryhmään, toimittiin kahden asiantuntijaryhmän vetäjänä ja hoidettiin lastensuojelulain kokonaisuudistustyöryhmän puheenjohtajuus. Julkaistiin opas lastensuojelulain soveltamiseen sekä tuotettiin yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa lastensuojelun verkkomuotoinen käsikirja (www.lastensuojelunkasikirja.fi). Lisäksi järjestettiin kymmeniä työseminaareja ja työkokousta, tuotettiin verkkosivuille kooste vauvaperhetyön kehittämisestä lastensuojelussa sekä muuta aineistoa. Lisäksi Stakes organisoii ja johti lastensuojelun ns. Pilottihanketta, raportoi lastensuojelun asiakkaista kootun selvityksen ja laati ehdotuksia lastensuojelun tilastoinnin kehittämiseksi. **Arvio: 5**

Stakes saattaa loppuun lastensuojelun avohuoltoa koskevan erillisselvityksen.

Stakes saattoi loppuun lastensuojelun avohuoltoa koskevan selvityksen. Selvitys julkaistaan Stakesin Työpapereita -sarjassa alkuvuodesta 2008. **Arvio: 3**

Stakes on koordinoiut sosiaalihuollon tietoteknologian kehittämisen kokonaisuutta.

Stakes on vastannut TIKESOS-hankkeen dokumentaatio-osahankkeesta ja ollut mukana TIKESOS hankkeen projektiryhmässä ja asiantuntijajäsenenä asiakastietoryhmän sekä koko hankkeen ohjausryhmän toiminnassa. **Arvio: 4**

Stakes on osaltaan edistänyt sosiaalipäivystysjärjestelmän luomista koko maahan.

Stakes on antanut asiantuntijaosaamista STM:n käyttöön sosiaalipäivystysjärjestelmän koko maahan luomiseen liittyen. **Arvio: 4**

Stakes on osallistunut sosiaalityön neuvottelukunnan työhön.

Sosiaalityön neuvottelukunta työskenteli vuosina 2002–2005, jolloin Stakes osallistui aktiivisesti ja merkittävällä panoksella neuvottelukunnan työhön. Tämän jälkeen ei ole asetettu uutta neuvottelukuntaa. **Arvio: 4**

Stakes on vahvistanut rooliaan osaamiskeskusneuvottelukunnan toiminnassa.

Stakes on vahvistanut rooliaan osaamiskeskusneuvottelukunnan toiminnassa, toimien neuvottelukunnan puheenjohtajana ja sihteerinä. **Arvio: 4**

Stakes on sosiaalialan kehittämishankkeen mukaisesti parantanut vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia itsenäiseen elämään kehittämällä vammaisten alueellisia tulkkipalveluja.

Stakes toteutti vammaisten tulkkipalvelun valtakunnallisen verkostohankkeen, jossa tulkkipalvelujen järjestämistä ja tuottamista on edistetty riittävän suurelle väestöpohjalle rakentuvana, alueittain koordinoituna yhteistyönä (VETURI -hanke). Hankkeen arviointi valmistui vuonna 2006 ja raportti julkaistiin STM:n selvityksiä sarjassa. **Arvio: 4**

Stakes on vuoteen 2007 mennessä laatinut oppaan valtakunnallisen ikäihmisten kotipalvelujen ja kotihoidon hyvien käytäntöjen malleiksi yhteistyössä Kuntaliiton, sosiaalialan osaamiskeskusten, kuntien, läänien ja järjestöjen kanssa.

Yhdessä muiden toimijoiden kanssa Stakes laati ja julkaisi oppaan ikäihmisten kotipalvelujen ja kotihoidon hyvien käytäntöjen malleiksi: Reija Heinola (toim.) (2007) Asiakaslähtöinen kotihoito. Opas ikääntyneiden kotihoidon laatuun. Oppaita 70. Stakes. **Arvio: 4**

Stakes toimii asiantuntijana ja koordinoi Kotosa –hanketta osana sosiaalialan kehittämishanketta.

Hanke eteni suunnitelman mukaisesti. Vuoden 2007 aikana järjestettiin kolme teemaseminaaria hankkeeseen osallistuville kunnille. Teemaseminaareissa työstettiin kuvauksia kunnissa hyviksi havaituista kotihoidon toimivista käytännöistä. Hankkeen päätösseminaari 10.1.2008 järjestettiin Kuntatalolla, johon osallistui runsas 200 kuntien kotihoidosta ja vanhustyöstä vastaavaa henkilöä. **Arvio: 4**

Stakes vastaa oppaan julkaisemisesta ja painatuksesta valtakunnallisen ikäihmisten kotipalvelujen ja kotihoidon hyvien käytäntöjen malleiksi.

Stakes julkaisi oppaan ikäihmisten kotipalvelujen ja kotihoidon hyvien käytäntöjen malleiksi: Reija Heinola (toim.) (2007) Asiakaslähtöinen kotihoito. Opas ikääntyneiden kotihoidon laatuun. Oppaita 70. Stakes. **Arvio: 4**

Stakes on toteuttanut dementiahoidon laadunarvioinnin projektin vuoden 2005 loppuun mennessä. Dementiahoidon osaaminen ja asiantuntemus on tullut osaksi Stakesin normaalia toimintaa.

Stakes toteutti dementiahoidon laadunarvioinnin projektin vuoden 2005 loppuun mennessä, hankkeen tuloksista raportoitii ammattilehdissä ja erilaisissa tilaisuuksissa. Hankkeen tuloksiin perustuvan oppaan laatiminen on kesken. Dementiahoidon osaaminen ja asiantuntemus on osa Stakesin normaalia toimintaa. **Arvio: 3**

Stakes laatii kunnille dementiahoidon laadunarviointia koskevan oppaan.

Oppaan laatiminen on myöhässä suunnitellusta aikataulusta. Opas julkaistaan vuonna 2008. **Arvio: 2**

Stakes on osallistunut omaishoidon kehittämistyöhön antamalla asiantuntija-apua ja laatinut selvityksen omaishoidon tuesta vuonna 2007.

Stakes osallistui merkittäväällä panoksella omaishoidon kehittämistyöhön antamalla asiantuntija-apua sekä laatimalla selvityksen omaishoidon tuesta. **Arvio: 4**

Stakes viimeistelee omaishoitoa koskevan selvityksen, joka painetaan STM:n julkaisusarjassa.

Omaishoidon tukeen liittyvä kuntakysely toteutettiin suunnitellusti. Kysely uudistettiin vastaamaan 1.1.2006 voimaan tullutta lainsäädäntöä. Raportti julkaistiin kesällä 2007: Voutilainen P., Kattainen E. & Heinola R. 2007. Omaishoidon tuki sosiaalipalveluna. Selvitys omaishoidon tuesta ja sen vaihtelusta 1994–2006. Selvityksiä 28. Sosiaali- ja terveysministeriö, Helsinki. Saatavilla: <http://www.stm.fi/Resource.phx/publishing/store/2007/06/ka1183114202100/passthru.pdf>. **Arvio: 4**

Stakes on osallistunut vanhusten laitoshoidon kehittämishankkeeseen asiantuntijana ja koordinoijana.

Stakes osallistui vanhusten laitoshoidon kehittämishankkeeseen (LAILA-hanke) asiantuntijana ja koordinoijana. **Arvio: 4**

Stakes toimii asiantuntijana ja koordinoi vanhusten laitoshoidon kehittämishanketta vuonna 2007.

Vuonna 2007 järjestettiin neljä teemaseminaaria. Taustaryhmä kokoontui neljä kertaa. Vuoden 2007 loppuun mennessä laadittiin hankkeen loppuraportti, jossa on sekä hankkeen toteutusta koskeva hallinnollinen että laitoshoidon laatua koskeva sisällöllinen osio. (Lehtoranta, Heini & Luoma, Minna-Liisa & Muurinen, Seija (toim.) (2007) Ikäihmisten laitoshoidon laadun kehittämishanke : Loppuraportti 2007, Raportteja 19/2007 Helsinki: Stakes). **Arvio: 4**

Stakes avustaa ministeriötä vanhusten palveluasumisen kehittämislinjauksissa.

Sosiaali- ja terveysministeriön kanssa sovittiin, että erillisiä linjauksia palveluasumiseen ei tehdä. **Arvio: -**

Stakes osallistuu geriatriasta hoitoa ja vanhustyötä koskevan raportin ehdotusten jatkotoimenpiteiden kehittämiseen ja täytäntöönpanoon (mm. uuden ajan laatusuosituksen laatiminen vanhustenholtoon, henkilöstömitoitusten valmistelu eri palvelumuotoihin).

Stakes osallistui uuden ajan laatusuosituksen valmistelutyöhön kirjoittamalla laatuksauksen ikääntyneiden palvelujen laatuindikaattoreista. **Arvio: 4**

Stakes on edistänyt lähisuhteissa tapahtuvan väkivallan ehkäisyä sekä uhrien ja tekijöiden tunnistamiseen ja auttamiseen tarvittavien toimintakäytäntöjen luomista sosiaali- ja terveydenhuoltoon.

Stakes edisti lähisuhteissa tapahtuvan väkivallan ehkäisyä sekä uhrien ja tekijöiden tunnistamiseen ja auttamiseen tarvittavien toimintakäytäntöjen luomista sosiaali- ja terveydenhuoltoon osallistumalla toimintaohjelman toimeenpanoon STM:n työryhmässä, jossa sovittiin useista eri tavoista toteuttaa ohjelmaa osana Stakesin tutkimus- ja kehittämistyötä sekä Stakesin työpanoksesta mm. oppimateriaalien tuottamiseen. Lisäksi Stakes antoi asiantuntija-apua STM:n pari- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn kuntaoppaan (Kenelle lyönnit kuuluvat?) laatimiseen. Stakes vahvisti vuoden 2008 alusta lähisuhteissa tapahtuvan väkivallan ehkäisyn osaamista. **Arvio: 4**

Stakes tekee suunnitteleman lähisuhde- ja perheväkivaltaan liittyvän perustietojärjestelmän aikaansaamiseksi erikseen sovittavalla tavalla.

Stakes on osallistunut ja antanut asiantuntijaosaamista lähisuhde- ja perheväkivaltaan liittyvään selvitystyöhön. **Arvio: 4**

Stakes on osallistunut sosiaalihuollon tehtävärakenteiden ja henkilöstön mitoitusperusteiden kehittämiseen.

Stakes on toimittanut tarvittavat työvoima- ja henkilöstötiedot sekä antanut asiantuntijaosaamista STM:n käyttöön. **Arvio: 4**

Stakes on osallistunut sosiaali- ja terveydenhuollon työvoiman ja koulutuksen seurantaan ja ennakointiin yhteistyössä STM:n ja muiden tahojen kanssa.

Stakes osallistui sosiaali- ja terveydenhuollon työvoiman ja koulutuksen seurantaan ja ennakointiin yhteistyössä STM:n ja muiden tahojen kanssa. **Arvio: 4**

Stakes osallistuu sosiaali- ja terveydenhuollon työvoiman ja koulutuksen seuranta-tietojen vuosittaiseen päivittämiseen, seurannan kehittämiseen sekä opetusministeriön Koulutustarjonta 2012 –projektissa laadittavien uusien koulutustarpeiden ennakointiin.

Stakes osallistui toimintaan tulostavoitteen mukaisesti. **Arvio: 4**

Stakes on kehittänyt toimintalinjoja työ- ja perhe-elämän yhteensovittamiseksi. Stakes osallistuu Veto-ohjelman ja Tilaa lapselle -ohjelman toteuttamiseen.

Stakes on jatkanut koulutus- ja tiedotustyötä työn ja perheen yhteensovittamisen tutkimustuloksista. Stakes on osallistunut Veto-ohjelmaan eritavoin, esim. artikkeli Työelämän moninaisuus ja tasa-arvo -toimintaryhmän julkaisuun, Sosiaalialan työolot-hanke sekä tuottamalla tietoa terveyskeskusten henkilöstön hyvinvoinnista ja työyhteisön toimivuudesta terveyskeskustyön vetovoimaisuuden näkökulmasta. **Arvio: 4**

Varhaisen puuttumisen projektin päättyessä Stakes organisoii varhaisen puuttumisen tuen osaksi pysyvää toimintaansa.

Stakes organisoii varhaisen puuttumisen tuen osaksi pysyvää toimintaansa. Varpu-hankkeessa toteutettiin useita laajoja verkostokonsulttien koulutusohjelmia, julkaistiin op-paita ja tietokirjoja sekä levitettiin myös muilla keinoilla varhaisen puuttumisen menetelmää. **Arvio: 5**

Stakes edistää varhaisen puuttumisen menetelmien käyttöönottoa erityisesti järjestämällä kouluttajakoulutusta uusien seutukuntien alueella. Kehittämishankkeiden vaikuttavuutta seurataan. Yhteisrahoitus

Varpu-hanke on edennyt suunnitelmiensa mukaisesti. Hankkeessa on tehty runsaasti yhteistyötä yhä uusien kuntien kanssa sekä eri hallinnonalojen välillä. On tuotettu kouluttajakoulutusta, konsultaatioita, raportteja ja artikkeleita. Menetelmien juurruttamista ja vaikuttavuuden seuranta on kehitetty ja tehostettu. **Arvio: 4**

Stakes on sosiaalialan kehittämishankkeen mukaisesti toimeenpannut varhaiskasvatuksen varhaisen puuttumisen ja tuen menetelmiä ja vanhempia osallistavia toimintakäytäntöjä.

Varhaisen puuttuminen on laajentunut varhaiskasvatuksesta kouluihin ja palvelusektorit ylittävään toimintaotteeseen. Varhaisen tuen kehittäminen on laajentunut hallintokuntarajat ylittäväksi. Varhaiskasvatuksessa luotu koulutus jatkuu yhteistyötahon toimesta, ja Opetushallituksen sekä mm. Pohjanmaa-hankkeen kanssa on koulutettu ja pilotoitu kouluttajakoulutus koulun henkilöstölle ja oppilashuoltoon. Varhainen tuki on rakentunut palvelujärjestelmätasolla (mm. Terve Kuopio), ja otettu käsitteenä laajasti käyttöön (esim. OPM, Erityisopetuksen strategia 2007). Jyväskylään on koottu moniammatillinen verkosto, joka työstää esim. uutta varhaisen tuen työmenetelmää, Perhenavigaattoria. **Arvio: 5**

Stakes on tukenut 'Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet' -asiakirjan toimeenpanoa yhteistyössä kuntien, oppilaitosten, lääninhallitusten ja sosiaalialan osaamiskeskusten kanssa.

Stakes tuki Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden toimeenpanoa mm. ylläpitämällä kuntakohtaista tietokantaa Vasu-tilanteesta sekä varhaiskasvatuksen verkkoympäristö Varttuaa. Stakes järjesti yhteistyössä STM:n kanssa lääninhallituksille työseminaareja, myös oppilaitoksia ja osaamiskeskuksia on tuettu Vasun toimeenpanossa työseminaarien avulla. **Arvio: 4**

Stakes jatkaa varhaiskasvatussuunnitelman toimeenpanon tukemista.

Stakes on jatkanut Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden toimeenpanon tukemista mm. ylläpitämällä kuntakohtaista tietokantaa Vasu-tilanteesta, jonka mukaan lähes kaikki kunnat toteuttavat toiminnassaan Vasu-prosessia. Varhaiskasvatuksen verkkoympäristön eli Varttuan ylläpito on osoittautunut ratkaisevaksi myös Vasu-työn tukemisessa. Vasu-työn tukemiseksi käynnistettiin syksyllä 2007 Monikulttuurinen varhaiskasvatus-sivuston tuottaminen, johon liittyen on tuotettu Vanhemmille laaditun Vasu-julkaisun kääntäminen mm. venäjäksi ja somaliksi. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet -julkaisu on käännetty saksaksi (ennestään ruotsiksi ja englanniksi). Stakes on osallistunut yhdessä STM:n kanssa lääninhallituksille järjestettävien työseminaarien toteuttamiseen. Oppilaitosten ja osaamiskeskusten edustajille on järjestetty työseminaari sekä osallistuttu eri tavoin yhteistyöhön näiden kanssa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteita ja kunnissa toteutettavaa Vasu-työtä on tuotu esille erilaisissa seminaareissa ja julkaisuissa sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Arvio: 4

Stakes osallistuu varhaiskasvatuksen valtakunnallisen verkkokonsultaation suunnitteluun ja toteuttamiseen. Yhteisrahoitus

Stakes käynnisti ja toteutti vuoden 2007 aikana varhaiskasvatuksen verkkokonsultointihankkeen, johon rekrytoitiin ja koulutettiin konsulteiksi 22 varhaiskasvatuksen asiantuntijaa. Verkkokonsultaatio toteutettiin Sosiaaliportin yhteyteen. **Arvio: 4**

Laatusuositusten ja muiden ohjausvälineiden toimeenpanon seuranta ja vaikuttavuuden arviointi

Stakes on arvioinut TATO 2000 – 2003 mukaan laadittujen sosiaali- ja terveyspalveluista annettujen kouluterveydenhuollon, ikäihmisten hoidon ja palvelujen, mielenterveyspalveluiden, päihdepalveluiden, vammaisten asumispalveluiden ja apuvälinepalveluiden laatusuositusten toteutumista vuoden 2007 loppuun mennessä.

Stakes arvioi TATO 2000 – 2003 mukaan laaditut kouluterveydenhuollon, ikäihmisten hoidon ja palvelujen, mielenterveyspalveluiden, päihdepalveluiden, vammaisten asumispalveluiden ja apuvälinepalveluiden laatusuositusten toteutumista vuoden 2007 loppuun mennessä.

Stakes julkaisi laatusuositusten arviointiraportin (Teräväinen R., Räikkönen O., Heikkilä M.: Laatusuositusten arviointi - arviointia laatusuositusten ohjausvaikutuksista ja vaikutuksista palvelujärjestelmään. Työpapereita 27/2007). Arvioinnilla oli yhteiskunnallista vaikuttavuutta, sillä sen esittämät laatusuositusten jatkokehittämistarpeet ja uuden sukupolven laatusuositusten laatiminen otettiin perusteluineen uuden sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman (KASTE-ohjelma) erääksi kehittämisen painopisteeksi.

Yksittäisten laatusuositusten toteutumisen arvioinneista erityisen ansiokkaita olivat kouluterveyden laatusuositusten arviointi tunnettavuuden, toimeenpanon ja toteutumisen näkökulmista, josta julkaistiin mm. tieteellisiä artikkeleja sekä päihdepalvelujen laatusuositusten toimeenpanon arviointi, jonka arvioinnissa käytetyn lomakkeen käyttöä jatkettiin päihdehoitoyksiköiden hoidon laadun välineenä sekä arvioinnissa kehitettiin kunnille muitakin päihdepalvelun laatua tukevia välineitä.

Ikäihmisten hoitoa ja palveluja koskeva laatusuositus on päivitetty ja se julkistettiin vuoden 2008 alussa. (ks. <http://www.stm.fi/Resource.phx/publishing/documents/11621/index.htm>)

Arvio: 5

Stakes on seurannut kuntayhtymien ja kuntien apuvälinehankkeita.

Stakes seurasi ja tuki kuntayhtymien ja kuntien apuvälinehankkeita. **Arvio: 4**

Stakes laatii ja julkaisee selvityksen vuonna 2006 tehdyn apuvälinepalvelujen saatavuutta koskevan kyselyn pohjalta.

Selvitys apuvälineiden ja apuvälinepalvelujen saatavuudesta terveyskeskuksissa ja keskussairaaloissa 2006 julkaistiin Stakesin Raportteja –sarjassa 15/2007. Alueellisia ja seudullisia apuvälinepalvelujen kehittämishankkeita on tuettu asiantuntijakonsultoinnin ja seminaariesitysten avulla. Sosiaali- ja terveysministeriön kanssa on sovittu, että raportti apuvälinepalvelujen laatusuosituksen toimeenpanon arvioinnista valmistuu vuonna 2008. **Arvio: 4**

Stakes on arvioinut kuntien ja keskussairaaloiden apuvälinepalveluiden saatavuutta ja laatusuositusten toimeenpanoa

Selvitys apuvälineiden ja apuvälinepalvelujen saatavuudesta terveyskeskuksissa ja keskussairaaloissa 2006 julkaistiin Stakesin Raportteja –sarjassa 15/2007. Alueellisia ja seudullisia apuvälinepalvelujen kehittämishankkeita on tuettu asiantuntijakonsultoinnin ja seminaariesityksin. Sosiaali- ja terveysministeriön kanssa on sovittu, että raportti apuvälinepalvelujen laatusuosituksen toimeenpanon arvioinnista valmistuu vuonna 2008. **Arvio: 4**

Stakes on tukenut kansallisen terveydenhuollon hankkeen mukaisesti kuntia ja kuntayhtymiä käypä hoitosuosituksen sekä laatusuositusten ja ohjeiden toteutuksessa.

Stakes tuki kuntia ja kuntayhtymiä Käypä hoito-suositusten ja laatusuositusten ja ohjeiden toteuttamisessa. Stakes jatkoi Käypä hoito-suositusten kustannusvaikuttavuuden arviointia. Stakesin asiantuntijat osallistuivat useisiin kansallisiin ja kansainvälisiin työryhmiin, joissa valmisteltiin erilaisia Käypä hoito- ja laatusuosituksia. **Arvio: 4**

Käypä hoito -suositukseen liittyviä kustannusvaikuttavuusarvioita tuotetaan Finoh-tassa edelleen suunnatusti. STM, Käypä hoito ja Finohta käynnistävät yhteistyössä selvityksen siitä, mihin Käypä hoito -suositukseen tai niiden näytönastekatsauksiin olisi hyödyllisintä liittää kustannusvaikuttavuusarvio yhteiskunnan tai palveluntuottajan näkökulmasta.

Kahdesta laajasta arviointiraportista on julkaistu kansainväliset tieteelliset artikkelit ja suomenkieliset raportit ovat valmistumassa. Käypä hoito ja Finohta ovat käynnistäneet yhteistyöselvitykset. **Arvio: 4**

Stakes tukee yhteistyössä lääninhallitusten kanssa lastenneuvola- ja kouluterveydenhuollon oppaan käyttöä ja hyödyntämistä kunnissa sekä valmistelee oppaiden toimeenpanon seuranta.

Osana TedBM-hanketta arvioitiin kouluterveydenhuollon laatusuosituksen tunnettavuutta, toimeenpanoa ja toteutumista. Lastenneuvolaoppaan hyödyntämistä selvittävä kysely on toteutettu, raportointi on kesken. **Arvio 3.**

Muut toiminnalliset tavoitteet

Stakes on osallistunut valtiosuosityjärjestelmän uudistamiseen tuottamalla uudistuksessa tarvittavia tietoja, muun muassa ikäryhmäkohtaisten kustannuspainojen tarkistuksen, erikseen sovitavassa aikataulussa.

Stakes tuotti uudistuksessa tarvittavia tietoja. Tuotettuja tietoja hyödynnettiin monipuolisesti esimerkiksi PARAS -hankkeessa. **Arvio: 4**

Stakes tekee valtiosuuden määräytymisperusteiden kustannusvastaavuusselvityksen erikseen sovittavalla tavalla.

STM ei määritellyt tulostavoitetta tarkemmin, joten sitä ei toteutettu kertomusvuoden aikana. Vuonna 2008 on aloitettu ko. selvitys. **Arvio: -**

Stakes on saattanut loppuun vaikeahoitoisten ja vaarallisten lasten ja nuorten psykiatristen hoitoyksikköjen toiminnan arvioinnin.

Stakes toteutti vaikeahoitoisten ja vaarallisten lasten ja nuorten psykiatristen hoitoyksikköjen toiminnan arvioinnin. **Arvio: 4**

Stakes, Kansanterveyslaitos ja Työterveyslaitos ovat yhdessä perustaneet mielenterveysalan WHO-yhteistyökeskuksen kansainvälisiä ja kansallisia mielenterveysprojekteja avustamaan.

Stakes, KTL ja TTL perustivat WHO-yhteistyökeskuksen Stakesin pääjohtajan alaisuuteen vuonna 2006. **Arvio: 4**

Stakes on suunnitellut, toteuttanut ja arvioinut kansainvälistä toimintaansa STM:n kansainvälisyysstrategian lähtökohdista.

Stakes suunnitteli, toteutti ja arvioi kansainvälistä toimintaansa STM:n kansainvälisyysstrategian lähtökohdista sekä avusti kansainvälistymislinjausten päivittämisessä (päivitys valmistunee keväällä 2008) tuottamalla dokumentin "Kansainvälisen yhteistyön tulevaisuuden linjauksia Stakesin näkökulmasta". Stakes osallistui UM:lle annetun lausunnon ja ministerikonsultaation muodossa Suomen uuden kehityspolitiikan laatimiseen.

Stakesin ulkomaanavun yksikkö (IDC) toteutti eri rahoituslähteiden turvin kansainvälisiä hankkeita kehitys- ja siirtymätalouden maissa ja tuki näin hallitusohjelman mukaisesti palveluosaamisen vientiä. IDC osallistui sosiaali- ja terveyspolitiikan kehittämiseen lähialueilla sekä edisti hyvinvointia ja terveyttä globaalisti välittämällä suomalaista sosiaali- ja terveysalan asiantuntemusta kansainvälisille markkinoille. IDC:n toiminta perustuu Suomen kehityspoliittisiin linjauksiin, sosiaali- ja terveysministeriön kansainvälisen yhteistyön strategiaan sekä Stakesin omiin strategisiin linjauksiin. IDC:llä on ulkoasiainministeriön kanssa pitkäaikainen neuvonantajasopimus sosiaali-, terveys- ja väestökysymyksissä. IDC aloitti ison, kolmivuotisen Euroopan jälleenrakennusviraston (EAR) rahoittaman terveydenhuollon hankkeen Serbiassa, toteutti eri vaiheissa olevia EU-twinning hankkeita Romaniassa ja Slovakiassa. Barentsin alueen hiv:n vastaisen työn koordinoiminen hanke on jatkunut suunnitelmien mukaan.

Ulkoasiainministeriön rahoittamien lähialuehankkeiden volyyymi on säilynyt entisellä, n. 1 milj. € vuositasolla uuden kolmivuotiskauden alkaessa 2007. IDC on edelleen ollut aktiivisesti mukana Pohjoisen ulottuvuuden sosiaali- ja terveystumppanuusohjelman kehitystyössä sekä toiminut ohjelman suurimman hankkeen eli Barentsin hiv/aids – hankekokoalaisuuden koordinaattorina.

Toiminnallinen tuloksellisuus pyrittiin takaamaan hankkimalla tilauskantaa sekä kaupallisilta että yhteisrahoitteisilta markkinoilta. Toiminnan tulevaisuuden turvaamiseksi haettiin uusia markkina-alueita ja rahoitusinstrumentteja. **Arvio: 4**

Vuonna 2007 valmistuu Stakesin vuonna 2006 aloittama yhteisrahoitteinen selvitys suuronnettomuuksien yhteydessä annetun psykososiaalisen tuen ja palvelujen tuloksellisuudesta.

Selvitys suuronnettomuuksien yhteydessä annetun psykososiaalisen tuen ja palvelujen tuloksellisuudesta valmistui vuonna 2007. **Arvio: 4**

Stakes osallistuu yhdessä KTL:n ja TTL:n kanssa STM:n johtaman valtakunnallisen päihde- ja toimintaohjelman (2008) valmisteluun käyttäen apuna mm. valtakunnallisten päihde- ja mielenterveyshankkeiden kokemuksia.

STM nimesi Mielenterveys- ja päihdesuunnitelman ohjausryhmän keväällä 2007 ja syksyllä valmisteltiin tarkempi työsuunnitelma, koottiin taustatietoa, sekä avattiin verkkosivusto www.stakes.fi/mielijapaihde sekä käynnistettiin kansalaiskeskustelua www.otakantaa.fi -sivustolla. Kevääksi 2008 suunniteltujen kuulemisten valmistelut käynnistyivät jo 2007. **Arvio: 4**

Stakesin suunnittelee ja toteuttaa kuntoutuksen asiakasyhteistyötä koskevan koulutuspaketin, kokoaa koulutusaineiston ja vastaa koulutuksen toimeenpanosta yhdessä kuntoutusasiain neuvottelukunnan kanssa. Yhteisrahoitus

Stakes suunnitteli ja toteutti dialogisuutta käsittelevän koulutuspaketin. Järjestettiin kolme alueellista tilaisuutta kuntoutuksen ammattilaisille. Raportoitiin toiminnasta STM:n Kuntoutusasiain neuvottelukunnalle. **Arvio: 4**

Stakes koordinoi ja toteuttaa Aikalisä-toimintamallin (syrjäytymisuhan alla olevien nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut) implementointia yhteistyössä kuntien, puolustusvoimien ja työministeriön kanssa. Stakes kouluttaa Aikalisä-ohjaajia sekä käynnistää kouluttajakoulutuksen vuonna 2007. Yhteisrahoitus

Aikalisä-toimintamalli on kehitetty. Vuonna 2007 alueellisia ohjaajakoulutuksia jatkettiin ja toteutettiin ensimmäinen Aikalisä-perehdyttajakoulutus. Toimintamalli on otettu käyttöön yli 50 kunnassa viiden sotilasläänin alueella. Toimintamallin levittäminen valtakunnalliseksi toiminnaksi asetettiin tavoitteeksi hallituksen strategiaohjelmassa, terveyden edistämisen politiikkaohjelmassa sekä lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelmassa.

Aikalisä! Nuorten miesten syrjäytymisen ehkäisy -hankkeen tavoitteena oli kehittää psykososiaalisia tukimuotoja nuorten miesten syrjäytymiskehityksen ehkäisemiseksi, kehittää toimintamalleja palvelun organisoimiseksi sekä tutkia toimintamallin vaikuttavuutta. **Arvio: 5**

Stakes valmistautuu arpajaislain 52 §:n mukaiseen peliriippuvuutta koskevaan jatkuvaan tutkimus- ja selvitystoimintaan ja kehittää rahapeliongelmiin ehkäisyä jatkossa. Erillisrahoitus

Stakes valmistautui monella tavalla jatkuvaan peliriippuvuuden tutkimus- ja selvitystoimintaan sekä rahapeliongelmiin ehkäisyyn. Kalenterivuoden aikana avattiin www.stakes.fi/pelihaitat -verkkosivusto, julkaistiin Pelin merkit tukiaineisto suomeksi ja ruotsiksi, kolme työpäpaperit -sarjan julkaisua Pelihaitat -teemalla ("Katsaus Suomen rahapelijärjestelmään", "Kaupassa, kioskissa ja kotikoneella. Rahapelit nuorten elämässä", "Ongelmapelaajan läheinen: sairas vai selviytyjä. Selvitys rahapeliongelman vaikutuksista läheisiin" sekä yksi verkkojulkaisu nettipokerista, järjestettiin asiantuntijakokous rahapeliongelmaisten hoitopalvelujen kehittämiseksi ja verkostoitettiin toimijoita sekä käynnistettiin peliongelmaisten hoitojärjestelmää koskeva tutkimus sekä mittavan täyden-

nyskoulutushankkeen valmistelu. Lisäksi ensimmäisenä vuonna laadittiin tutkimussuunnitelma, käynnistettiin useita aineistonkeruita, osallistuttiin rahapelaamista koskevan väestökyselyn toteutukseen ja raportointiin sekä solmittiin tutkimusyhteistyösuhteita kansallisesti ja kansainvälisesti. Osallistuttiin myös vuoden 2007 ajan sosiaali- ja terveysministeriön rahapelihaittoja selvittäneen työryhmän työhön. **Arvio: 5**

Stakes selvittää osaltaan kielilain velvoitteiden toteutumista sosiaali- ja terveydenhuollossa erityisesti lasten, vanhusten ja mielenterveysasiakkaiden palvelujen osalta.

Stakes selvitti kielilain velvoitteiden toteutumista. Julkaisu Kauppinen, Marja-liisa. Omakielisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestäminen kaksikielisissä kunnissa. Raportteja 4/2008. **Arvio: 4**

Stakes osallistuu YK:n vanhuksia koskevaan toimintaohjelmaan liittyvän Suomen raportin valmisteluun.

Stakes osallistui Suomen raportin valmisteluun. Julkaisu internetissä: http://www.unece.org/pau/age/ConferenceonAgeing_2007/PDFs%20for%20website/Finland_en.pdf **Arvio: 4**

Stakes osallistuu YK:n sosiaalisen kehityksen toimikunnan työhön.

Stakes osallistui YK:n sosiaalisen kehityksen toimikunnan työhön. **Arvio: 4**

1.2.6 Lapsiperheiden hyvinvointi

Koko nelivuotiselle tulossopimuskaudelle asetetuista kahdesta pitkän aikavälin tulostavoitteesta molemmat toteutuivat tavoitteen mukaisesti. Kertomusvuodelle asetetuista yhdeksästä tulostavoitteesta kaikki toteutuivat tavoitteen mukaisesti.

Tieto-ohjauksen sekä tieto- ja tilastojärjestelmien kehittäminen

Stakes on seurannut päivähoiton, kotihoidontuen ja yksityisen hoidon tuen hallinnointiin liittyvien ratkaisujen vaikutuksia.

Stakes seurasi päivähoiton, kotihoidontuen ja yksityisen hoidon tuen hallinnointiin liittyvien ratkaisujen vaikutuksia sekä tarjosi asiantuntemusta ko. tematiikoista lainsäädäntövalmistelun ja poliittisen päätöksenteon tueksi. **Arvio: 4**

Stakes ylläpitää ajantasaista seurantatietoa lasten päivähoiton hallinnon järjestelyistä yhteistyössä Suomen kuntaliiton kanssa.

Stakes on ylläpitänyt valtakunnallisia päivähoiton tilastotietoja sekä jatkanut yhdessä Kuntaliiton kanssa kuntakohtaisesti ajantasaisen päivähoiton hallinnon seurantatiedon ylläpitoa verkkoympäristöissään. Stakesissa se on varhaiskasvatuksen verkkoympäristössä (<http://varttua.stakes.fi>) Kuntien päivähoiton hallinnon tietokantaa on ylläpidetty vuodesta 2004 lähtien. Kuntien päivähoiton hallinnon tilannetta täydennettiin selvityksellä, joka valmistui vuoden 2007 aikana (Harju, H, Lindberg, P & Välimäki, A-L. 2007. Päivähoiton hallinto kunnissa 2006. Stakes. Raportteja 9. Helsinki. Saatavilla verkosta osoitteesta: <http://www.stakes.fi/verkkojulkaisut/raportit/R9-2007-VERKKO.pdf>

Arvio: 4

Stakes on ylläpitänyt varhaiskasvatuksen laadun ja vaikuttavuuden seuranta- ja arviointijärjestelmää.

Stakes ylläpiti varhaiskasvatuksen laadun ja vaikuttavuuden seuranta- ja arviointijärjestelmää. **Arvio: 4**

Stakes osallistuu sosiaali- ja terveysministeriössä suoritettavaan päivähoiton valtakunnallisen tilaohjeistuksen laadintaan.

Stakes on osallistunut ohjausryhmän työskentelyyn. **Arvio: 4**

Stakes laatii ensimmäisen varhaiskasvatuksen laatukatsauksen 2007 hyödyntäen mm. lasten päivähoiton erillisselvitystä.

Stakes on toteuttanut ensimmäisen varhaiskasvatuksen laatukatsausjulkaisun sisällyttämällä siihen kaksi keskeistä laadun arvioinnin näkökulmaa. Toinen käsittää vanhempien mielipiteitä (n=3500) varhaiskasvatuksen laadusta (asiakaslähtöisyys) ja toinen osio käsittää analyysin varhaiskasvatuksen henkilöstöstä. Julkaisu valmistuu kevään 2008 aikana ja siinä tullaan hyödyntämään myös lasten päivähoiton erillisselvitystä. **Arvio: 4**

STM ja Stakes arvioivat varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden uudistamistarpeen.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden uudistamistarve arvioitiin ja niitä ei katsottu tarpeelliseksi uudistaa vuoden 2007 aikana. **Arvio: 4**

Stakes jatkaa varhaiskasvatussuunnitelman toimeenpanon tukemista mm. jatkamalla Vasut kuntoon -hanketta.

Vasut-kuntoon hanketta jatkettiin suunnitelman mukaisesti. Hankkeen aikana järjestettiin useita koulutustilaisuuksia. Hankkeen aikana jatkettiin kuntakoh- taisten Vasu-yhdyshenkilöiden verkoston ylläpitämistä sekä erikseen heille jär- jestettyjen koulutusten järjestämistä. Hankkeessa tuotettiin lapsikohtaisen Va- sun laadintaan orientoiva julkaisu: Kaskela, M & Kronqvist, E-L. 2007. Niin ainutlaatuinen. **Arvio: 4**

Stakes osallistuu varhaiskasvatuksen neuvottelukunnan työhön.

Stakes on osallistunut Varhaiskasvatuksen neuvottelukunnan työhön sekä asi- antuntijasihteerinä, jäsenenä että jaosten ja työvaliokunnan työhön. **Arvio: 4**

Stakes osallistuu päivähoitolain osittaisuudistuksen toimeenpanoon.

Stakes on osallistunut päivähoitolain osittaisuudistuksen toimeenpanon suun- nitteluun. **Arvio: 4**

Stakes koordinoi kansallista yhteistyötä OECD:n varhaiskasvatusverkostossa ja osallistuu siihen Suomen edustajana myöhemmin sovittavalla tavalla.

Stakes toimi koordinoijana kansallisessa OECD:n varhaiskasvatusverkostossa sekä vuoden 2007 aikana sovitusti OECD:n pohjoismaisessa verkostossa. Sta- kes oli myös mukana kansallisessa OECD-verkostossa sekä STM:n organisoi- massa pohjoismaisessa varhaiskasvatuksen verkostossa. **Arvio: 4**

Stakes osallistuu asiantuntijapanoksella päätösten lapsivaikutusten arviointiin.

Stakesin asiantuntijapanos on ollut käytettävissä päätösten lapsivaikutusten ar- viointiin. **Arvio: 4**

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

Koko nelivuotiselle tulossopimuskaudelle asetetuista 12:sta pitkän aikavälin tulostavoitteesta kaikki toteutuivat tavoitteen mukaisesti. Kertomusvuodelle asetetuista 13 tulostavoitteesta kolme toteutui erinomaisesti ylittäen tavoitteen ja kymmenen hyvin.

Hallinnonalan yhteistyöverkostojen edistäminen ja hyväksikäyttö

Stakes on osaltaan edistänyt sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan tutkimuslaitosten keskinäistä verkottumista ja näin tehokkaasti edistänyt hallinnonalan strategian toteutumista.

Stakes on toiminnassaan edistänyt STM:n hallinnonalan tutkimuslaitosten keskinäistä verkottumista tavoitteena hallinnonalan strategian edistäminen. **Arvio: 4**

Stakes ja ministeriö selvittävät mahdollisuuksia tehdä julkaisuyhteistyötä oppaiden ja esitteiden tuottamisen ja markkinoinnin osalta. Mikäli yhteistyölle löytyy mallin valmistelu tehdään siten, että toteuttaminen on mahdollista vuoden 2008 alusta.

Julkaisuyhteistyön mahdollisuudet selvitettiin kertomusvuoden aikana, mutta konkreettisiin toimenpiteisiin ei päätetty ryhtyä. **Arvio: 4**

Stakes osallistuu STM:n hallinnonalan IT-strategian laatimiseen ja toteuttamiseen.

Stakes osallistui STM:n hallinnonalan IT-strategian laatimiseen ja toteuttamiseen. Strategian toteuttamisessa on oltu aktiivisesti mukana, osallistumalla kärkihankkeisiin, mm. Yhteisten palvelujen järjestämisselvitykseen. Hallinnonalan tietohallinnon yhteistyöryhmän lisäksi, on Stakesin edustus ollut jokaisessa tietohallinnon yhteistyöryhmän alaryhmissä. Stakesilla on ollut vetovastuu tietoturvayhteistyöryhmän toiminnasta ja se on tuottanut hallinnonalan käyttöön ohjeistuksia ja toimintamalleja. Stakes on myös vastannut koko valtionhallinnolle suunnatun VAHTI-hankkeen vetämisestä liittyen älypuhelinien tietoturvaan käyttöön. Stakes järjesti IT-foorumin STM:n hallinnonalan IT-henkilöstölle. **Arvio: 5**

Stakes osallistuu hallinnonalan valmiussuunnitteluun väestön väestön toimeentuloturvan ja sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseksi häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Stakes on osallistunut hallinnonalan valmiussuunnitteluun. **Arvio: 4**

Stakes osallistuu väestöryhmien välisten terveyserojen vähentämiseen tähtäävän strategian ja toimintaohjelman valmisteluun (Teroka -hanke). Yhteisrahoitus

Stakes on osallistunut ohjelman valmisteluun Kansanterveyden neuvottelukunnan jaostojen sihteereinä ja muina asiantuntijoina. Ohjelma on viimeistelyvaiheessa. **Arvio: 4**

Stakes osallistuu pitkäaikaistyöttömien terveystarkastusten suunnitteluun, organisoimiseen ja toimeenpanoon erikseen sovittavalla tavalla yhdessä Työterveyslaitoksen, Kansanterveyslaitoksen ja työvoiman palvelukeskusten kanssa. Yhteisrahoitus

Stakes osallistui pitkäaikaistyöttömien terveystarkastusten suunnitteluun, organisoimiseen ja toimeenpanoon sovitusti erillisellä hankkeella. **Arvio: 4**

Ydinprosessien linjat toimintatavat/ Ydinprosessien tehokkuus)

Stakesin ydintoiminnot toimivat tehokkaasti, taloudellisesti ja asiakassuuntautuneesti ja niiden laatu ja kustannusvaikuttavuus paranee.

Stakesin ydintoiminnot toimivat tehokkaasti, taloudellisesti ja asiakassuuntautuneesti ja niiden laatu ja kustannusvaikuttavuus parantui tulossopimuskauden aikana. **Arvio: 4**

Talous- ja henkilöstöpalveluiden uudet toimintoprosessit määritellään toimintojen palvelukeskukseen siirtojen yhteydessä vuosina 2007-2008.

Taloushallintotehtävien siirto palvelukeskukseen toteutettiin 1.6.2007 lukien ja henkilöstöhallintotehtävien siirto 1.1.2008 lukien. Palveluiden siirtoprosessi ja toimintaprosessien määrittelyt sujuivat erinomaisesti varsinkin suhteessa siihen, että Stakes on toiminut koko STM:n hallinnonalan pilottina. **Arvio: 5**

Stakesin prosessien ja rakenteiden toimivuutta arvioidaan säännöllisin väliajoin asiakaspalaute-politiikassa määritellyin keinoin sekä henkilöstötutkimuksen seurannalla ja arvioinnilla.

Stakesin prosessien ja rakenteiden toimivuutta on arvioitu säännöllisesti asiakaspalaute-politiikassa määritellyin keinoin, joita ovat systemaattisesti kerättävä hankepalautte, palaute tuotteista ja palveluista sekä spontaani palaute. Kaikkeen palautteeseen vastataan ja merkittävä kriittinen palaute käsitellään eri johtoryhmissä, joissa sovitaan korjaavista toimenpiteistä. Myös henkilöstötutkimukset on toteutettu säännöllisesti ja niistä saatua palaute- ja arviointitietoa on käytetty Stakesin prosessien ja rakenteiden kehittämiseen. **Arvio: 4**

Vuonna 2006 toteutetun henkilöstötutkimuksen tulosten pohjalta määriteltyjen kehittämistoimenpiteiden toteutus on käynnissä.

Vuoden 2006 henkilöstötutkimuksen tuloksiin pohjautuvat erilaiset kehittämistoimenpiteet ovat käynnissä mm. systemaattinen esimiesten koulutus ja mentoointi, strategiset osaamismäärittelyt organisaation eri tasoille ja työhyvinvoinnin kehittäminen (mm. liikuntasetelit, liikuntaryhmät ja kuntoutus). **Arvio: 5**

Tietojärjestelmien hyväksikäyttö

Stakes parantaa tilasto- ja tutkimustiedon hyödyntämismahdollisuuksia kunta-, seutu- ja aluetasolla uudistamalla sekä maksutonta että maksullista palvelutoimintaansa. Tavoitteena on se, että palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta vastaavat tahot hakeutuvat Stakesin asiakkaaksi.

Stakes paransi tilasto- ja tutkimustiedon hyödyntämismahdollisuuksia kunta-, seutu- ja aluetasolla uudistamalla sekä maksutonta (esim. SOTKANet) ja maksullista (esim. kunta-konsultointi) palvelutoimintaa. **Arvio: 4**

Tilasto- ja rekisteritoiminnan arkkitehtuuri on määritelty osana Sampo –hanketta (ent. Tieto 2005)

Tilasto- ja rekisteritoiminnan arkkitehtuuri määriteltiin osana Sampo-hanketta. **Arvio: 4**

Viestinnän kehittäminen

Stakesin viestintää suunnataan entistä tiiviimmin tukemaan tieto-ohjausta. Viestinnän toteutus on suunnitelmallista ja pirstaleisen tiedonvälityksen sijasta kokonaisuuksia luovaa. Viestinnässä hyödynnetään monikanavaisuutta ja nykyistä tarkempaa kohdentamista. Viestintä integroituu osaksi Stakesin johtamista, ja se tukee talon uutta strategiaa. Keskeisenä työvälineenä on uusi viestintästrategia ja sen toimintaohjelman toteuttaminen.

Stakesin viestintä on suunnattu tukemaan tieto-ohjausta. Stakesin tiedotteiden ja infojen läpimeno mediassa parani kauden aikana. Viestintäkalenteria on päivitetty säännöllisesti ja sen painotukset sekä toteutunut julkisuus on katsottu säännöllisesti Stakesin johtoryhmässä. Viestintä on suunnitelmallista, kaikista keskeisistä hankkeista tehdään viestintäsuunnitelma, joiden onnistumista seurataan. **Arvio: 4**

Toteutetaan Stakesin viestintää koskeva mainekysely toimittajille

Toimittajille suunnattu mainekysely tehtiin keväällä. Stakes sai hyvän yleisarvosanan (3,81 asteikko 1-5). Se oli STM:n laitoksista toiseksi paras heti KTL:n jälkeen. Laitoksista parhaan arvosanan Stakes sai viestinnän ammattimaisuudesta ja aiheiden kiinnostavuudesta. Muille sidosryhmille suunnatun mainekyselyn tavoitteeksi asetettiin arvosana 8. Tutkimus käynnistyi vuodenvaiheessa, tulokset tulevat alkukevällä 2008. **Arvio: 4**

Stakesin intranet uudistetaan vuorovaikutteiseksi työvälineeksi.

Stakesin intranet uudistettiin aikataulunsa ja kustannusarvionsa mukaisesti, ja se otettiin käyttöön marraskuussa. Uudessa intranetissa eli Laarissa on paljon vuorovaikutteisia työkaluja, kuten tiimialustat. Onnistumisen mittareina käytettävää asiakastytytyväisyyttä ja käytön useutta selvitetään vuoden 2008 aikana. **Arvio: 4**

Tehokas resurssien käyttö laitoksen strategian suuntaisesti

Stakes toteuttaa erikseen sovittavat Tieto 2005 –osahankkeet käytettävissä olevien resurssien mahdollistamassa laajuudessa.

Stakes toteutti Tieto 2005-osahankkeet sovitusti. **Arvio: 4**

Tieto2005 osahankkeet toteutetaan vuonna 2007 STM:n erillisrahoituksen turvin.

Tieto 2005 osahankkeet on vuonna 2007 toteutettu Sampo-yhteisrahoitteisen hankkeen turvin. Tietojärjestelmien kilpailutusaikataulun vuoksi osa rahoituksesta jäi käyttämättä ja on erikseen sovittu että toteutumatta jääneet osiot tehdään vuonna 2008 lisätalousarviomenettelyä hyödyntäen. **Arvio: 4**

Stakesin budjettirahoitus pyritään pitämään reaalisesti nykytasolla.

Stakesin budjettirahoitus pyrittiin pitämään reaalisesti vuoden 2003 tasolla. **Arvio: 4**

Hallinnonalan sisäisiin uudelleen järjestelyihin liittyen on vuoden 2007 loppuun mennessä Stakesista siirretty lapsiasiainvaltuutetun viran perustamisen vuoksi 104 000 euroa Sosiaali- ja terveysministeriöön sekä kahdeksan virkaa palkkoineen Terveysturvakeskukseen.

Hallinnonalan sisäisiin uudelleen järjestelyihin liittyvät resurssi- ja virkasiirrot on toteutettu. **Arvio: 4**

Määräykseen sisältyvät vuosia 2007 ja 2008 koskevat 153 085 euron vuosittaiset siirrot TEO:n huomioidaan ko. vuosien talousarvioesityksissä.

Siirrot huomioitiin talousarviossa määräyksen mukaisesti. **Arvio: 4**

Maksullisen toiminnan kannattavuustavoite on, että suoritteet hinnoitellaan kustannusvastaavasti huomioiden myös maksullisen toiminnan kehittämispanostukset.

Maksullinen toiminnan suoritteet on hinnoiteltu kustannusvastaavasti huomioiden maksulliseen toimintaan kohdistuneet kehittämispanostukset. **Arvio: 4**

Sosiaali- ja terveysministeriön erillisrahoituksen tavoiteosuus on noin 20 prosenttia Stakesin talousarviomäärärahasta.

Sosiaali- ja terveysministeriön erillisrahoitus (sisältäen terveyden edistämisen määrärahat) on tulossopimuskauden aikana vaihdellut 22–24 prosentin välillä. **Arvio: 4**

Tuloksellisuuden laskentatoimen ja muun seurantajärjestelmän sekä johdon laskentatoimen kehittäminen ja hyödyntäminen

Kokonaisrahoituksen hallintaan on kehitetty toimivat menettelyt.

Stakesin kokonaisrahoituksen hallintaa on kehitetty määrätietoisesti, mutta varsinkin seurantajärjestelmiä on kehitettävä edelleen. **Arvio: 4**

Jatketaan vuonna 2006 käyttöön otetun mallin, kustannuslaskennan sekä työajan seurannan kehittämistä.

Kehittämistä on jatkettu. **Arvio: 4**

Taloudelliset ja henkilöstövoimavarat kohdennetaan strategisten linjausten mukaisesti. Stakes on toteuttanut tuloksellisuuden laskentatoimen ja muun seurantajärjestelmän kehittämisen ja hyödyntämisen talousarviolainsäädännön muutoksen edellyttämällä tavalla.

Stakes on kohdentanut taloudelliset ja henkilöstövoimavarat strategisten linjausten mukaisesti. Tuloksellisuuden laskentatoimi ja muuta seurantajärjestelmää on kehitetty ja hyödynnetään talousarviolainsäädännön muutosten edellyttämällä tavalla. **Arvio: 4**

1.3.1 Toiminnan taloudellisuus ja tuottavuus

Stakesin tiliviraston maksuttoman toiminnan rahoitus koostuu Stakesin momentille myönnetystä nettomäärärahasta, yhteisrahoitteisen toiminnan tuloista ja mm. Suomen Akatemian- ja Lähialueyhteistyömomenttien käyttöoikeudesta. Maksuttoman toiminnan osuus on suurin Stakesin päämaksupisteessä ja Valtion mielisairaaloiden ja koulukotien toiminta rahoitetaan pääosassa kunnilta perittävillä hoitomaksuilla.

Tiliviraston tuotot yhteensä	2007	Osuus %	2006	2005
Stakes	11 563	16 %	11 326	12 821
Sairaalat	45 306	61 %	43 850	41 850
Koulukodit	17 723	24 %	17 568	16 830
Yhteensä	74 592	100 %	72 744	71 501

Kustannusvastaavuuslaskelmien yhteenveto tilivirastotasolla 2007

	Tilivirasto yhteensä Maksullinen toiminta ml OPH yhteensä	Tilivirasto yhteensä Yhteisrahoitteinen toiminta rahoitus yhteensä	Tilivirasto yhteensä toiminta yhteensä	Tilivirasto yhteensä Yhteensä kaikki
	1000 e	1000 e	1000 e	1000 e
TUOTOT	63 364	9 030		
Raportoitu Laskutettuihin Suomen Akatemian, Lähialueyhteistyön, OPH:n osuudet	2 132			
TUOTOT YHTEENSÄ	65 496	17 719	41	74 567
KUSTANNUKSET				
erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	4 844	1 294	644	6 782
- henkilöstökustannukset	48 241	12 329	12338	72 908
- vuokrat	5 251	1 967	2706	9 924
- palvelujen ostot	4 866	1 364	2653	8 883
- muut erilliskustannukset	1 452	635	677	2 764
yhteensä	64 654	17 589	19 479	101 722
KÄYTTÖJÄÄMÄ	842	130	-19 438	-27 155
osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	547	100	-6325	-5 678
- korot	75	28	41	144
- poistot	735	249	300	1 284
yhteensä	1 357	377	-5984	-4 250
kokonaiskustannukset yhteensä	66 011	17 966	13495	97 472
YLIJÄÄMÄ (+)/ALIJÄÄMÄ (-)	-515	-247	-13 454	-22 905

Stakesin maksuton toiminta

Stakesille myönnettiin nettomäärärahaa 23 529 000 €. Määrärahasta oli varattu 542 480 € Alkoholitutkimussäätiölle suoritettavan valtionavustuksen maksamiseen. Stakesin määrärahoja vähensivät rahojen siirto Terveystieteiden tutkimuskeskukselle 153 000 € ja 148 000 € tuottavuustoimenpiteiden johdosta. Toimintamenomäärärahoista vuodelta 2006 siirtyi 2 396 000 €.

Maksuttoman toiminnan kustannukset vuosina 2005-2007 *)

	Tuki- toiminnot 2007 1 000 €	Pää-toiminnot 2007 1 000 €	Yhteisrahoit- teen 2007 1 000 €	Maksuton toiminta yhteensä		2005 1 000 €	2007 %-osuus	2006-2007 Muutos-%
				2007 1 000 €	2006 1 000 €			
Henkilöstökustannukset	5 307	6 763	9 873	21 943	20 632	21 167	71 %	6 %
Aineet ja tarvikkeet	327	104	94	525	464	490	2 %	13 %
Palvelujen ostot	1 821	619	1 442	3 882	4 186	3 699	13 %	-7 %
Vuokrat	2 693	7	230	2 930	2 789	2 769	9 %	5 %
Matkat	152	169		321	365	1 053	1 %	-12 %
Muut erilliskustannukset	205	99	942	1 246	1 443	2 284	4 %	-14 %
Erilliskustannukset yhteensä	10 505	7 761	12 581	30 847	29 879	31 462	100 %	3 %
Pääomakustannukset								
- Poistot	299		274	573	1 041	785	2 %	-45 %
- Korot	41		0	41	32	50	0 %	28 %
Pääomakustannukset yhteensä	340		274	614	1 073	835	2 %	-43 %
Vähennetään ulkomaanavun yksikön maksullisen toiminnan osuus tukitoimintojen	-87			-87	-107	-142		
Vähennetään muun maksullisen toiminnan osuus tukitoimintojen kustannuksista	-335			-335	-288	-222		
Vähennetään yhteisrahoitteisen toiminnan osuus tukitoimintojen kustannuksista	-5 926			-5 926	-5 132			
Yhteensä muun toiminnan osuus	-6 348			-6 348	-5 527	-364		
Tukitoiminnan kustannusten jako maksuttomille päätoiminnoille	-4 497	4 497	5 652	5 652	7 248			
KOKONAISKUSTANNUKSET	0	12 258	18 507	30 765	32 673	31 933		

Stakesissa tulot ja menot kohdennetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti kustannuslajeittain sekä maksulliselle että maksuttomille projekteille. Projekteina seurataan myös sisäisiä hallinnollisia toimintoja (esim. tukipalvelut ja johtaminen) ja ulospäin suuntautuvia jatkuvia toimintoja (esim. tilastotuotanto). Projektiseurannan kautta kootaan tuki- ja päätoimintojen kustannukset tulosalueittain ja ryhmittäin.

Erilliskustannukset ovat yksikön projektien aiheuttamia kustannuksia. Kokonaiskustannukset sisältävät tulosalueille vyörytetyt tukitoimintojen kustannukset eli osuuden Stakesin yhteiskustannuksista. Osa tukitoimintojen kustannuksista on kohdistettu maksulliseen ja yhteisrahoitteeseen toimintaan. Siltä osin kuin tukitoimintoja hoitavilla tulosalueilla on myös suoraan ulospäin suuntautuvaa toimintaa, ovat projektien kustannukset päätoiminnoissa.

Stakesin päämaksupisteen maksuttoman toiminnan kokonaiskustannukset vuonna 2007 olivat 30,8 milj. €. Kokonaiskustannukset laskivat lähes 2 milj. € vuoteen 2006 verrattuna. Vähennys johtui yhteisrahoitteisen toiminnan kokonaiskustannusten alenemisesta. Yhteisrahoitteisen toiminnan tukitoimintojen kustannukset laskivat 22 % vuoteen 2006 verrattuna. Stakesin maksuton toiminta työllisti 448 htv:tä vuonna 2007 ja 445 htv:tä vuonna 2006.

Päätoiminnot sisältävät ulospäin suuntautuvan toiminnan, kuten jatkuvan toiminnan luonteiset tietopalvelu- ja tilastointitehtävät sekä varsinaiset tutkimus- ja kehittämisprojektit. Päätoiminnoissa suurimmat erilliskustannukset syntyivät henkilöstökustannuksista (87 %) ja palvelujen ostoista (8 %). Palkkojen osuus on noussut verrattuna vuoteen 2006, mutta henkilöstökulut laskivat 6 % vuoteen 2006 verrattuna.

Maksuttoman toiminnan kokonaiskustannukset tulosalueittain vuosina 2005-2007 *)

Tulosalue	2007	HTV	2006	HTV	2005 *	HTV	2007 %-osuus	2006-2007 Muutos-%
Kuntapalvelut	3 493		3 731		1 539		11 %	
Sosiaalipalvelut	3 985		4 260		12 846		13 %	
Hyvinvointi	5 317		5 679		8 327		17 %	
Julkaisut	2 172		2 320				7 %	
Hallintopalvelut	522		556		538		2 %	
Ulkomaanavun yksikkö	1 208		1 100		1 083		4 %	
Terveystieteidenhuolto	7 633		8 154				25 %	
StakesTieto	6 435		6 874		7 600		21 %	
Maksuttoman toiminnan kokor	30 765	448	32 674	445	31 933	474	100 %	-6 %

* 2005 vuonna tulosaluejako oli erilainen

Maksuttoman toiminnan kokonaiskustannukset tulosalueittain taulukossa kustannusten jakautumisessa tulosalueittain on käytetty osittain arviota ja vuonna 2005 tuloaluejako oli erilainen. Kokonaisuudessaan maksuttoman toiminnan kustannukset per htv olivat 69t €. Stakesin tulosalueilla Tulosalueittain tarkasteltuna kustannuksiltaan Terveystieteidenhuolto on suurin tulosalue. IDC:n maksuttoman toiminnan osuus oli erittäin pientä suhteessa muihin.

Valtion mielisairaaloiden maksuton toiminta

Valtion mielisairaaloista Niuvanniemen sairaala toimii Kuopin yliopiston oikeuspsykiatrian klinikkana, jossa annetaan oikeuspsykiatrian perus-, jatko- ja täydennyskoulutusta sekä tehdään terveystieteellistä tutkimusta. Tieteellinen tutkimustoiminta on vakiinnuttanut asemansa tärkeänä painopistealueena myös Vanhan Vaasan sairaalassa mm. oikeuspsykiatrisissa erityiskysymyksissä. Valtion talousarviossa valtion mielisairaaloiden toimintamenomomentille osoitetulla määrärahalla katettiin kertomusvuonna osa yliopisto-opetuksesta ja tieteellisestä tutkimustoiminnasta aiheutuneista kustannuksista.

Valtion mielisairaaloiden maksuttoman toiminnan kustannukset vuosina 2005-2007

	Vanha Vaasa	Niuvanniemi			
	2007	2007	Yhteensä 2 007	Yhteensä 2006	Yhteensä 2005
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
KUSTANNUKSET					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Henkilökustannukset		199	111	310	231
Vuokrat		1		1	0
Palvelujen ostot		8	26	34	7
Muut kustannukset		35	3	38	37
Erilliskustannukset yhteensä		243	140	383	275
Yhteiskustannukset yhteensä		11	0	11	10
Osuus yhteiskustannuksista					
-pääomakustannukset					
-tukitoiminnot		11		11	10
-muut yhteiskustannukset					
KOKONAISKUSTANNUKSET		1) 254	2) 140	394	285
				285	347

1) Kustannukset sisältävät Lääninhallituksen EVO -rahoitusta 45 t€

2) Kustannukset sisältävät Paniikkihäiriö-tutkimus/Yrjö ja Tuulikki Ilvosen nimikkorahastosta 25 t€

**Valtion mielisairaalojen yhteisrahoitteisen toiminnan kustannukset vuosina
2005-2007**

	Vanha Vaasa	Niuvanniemi			
	2007	2007	Yhteensä 2 007	Yhteensä 2006	Yhteensä 2005
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
TUOTOT					
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot		221	221		
KUSTANNUKSET					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		8	8	7	7
Henkilökustannukset		135	135	191	216
Vuokrat		5	5	6	7
Palvelujen ostot		31	31	15	17
Muut kustannukset		35	35	17	22
Erilliskustannukset yhteensä	0	214	214	236	269
Osuus yhteiskustannuksista					
-pääomakustannukset					
-tukitoiminnot					
-muut yhteiskustannukset					
Yhteiskustannukset yhteensä	0	0	0	0	0
KOKONAISKUSTANNUKSET	0	214	214	236	269
<i>Yli-/alijäämä</i>	0	7	7	-236	-269
Tuotot % Kustannuksista	0,0 %	103,3 %	103,3 %	0,0 %	0,0 %

Valtion koulukotien maksuton toiminta

Valtion talousarviossa momentille 33.12.21 on valtion koulukotien toimintaan myönnetty 0,6 milj. €. Talousarviossa todetaan, että määrärahaa saa käyttää muun muassa koulukotien sisällölliseen kehittämiseen ja toiminnan tukemiseen sekä koulukotitoimintaan erikoistuvaan nuorisopsykiatriaan. Koulukotien yhteinen, jälkihuoltoon liittyvä kehittämishanke, päättyi vuoden 2007 lopulla. Sijaishuollon alueelliset kehittämissyksiköt käynnistyivät Sippolan koulukodin ja Kasvun Yhteisöjen yhteydessä vuoden kestäneen selvitystyön jälkeen elokuussa 2007. Erityiseen huolenpitoon liittyvä tutkimus- ja kehittämishanke käynnistyi niin ikään vuonna 2007.

Valtion koulukotien maksuttoman toiminnan kustannukset vuonna 2007

	Harviala	Kasvun yhteisöt	Lagmans gården	Liminka	Sippola	Vuorela	Yhteensä
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
TUOTOT							
- Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot		12			29		41
KUSTANNUKSET							
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat	16	1	1		3		21
- Henkilöstökustannukset	60	110	36	37	22	3	268
- Vuokrat	2	2		4			6
- Palvelujen ostot	2	23	6	34	41		106
- Muut erilliskustannukset	4	4	1	4	1		14
Erilliskustannukset yhteensä	85	140	44	75	67	3	415
KÄYTTÖJÄÄMÄ	85	140	44	75	67	3	415
Tukitoimintojen osuus (Stakes)		7			3	3	13
- Poistot		1					1
- Käyttömaisuuksien korot							
- Vaihto-omaisuuden korot							
- Muut yhteiskustannukset							
OSUUS YHTEISKUSTANNUKSISTA	0	8	0	0	3	3	13
KOKONAISKUSTANNUKSET	85	148	44	75	70	6	428
<i>Yli-/alijäämä</i>	-85	-136	-44	-75	-41	-5	-387
Tuotot % kuluista	0,0 %	8,1 %	0,0 %	0,0 %	41,4 %	0,0 %	9,6 %

1.3.2 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Sosiaali- ja terveysministeriön Stakesin päämaksupisteen, Valtion koulukotien ja Valtion mielisairaaloiden maksullisista suoritteista antaman maksuasetuksen perusteella maksulliset suoritteet hinnoitellaan liiketaloudellisesti. Talousarviossa vuodelle 2007 on asetettu tavoitteeksi, että maksullinen toiminta on kannattavaa.

Stakesin maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus vuosina 2005-2007

	Tilivirasto yhteensä 2007 1 000 €	Tilivirasto yhteensä 2006 1 000 €	Tilivirasto yhteensä 2005 1 000 €
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	62 081	61 290	58 497
Maksullisen toiminnan muut tuotot	1 266	938	1 312
OPH:n osuus	2 149	2 156	2 118
Tuotot yhteensä	65 496	64 384	61 927
KUSTANNUKSET			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	4 844	5 273	4 627
Henkilöstökustannukset	48 241	45 740	44 964
Vuokrat	5 251	5 077	4 933
Palvelujen ostot	4 866	4 710	4 507
Muut erilliskustannukset	1 452	1 564	1 514
Erilliskustannukset yhteensä	64 654	62 365	60 545
KÄYTTÖJÄÄMÄ	842	2 019	1 382
Tukitoimintojen kustannukset	547	608	456
Korot	75	56	115
Poistot	735	775	754
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 357	1 439	1 325
Kokonaiskustannukset yhteensä	66 011	63 804	61 870
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-)	-515	581	57
Kustannusvastaavuus %	99,2 %	100,9 %	100,1 %

Stakes tiliviraston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus jäi alle 100 % ja maksullinen toiminta oli siten alijäämäinen 0,5 milj. €. Niuvanniemen sairaala teki suunnitellusti alijäämäisen tuloksen, koska sairaala joutui palauttamaan kunta-asiakkaille vuonna 2006 syntyneen ylijäämän. Ylijäämä oli tarkoitus käyttää vuonna 2006 UPJ-palkkausjärjestelmän aiheuttamiin henkilöstökulujen nousuun, mutta palkkausjärjestelmästä ei syntynyt vielä vuonna 2006 sopimusta, joten henkilöstökulut eivät nousseet. Valtion koulukotien maksullisen toiminnan tulos oli alijäämäinen 0,2 milj. € ja Stakesin päämaksupisteen maksullisen toiminnan tulos oli puolestaan ylijäämäinen 0,2 milj. €.

Stakesin päämaksupisteen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus vuosina 2005-2007

	Tulosalueet 2007 1 000 €	IDC 2007 1 000 €	Yhteensä 2007 1 000 €	Yhteensä 2006 1 000 €	Yhteensä 2005 1 000 €
TUOTOT					
Maksullisen toiminnan myyntituotot	1 884	870	2 754	3 270	3 239
Maksullisen toiminnan muut tuotot	-1	0	-1	-1	8
Tuotot yhteensä	1 883	870	2 753	3 269	3 247
KUSTANNUKSET					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	38	19	57	304	-62
Henkilöstökustannukset	525	386	911	1 109	1 214
Vuokrat	27	44	71	98	94
Palvelujen ostot	593	156	749	896	1 078
Muut erilliskustannukset	136	202	338	502	511
Erilliskustannukset yhteensä	1 319	807	2 126	2 910	2 835
KÄYTTÖJÄÄMÄ	564	63	627	359	385
Tukitoimintojen kustannukset	321	80	401	499	310
Korot	1	1	2	6	51
Poistot	13	6	19	32	3
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	335	87	422	537	364
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 654	894	2 548	3 447	3 199
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-)	229	-24	205	-177	48

Maksullisen toiminnan myyntituotoiksi vuodelle 2007 oli asetettu 3,5 milj. €. Stakesin päämaksupisteen maksullinen toiminnan ylijäämä vuonna 2007 oli 205 000 €. Toiminnan tuotot olivat 2 753 000 €. Tuotot vähenivät n. 16 % vuoteen 2006 verrattuna (tuotot olivat 3 270 000 € vuonna 2006). Stakesin maksullisen toiminnan tulojen väheneminen selittyy IDC:n liikevaihdon vähenemisestä 27% vuoteen 2006 verrattuna. Vähennyksestä valtaosa kohdistui projektien läpilaskutettaviin kuluihin, varsinaisen konsulttitoiminnan liikevaihto pysyi lähes ennallaan, laskua oli 3,7%. Stakesin muun maksullisen toiminnan tulot vähenivät 9 %. Julkaisujen myynti lisääntyi edelleen vuonna 2007. Stakestiedon maksullisen toiminnan tulot olivat vain 23 %, joka johtui siitä, että Sotkanet muuttui maksuttomaksi tuotteeksi.

Maksullisen toiminnan erilliskustannukset laskivat huomattavasti vuoteen 2006 verrattuna. Kustannusten lasku johtuu pääsääntöisesti siitä, että maksullinen liiketoiminnan supistuminen vaikuttaa suoraan myös kulujen vähenemiseen.

Stakesin maksullinen toiminta tulosalueittain vuonna 2007

Liiketaloudelliset suoritteet

										Stakes
	Kunta- palvelut	Sosiaali- palvelut	Hyvin- vointi	Julkaisut	Hallinto	IDC	Terveysten- huolto	Stakes Tieto	Stakes yhteensä	ilman IDC:tä
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
TUOTOT										
Myyntituotot	819	84	14	858	18	870	47	44	2 754	1 884
Muut tuotot									-1	
Tuotot yhteensä	819	84	14	858	18	870	47	44	2 753	1 883
KUSTANNUKSET										
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	10	2	-1	23	2	19	2		57	38
Henkilöstökustannukset	336	18	2	163		386	6		911	525
Vuokrat	1	1		8	8	44	9		71	27
Palvelujen ostot	142	18	5	385	1	156	14	28	749	593
Muut erilliskustannukset	78	14	2	35		202	6	1	338	136
Erilliskustannukset	567	53	8	614	11	807	37	29	2 126	1 319
KÄYTTÖJÄÄMÄ	252	31	6	244	7	63	10	15	627	564
Osuus yhteiskustannuksista										
Tukitoimintojen kusta	205	11	1	100		80	4		401	321
Korot	1					1			2	1
Poistot	7	1		5		6			19	13
Osuudet yhteensä	213	12	1	105	0	87	4	0	422	335
KOKONAISKUSTANNUKSET										
	780	65	9	719	11	894	41	29	2 548	1 654
Ylijäämä (+) /alijäämä	39	19	5	139	7	-24	6	15	205	229

Stakesin maksullisen toiminnan ylijäämä selittyy pääasiassa Julkaisut-tulosalueen hyvästä tuloksesta. Kuntapalveluiden tuotto kasvoi viime vuoteen verrattuna myös merkittävästi. IDC pystyi vähentämään alijäämäänsä, vaikka suuria uusia asiakkaita ei ole vielä pystytty merkittävästi hankkimaan.

Stakesin maksullisen toiminnan tunnusluvut vuosina 2005-2007

Tunnusluku	Toteutunut 2005 1000 €	Toteutunut 2006 1000 €	Tavoite 2007 1 000 €	Toteutunut 2007 1 000 €
Tuotot	3 247	3 269	3 500	2 753
Erilliskustannukset	2 967	2 910	2 900	2 126
Käyttöjäämä	280	359	600	627
Käyttöjäämä % tuotoista	8,6 %	11,0 %	17,1 %	22,8 %
Tukitoimintojen kustannukset	309	499	500	401
Pääomakustannukset	55	38	30	21
Kokonaiskustannukset	3 331	3 447	3 430	2 548
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-)	-84	-178	70	205
Yli-/Alijäämä % tuotoista	-3 %	-5 %	2 %	7 %
Maksullisen toiminnan HTV	22	20	20	20

Maksullisen toiminnan tuotot olivat 516 000 € pienemmät kuin vuonna 2006 ja 0,7 milj. € pienemmät kuin mitä oli asetettu tavoitteeksi. Stakesin maksullisen toiminnan tuotto-% ja tuottavuus oli korkeampi kuin mitä oli asetettu tavoitteeksi.

Maksullinen toiminta tuoteryhmittäin vuonna 2007

	Koulutus	Konsultointi	Tietopalvelu	Muu maksull. palvelu	Maksulliset tuotteet	Yhteensä
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Tuotot	429	1306		447	572	2753
Erilliskustannukset	283	1051		566	224	2123
Käyttäjäämä	146	255	0	-119	348	630
Kokonaiskustannukset	368	1253		700	224	2545
Ali/Ylijäämä	61	52	0	-253	348	208

Huom! Erilliskustannuksiin ei ole laskettu mukaan Julkaisut-tulosalueen maksullisen toiminnan ta-tilille, mutta yhteisrahoitteisen toiminnan projektille kirjattua menoa (2000 €), koska projektinumerosta ei voi päätellä mihin tuoteryhmään meno olisi pitänyt kirjata.

Stakesia koskevassa maksuasetuksessa on kymmenen eri tuoteryhmää. Stakes on omassa projektiseurannassa koonnut erityyppisten suoritteiden seurannan viiteen maksullista toimintaa tuoteryhmittäin kuvaavaan ryhmään: koulutustoiminta, konsultointi, tietopalvelu, muu maksullinen palvelu ja maksulliset tuotteet. Näiden viiden ryhmän lisäksi on eroteltu tuoteryhmäkohtaista käsittelyä varten maksulliset lehdet ja julkaisut.

Konsultointi, johon koko IDC:n toiminta sisältyy, muodostaa suurimman ryhmän tuottojen ja kokonaiskustannusten perusteella. Konsultoinnin tuotot vähenivät vuodesta 2006 n. 17 %. Konsulttitoiminnan väheneminen selittyy IDC:n konsulttitoiminnan vähenemisellä. Kuntapalveluiden maksullinen toiminta tulos tehdään Alku- ja KHS-ryhmissä. Alkussa tehdään maksullista konsultointia ja vuosi 2007 oli hyvä vuosi erityisesti PARAS-hankkeesta johtuvan hyvän tilauskannan vuoksi. KHS:n kouluterveyskysely tuotetaan kuntakohtaisesti joka toinen vuosi ja paritomina vuosina (2007) kuntien määrä on pienempi ja siten myös tulot jäävät pienemmäksi. Muut tuoteryhmät olivat vuonna 2007 tasaväkisiä. Muun maksullisen palvelun tuotot vähenivät 6 % ja samaan aikaan myös kustannukset laskivat, mutta tuoteryhmä jäi silti alijäämäiseksi. Maksulliset tuotteitten tuotot vähenivät n. 9 %, mutta kulut eivät kasvaneet kuitenkaan merkittävästi ja suurin tuotto tuli tästä ryhmästä. Koulutustoiminnan tuottoihin ja kustannuksiin on sisällytetty pääosaltaan seminaarien, messujen ja konferenssien tuotot ja kustannukset.

Valtion mielisairaaloiden maksullinen toiminta

Valtion mielisairaalat rahoittavatkin toimintansa pääasiassa kunnilta perittäviltä hoitomaksuilla. Mielentilatutkimukset ovat myös sairaaloiden maksullista toimintaa. Mielentilatutkimuksista aiheutuvat kustannukset peritään lääninhallituksilta.

Valtion mielisairaaloiden maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuodelta 2005-2007

	Vanhan Vaasan sairaala 2007 1 000 €	Niuvan- niemen sairaala 2007 1 000 €	Yhteensä 2007 1 000 €	Yhteensä 2006 1 000 €	Yhteensä 2005 1 000 €	Yhteensä 2007- 2005 1 000 €
TUOTOT						
Myyntituotot	13 050	31 027	44 077	42 986	40 888	127 951
Muut tuotot	106	841	947	587	962	2 496
Tuotot yhteensä	13 156	31 868	45 024	43 573	41 850	130 447
KUSTANNUKSET						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 053	2 440	3 493	3 664	3 400	10 557
Henkilökustannukset	9 995	25 006	35 001	32 638	32 121	99 760
Vuokrat	781	2 432	3 213	3 101	3 024	9 338
Palvelujen ostot	996	1 757	2 753	2 563	2 364	7 680
Muut kustannukset	199	280	479	361	359	1 199
Erilliskustannukset yhteensä	13 024	31 915	44 939	42 327	41 268	128 534
KÄYTTÖJÄÄMÄ	132	-47	85	1 246	582	1 913
Tukitoimintojen osuus (Stakes)	12	34	46	38	36	120
Poistot	115	352	467	444	432	1 343
Käyttöomaisuuden korot	8	27	35	25	29	89
Vaihto-omaisuuden korot	5	5	10	4	8	22
Muut yhteiskustannukset						
Osuus yhteiskustannuksista	140	418	558	511	505	1 574
KOKONAISKUSTANNUKSET	13 164	32 333	45 497	42 838	41 773	130 108
<i>Yli-/alijäämä</i>	<i>-8</i>	<i>-465</i>	<i>-473</i>	<i>735</i>	<i>77</i>	<i>339</i>
Tuotot % kustannuksista	99,9 %	98,6 %	99,0 %	101,7 %	100,2 %	100,3 %

Valtion mielisairaaloiden maksullisen toiminnan tunnuslukutaulukko 2005 -2007

	2007 Toteutunut 1 000 €	2007 Tavoite 1 000 €	2006-2007 Muutos %	2006 Toteutunut 1 000 €	2005 Toteutunut 1 000 €
Tuotot	45 024	44 701	3	43 573	41 850
Kokonaiskustannukset	45 497	45 350	6	42 838	41 773
<i>Yli-/alijäämä</i>	<i>-473</i>	<i>-649</i>		<i>735</i>	<i>77</i>
Yli-/alijäämä % tuotoista	-1,1 %	-1,4 %		1,7 %	0,2 %
Tuotot % kustannuksista	99,0 %	98,6 %		101,7 %	100,2 %

Valtion talousarviossa on asetettu kannattavuustavoitteeksi, että tuotoilla katetaan kustannukset ilman voiton tavoittelua. Niuvanniemen sairaalan maksullisen toiminnan alijäämä perustuu vuonna 2006 syntyneeseen merkittävään ylijäämään (+730 000 euroa), joka on palautettava kunta-asiakkaille tekemällä suunnitellusti alijäämäinen tulos vuosina 2007 ja 2008. Vuoden 2007

maksullisen toiminnan alijäämä oli yhteensä -465 000 euroa. Niuvanniemen sairaalan maksullisen toiminnan tuotot jäivät hoitomaksupalautusten jälkeen hieman alle tavoitteen. Vuonna 2007 mielentilatutkimustuottoja kertyi 30 % tavoitetta vähemmän, mutta hoitopäiväkertymä ylitti tavoitteen ja hoitotuotot ylittävät tavoitteen noin 200 000 euroa. Niuvanniemen sairaalan maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset pystyttiin pitämään asetetussa budjettitavoitteessa. Henkilöstökuluissa tavoite ylittyi noin 200 000 euroa valtion palkkaratkaisusta johtuen. Niuvanniemen sairaalan kustannusnousu verrattuna edellisvuoteen oli 4,9 %. Vanhan Vaasan sairaalan toimintavuonna 2007 henkilöstökulut lisääntyivät 9 % pääasiassa palkankorotusten seurauksena. Vanhan Vaasan sairaalan tuotot lisääntyivät 9,5 %. Vanhan Vaasan sairaala on päässyt lähes 100 % kustannusvastaavuuteen yksikköhintojen muutoksilla marras-joulukuussa. Toiminnan tulos - 7 720 euroa on selvästi tavoitetta -116 731 euroa parempi ja kannattavuuden kehitys on vakaata. Vanhan Vaasan sairaalan toimitilojen osalta käynnissä oleva uudisrakennuksen suunnittelutyö on jatkunut toimintavuoden aikana.

Kolmen vuoden tarkastelussa valtion mielisairaaloiden maksullisen toiminnan ylijäämä on ollut 339 000 euroa ja kustannusvastaavuus 100,3 %.

Niuvanniemen sairaalan taloudellisuus on laskenut -6,28 % ollen kertomusvuotena 309,42. Niuvanniemen sairaalan tuottavuus on laskenut -0,67 % ollen kertomusvuotena 170,87. Vanhan Vaasan sairaalan taloudellisuus on laskenut -8,36 % ollen kertomusvuotena 266,19. Vanhan Vaasan sairaalan tuottavuus on noussut 0,28 % ollen kertomusvuotena 218,04.

Valtion koulukotien maksullinen toiminta

Koulukotien toiminta rahoitetaan pääasiassa kuntien maksamilla hoitopäiväkorvauksilla ja koulukodeissa annettavan perusopetuksen ja muun opetustoiminnan piiriin kuuluva toiminta rahoitetaan opetushallituksen momentilta. Opetushallituksen rahoitusjärjestelmä perustuu laskennallisiin yksikköhintoihin, jotka opetusministeriö määrää ja valtioneuvosto vahvistaa vuosittain. Opetushallitukselta saatavan rahoituksen suuruuteen vaikuttaa kiinteänä laskentapäivänä (2 krt/vuosi) oleva oppilasluku Tämän kiinteän laskentapäivän tilanne vaikeuttaa koulukotien taloudensuunnittelua.

	2007 1 000 €	2006 1 000 €	2005 1 000 €	2007 - 2005 1 000 €
TUOTOT				
- myyntituotot	15 158	15 034	14 370	44 654
- muut tuotot	429	352	342	1 014
- opetushallituksen osuus	2 132	2 156	2 118	6 423
TUOTOT YHTEENSÄ	17 719	17 542	16 830	52 091
KUSTANNUKSET				
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 294	1 305	1 289	3 888
- Henkilöstökustannukset	12 329	11 993	11 629	35 951
- Vuokrat	1 967	1 878	1 815	5 660
- Palvelujen ostot	1 364	1 251	1 065	3 680
- Muut erilliskustannukset	635	701	644	1 980
Erilliskustannukset yhteensä	17 589	17 128	16 442	51 159
KÄYTTÖJÄÄMÄ	130	414	388	932
Tukitoimintojen osuus (Stakes)	100	71	110	281
- Poistot	249	299	319	867
- Korot	28	21	27	76
Osuus yhteiskustannuksista	377	391	456	1 224
KOKONAISKUSTANNUKSET	17 966	17 519	16 898	52 383
<i>Yli-/Alijäämä</i>	<i>-247</i>	<i>23</i>	<i>-68</i>	<i>-292</i>
Tuotot % kustannuksista	98,6 %	100,1 %	99,6 %	99,4 %

Valtion koulukotien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat 2007

	Har- viala 1 000 €	Kasvun yhteisöt 1 000 €	Lag- mansgår- den 1 000 €	Liminka 1 000 €	Sippo- la 1 000 €	Vuorela 1 000 €	Koulu- kodit yht. 1 000 €
TUOTOT							
- myyntituotot	1 322	4 584	1 504	3 152	2 408	2 188	15 158
- muut tuotot	2	145	*) 41	119	66	56	429
- oph:n osuus	242	727	242	239	385	297	2 132
TUOTOT YHTEENSÄ	1 566	5 456	1 787	3 510	2 859	2 541	17 719
KUSTANNUKSET							
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat	161	330	189	256	179	179	1 294
- Henkilöstökustannukset	996	3 761	1 398	2 309	2 110	1 755	12 329
- Vuokrat	163	605	102	465	288	344	1 967
- Palvelujen ostot	103	452	138	295	241	135	1 364
- Muut erilliskustannukset	74	196	24	159	85	97	635
Erilliskustannukset yhteensä	1 497	5 344	1 851	3 484	2 903	2 510	17 589
KÄYTTÖJÄÄMÄ	69	112	-64	26	-44	31	130
-Tukitoimintojen osuus (Stakes)	9	30	14	20	15	12	100
- Poistot	38	78	19	55	30	29	249
- Käyttöomaisuuden korot	4	9	2	6	3	4	28
- Vaihto-omaisuuden korot							
- Muut yhteiskustannukset							
Yhteiskustannukset yhteensä	51	117	35	81	48	45	377
KOKONAISKUSTANNUKSET	1 548	5 461	1 886	3 565	2 951	2 555	17 966
<i>Yli-/Alijäämä</i>	<i>18</i>	<i>-5</i>	<i>-99</i>	<i>-55</i>	<i>-92</i>	<i>-14</i>	<i>-247</i>
Tuotot % kustannuksista	101,2 %	100,1 %	94,8 %	98,5 %	96,9 %	99,5 %	98,6 %

*) erä sisältää työllistämistukea 25 t€, tuottokululaskelmassa tuotot yhteensä 1 756 t€

Valtion koulukotien maksullisen toiminnan tunnusluvut vuosina 2005 - 2007

	2007	2007	2006-2007	2006	2005
	Toteutunut	Tavoite	Muutos -%	Toteutunut	Toteutunut
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Tuotot (*)	17 719	18 228	1,0	17 542	16 829
Kokonaiskustannukset	17 966	18 293	-4,7	17 159	16 895
<i>Yli-/alijäämä</i>	-247	-65		23	-66
Yli-/alijäämä % tuotoista	-1,4 %	-0,3 %		0,1 %	-0,4 %
Tuotot % kustannuksista	98,6 %	99,6 %		100,1 %	99,6 %

*) Sisältää Opetushallituksen rahoitusosuuden koulun toimintaan varten, joka on 2 132 t€ vuonna 2007

Valtion koulukotien maksullisen toiminnan tulos vuonna 2007 alijäämäinen -247 000 euroa ja taloudellinen tulos siten edellisiä vuosia heikompi. Taloudelliseen kehitykseen on vaikuttanut se, että tuotot ovat olleet arvioitua pienemmät 3 %. Vastaavasti kustannukset ovat olleet 1,8 % arvioitua pienemmät. Toteutuneet tuotot 2007 olivat 98,6 % toteutuneista kustannuksista. Kolmen vuoden tarkastelussa koulukotien alijäämä on -292 000 euroa ja kustannusvastaavuus 99,4%. Nykyisellä tuotto- ja kulurakenteella koulukotien yhteinen käyttöjäämä tulisi olla vuosittain n 400 000 euroa, joka on 2-3 % tuotoista. Täten koulukodit kattaisivat myös osuutensa yhteiskustannuksista.

Valtion koulukotien taloudellisuus on laskenut -3,2 % ollen kertomusvuotena 209,04. Koulukotien tuottavuus on laskenut -0,3 % ollen kertomusvuotena 271,12.

1.3.3. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Stakesissa yhteisrahoitteisella toiminnalla tarkoitetaan vapaaehtoista toimintaa, jota rahoittavat sekä Stakes omalla osuudellaan että ulkopuolinen rahoittaja. Stakesin yhteisrahoitteisen toiminta jakautuu kolmeen osaan; EU:lta saatava rahoitus, muu talousarviotalouden ulkopuolinen rahoitus ja talousarviotalouden sisäinen rahoitus. Stakesilla on kirjaamisoikeus Suomen Akatemian - ja UM:n lähialueyhteistyö -momentille. Yhteisrahoitteisen toiminnan tavoitteeksi oli vuodelle 2007 asetettu 10 milj. €.

Stakesin (pl. Maksuoisteeet) yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma 2007

	2007	2006	
	Toteuma	Toteuma	Muutos-%
	1 000 €	1 000 €	
TUOTOT			
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
Eu-rahoitus	662	724	-9 %
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	1 678	1328	26 %
Terveiden edistämisen määrärahat	1 857	2196	-15 %
Stm:n rahoitus	3 828	3227	19 %
Muu valtionhallinto	778	522	49 %
Lähialueyhteistyö (245066 ja 406245066 käyttö)	967	876	10 %
Työhyvinvoinnin tuki (ta 406288024 käyttö)	15	30	-50 %
VM/Euroopan Unionin kansall. Asiantunt. (ta 406288101 käyttö)	17	17	0 %
Työllistämisvaroin palkatut (ta 34065121 käyttö)	27	18	50 %
Suomen Akatemia (käyttö)	602	835	-28 %
Muut	3	0	
Tuotot yhteensä	10 434	9773	7 %
KUSTANNUKSET			
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	94	65	45 %
Henkilöstökulut	9 873	9827	0 %
Vuokrat	230	134	72 %
Palvelujen ostot	1 442	1391	4 %
Muut erilliskustannukset	942	1119	-16 %
Erilliskustannukset yhteensä	12 581	12536	0 %
Yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	5 652	7248	-22 %
Poistot	274	324	-15 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	5 926	7572	-22 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	18 507	20108	-8 %
KUSTANNUSVASTAAVUUS			
Tuotot - kulut	-8 073	-10 335	
Kustannusvastaavuus-%	56	49	

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot saavuttivat sille asetetun tavoitteen. Suurin ulkopuolinen rahoittaja oli STM (pl. Te-rahast), jonka osuus oli 37 % ulkopuolisista tuotoista. Suurimmat yksittäiset rahoittajat olivat Ulkoasianministeriö Lähialueyhteistyöhankkeiden rahoittajana ja Suomen Akatemia, jonka osuus vuonna 2007 oli 6 %.

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta

Koko nelivuotiselle tulossopimuskaudelle asetetuista kahdesta tulostavoitteesta molemmat toteutuivat tavoitteen mukaisesti.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuloksellisuus

Stakesin organisaatio toimii kokonaisuutena ja organisaatorakenne tukee strategisia linjauksia. Tulosalueiden ja ryhmien kehittyminen strategian suuntaisesti on varmistettu ja ohjaus-, seuranta- ja raportointijärjestelmät tukevat strategista ohjausta.

Stakesin organisaatorakennetta tarkistettiin 1.1.2006 lukien vastaamaan aiempaa paremmin strategisia linjauksia. Ohjaus-, seuranta- ja raportointijärjestelmiä on kehitetty siten, että ne tukevat strategista ohjausta. Arvio: 4
--

Stakes on toteuttanut Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan alueellistamisen väliraportissa esitetyt alueellistamissuunnitelmat käytettävissä olevien voimavarojen mahdollistamassa laajuudessa.
--

Stakes perusti tulossopimuskauden aikana alueyksiköt Jyväskylään, Tampereelle ja Vaasaan. Alueyksiköiden toimintaa on kehitetty määrätietoisesti. Arvio: 4

Julkaiseminen

Stakesin julkaisutoiminta ylitti asetetut tavoitteet sekä julkaistujen nimikkeiden että julkaisumyynnin (myynti kpl ja euroja) osalta. Vuonna 2007 julkaistiin Stakesin sarjoissa yhteensä 27 painettua kirjaa, 6 esitettä kieliversioineen ja 59 monistetta. Julkaistuja nimikkeitä oli vuonna 2007 23 % (21 kpl) enemmän kuin vuonna 2006. Myös julkaisumyynnin kannalta vuosi 2007 oli erittäin hyvä. Keskitetyn julkaisumyynnin kautta myytiin yhteensä 39 100 julkaisua ja julkaisumyynnin tulot olivat 455 000 euroa. Hyvään myyntitulokseen vaikuttivat erityisesti lastensuojeluun, rikos- ja riita-asioiden sovitteluun ja varhaiskasvatukseen liittyvät julkaisut.

Stakesin toimintaa kuvaavia indikaattoreita				
	2005 toteuma	2006 to- teuma	2007 tavoite	2007 toteuma
<i>Painettuja nimikkeitä (kpl)</i>				
Tutkimuksia	4	5	7	12
Tietokirjat	10	10	9	4
Oppaita	5	2	3	5
Tilastoja (SVT)	3	2	4	4
Ohjeita ja luokituksia	2	1	3	2
Taskutieto	3	1	3	1
Esitevihkosia		2	2	5
Muut				
Yhteensä	28	23	31	33
Monisteita	46	48	55	59
Myytyjä julkaisuja (kpl)	18 832	51 755*	19 000	39 100*
Myynti (1 000 euroa)	388	426	400	455
Palvelukyky ja laadunhallinta				
Asiakaspalautekyselyt (1-5)	4	4	4	4
Viestintä				
Mainemittari (4-10)	8-	**	8	**
Lehdistökysely (4-10)	7,60	**	7,85	7,85

* Kappalemääräisen myynnin kasvu johtuu Varhaiskasvatus ja Småbarnsuppfostran -esiteviikkoista

** Kyselyitä ei toteutettu vuonna 2006

Verkkopalvelu

Verkkopalvelussa kävijöiden ja käyntien määrä kasvoi koko kertomusvuoden. Verkkopalvelua kehitettiin laadullisesti ja saatu palaute oli positiivista. Verkkopalvelun sisältöjä kehitettiin aktiivisesti saadun palautteen, raatien, toimituskuntien ideoinnin ja strategisten linjausten pohjalta.

Lehdet

Yhteiskuntapolitiikka-lehti (YP) ilmestyi suunnitelmien mukaisesti kuusi kertaa ja yhteispohjoismainen Nordisk alkohol- & narkotikatidskrift (NAT) seitsemän kertaa, joista neljä englanniksi. Yhteiskuntapolitiikan levikki oli noin 2 500, josta maksullisia tilaajia oli 1 400. Yhteispohjoismaisen päihdealan tiedelehden Nordisk alkohol- & narkotikatidskrift:n (NAT) levikki oli 1 300, josta maksullisia tilaajia oli noin 700.

Dialogi -lehti ilmestyi kahdeksan kertaa ja levikki oli 28 000. Ilmaisjakelua supistettiin jonkin verran lehden talouden vakauttamiseksi. Lehteä kehitettiin edellisvuonna tehdyn lukijatutkimuksen viitoittamalla tiellä entistäkin kiinnostavampaan ja ajankohtaisempaan suuntaan.

Lehtien maksullisten tilaajien määrä kasvoi jonkin verran edelliseen vuoteen verraten tilauskampanjoinnin tuloksena.

Asiantuntijatehtävät

Stakesin asiantuntijoilla on vuosittain STM:n työryhmissä puheenjohtajuuksia, jäsenyyksiä ja sihteeritehtäviä noin 160 kappaletta. Lisäksi Stakesin asiantuntijat palvelevat runsaasti myös muuta valtionhallintoa (eri ministeriöitä, neuvottelukuntia, työryhmiä) vastaavanlaisissa tehtävissä, joita vuosittain on runsas 100. Muulle valtionhallinnolle ja kunnille annetaan myös konsultointipalveluja maksullisena toimintana. Lisäksi Stakesin henkilökuntaa kuullaan asiantuntijana STM:n toiminnassa, muussa valtionhallinnossa ja Eduskunnassa. Stakes antaa vuosittain noin 100 lausuntoa, joista suuri osa on STM:n pyytämiä, mutta myös muun keskushallinnon osuus on merkittävä.

Asiantuntemuksen käyttöä ja henkilöstön julkaisutoimintaa vuosina 2005–2007 kuvaavat seuraavat luvut, jotka perustuvat henkilöstön Stakesin yhteiskunnallista vaikuttamista kuvaavaan tietokantaan (Vaikutin) ja julkaisurekisteriin tekemiin ilmoituksiin. Henkilöstön asiantuntijatehtäviä koskevat vuoden 2005 tiedot perustuvat Stakesin vanhaan suoriterekisteriin, jonka tietosisältö poikkeaa uudesta Vaikutin –tietokannasta. Sen vuoksi tiedot eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia.

Stakesin toiminnallinen tehokkuus				
Tuottavuus	2005 toteuma	2006 toteuma	2007 arvio	2007 toteuma
Henkilöstön julkaisut				
Kirjat (lkm)	179	177	180	197
Toimitetut teokset (lkm)	31	18	30	29
Artikkelit toimitetuissa teoksissa (lkm)	80	*	80	86
Artikkelit tieteellisissä julkaisusarjoissa (lkm)	167	162	160	158
Artikkelit ammatillisissa lehdissä (lkm)	184	189	180	183
Artikkelit muissa lehdissä (lkm)	25	20	25	15
Muu julkaistu kirjallinen toiminta (lkm)	72	147	70	180
Kokousesitelmät, abstraktit ja posterit kokousjulkaisuissa	74	88	75	77
Elektroniset julkaisut (lkm)	11	40	10	32
Henkilöstön julkaisut yhteensä per htv	1,7	1,9	1,8	2,1
Henkilöstön asiantuntijatehtävät				
Toiminta STM:n asettamissa työryhmissä (lkm)	219	208	220	163
Toiminta muun valtiorhallinnon asettamissa työryhmissä (lkm)	116	114	110	104
Kuultavana eduskunnassa (lkm)	22	31	20	9
Konsultointi kunnille ja kuntayhtymille (päiviä)	482	760	500	1 077
Akateemiset asiantuntijatehtävät (lkm)	319	251	310	229
Lausunnot (lkm)	74	117	75	105
Toiminta kv. komiteoissa, toimikunnissa, työryhmissä ym.	133	207	130	140
Toiminta kv. seminaareissa ja asiantuntijakokouksissa (lkm)	578	432	570	388
Toiminta kotimaisissa seminaareissa ja asiantuntijakok. (lkm)	1 504	1 406	1 500	1 059
Henkilöstön asiantuntijatehtävät yhteensä per htv	7,3	7,9	7,5	7,3
Tilasto ja rekisterituotanto				
Tilastojulkaisut (lkm)*	39	38	40	40
Keskimääräinen tuotantoaika viikkoina	45,1	42	41	41

* Uudessa julkaisutietojärjestelmässä ilmenneen virheen vuoksi Artikkelit toimitetuissa teoksissa sisältyvät pääosin kohtaan Muu julkaistu kirjallinen toiminta.

Henkilöstön julkaisutoiminnan osalta kertomusvuosi oli tuottoisa ja ylitti tulossopimuksen laadinnan yhteydessä tehdyn arvion. Yhteiskunnallista vaikuttamista kuvaavat tiedot antavat lähinnä suuntaa antavaa tietoa asiantuntijatehtävien laajuudesta.

Stakesin maksullinen toiminta koostui aiempien vuosien tapaan pääosin konsultoinnista, julkaisujen ja luokitusten myynnistä, tilastojen ja rekistereiden erillisselvityksistä sekä muusta asiakaskohtaisesta erillispalvelusta.

Koulutus ja konsultointi

Koulutuspäiviä tai sessioita Stakes tuotti yhteensä 370. Lisäksi Stakesin asiantuntijat pitivät luentoja 462 ja esitelmiä 1035 kappaletta.

Stakesin maksullinen konsultointitoiminta painottui laajoihin konsultointiprojekteihin, joista ulkomaanavun yksikön keskeisimpiä on kuvattu kansainvälistä yhteistyötä koskevassa kohdassa sivulla 27. Konsulttipäiviä tuotettiin kertomusvuonna noin 150 päivää, joka ei sisällä ulkomaanavun yksikön projekteja.

Messut ja konferenssit

Sosiaali- ja terveystieteiden suurin valtakunnallinen koulutus- ja messutapahtuma, TERVE-SOS, järjestettiin Oulussa 23-24.5.2007. Teemana oli "Luova ja rohkea muutos". Messuilla esiteltiin laaja-alaisesti Stakesin tuotteita ja palveluja. Tapahtumaan osallistui sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaisia, luottamushenkilöitä, päättäjiä, tutkijoita ja opiskelijoita. Maksulliseen koulutustapahtumaan osallistui 1116 sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaista ja messuilla kävi yli 5000 vierailijaa.

Lisäksi Stakes osallistui näytteilleasettajana keskeisiin sosiaali- ja terveydenhuollon messu- ja koulutustapahtumiin eri puolilla Suomea. Messuosastoilla markkinoitiin Stakesin tuotteita ja asiantuntijapalveluja. Stakes oli mukana myös useissa kansainvälisissä konferensseissa sekä osallistujana että järjestäjänä.

Kansainvälisistä konferensseista suurin oli Helsingissä 11-13.10.2007 järjestetty European Conference on Public Health. Kokouksen teema oli "Future of public health in the unified Europe" (Kansanterveyden tulevaisuus yhdistyneessä Euroopassa). Stakes järjesti konferenssin yhteistyössä European Public Health Associationin, Sosiaalilääketieteen yhdistyksen sekä KTL:n ja TTL:n kanssa. Kokoukseen osallistui 1000 kansanterveysalan tutkijaa ja asiantuntijaa eri Euroopan maista.

Asiakasselvitykset

Erilajuisia asiakasselvityksiä ja palautekyselyjä tehtiin Stakesissa useita. Niitä tehtiin hankkeista, tapahtumista, julkaisuista ja verkkopalvelusta. Kyselyihin vastasi noin 4000 Stakesin palvelujen tai tuotteiden käyttäjää. Stakesin julkaisutilaajille tehdyn kyselyn mukaan Stakesin jakelukanavat vastaavat asiakkaiden odotuksia hyvin. Myös tilauspalvelun laatu (palvelun laatu, ystä-

vällisyys ja toimitusvarmuus) sai hyvät arviot. Asiakkaat suosivat sähköisiä markkinointi- ja tilauskanavia, mikä vastaa hyvin tulosalueen kehittämislinjauksia.

Alkoholitutkimussäätiö

Vuonna 1950 perustettu Alkoholitutkimussäätiö on vuodesta 1996 lähtien toiminut Stakesin yhteydessä. Säätiö edistää ja tukee sellaista tieteellistä tutkimusta, jonka kohteena on alkoholin käyttö yleensä, sekä alkoholi yksilön ja yhteiskunnan ongelmana. Alkoholitutkimussäätiö on hallinnollisesti itsenäinen. Säätiön ja Stakesin solmiman sopimuksen mukaan Stakes luovuttaa säätiön tutkimusjohtajan ja Stakesin tiloissa työskentelemään hyväksytyjen sopimustutkijoiden käyttöön tarpeelliset työtilat, työvälineet ja hallintopalvelut.

Alkoholitutkimussäätiön tukea saaneita väitöskirjoja julkaistiin vuoden 2007 aikana viisi ja kansainvälisen arviointimenettelyn läpikäyneitä artikkeleita 16. Lisäksi ilmestyi 15 muuta tieteellistä kirjoitusta. Jatkorahoitusta myönnettiin seitsemälle tutkimussopimushankkeelle. Kuluneen vuoden aikana käynnistettiin yksi uusi tutkimussopimushanke. Siinä tutkitaan juomiskulttuurin muutoksia Suomessa vuosina 1968–2008. Vuonna 2007 säätiö pystyi myöntämään alkoholitutkimukseen 30 % haetusta apurahamäärästä.

Vuonna 2007 säätiön toimintaan ja rahoitukseen vaikutti perinteisen alkoholitutkimuksen tukemisen lisäksi kaksi uutta, lyhytaikaista toimintamuotoa. Säätiö osallistui Suomen Akatemian rahoittamaan nelivuotiseen kansainväliseen tutkimuskonsortioon "Addiktion teoriat ja mielikuvat" tutkimalla addiktoiden aatehistoriaa, syytekijöitä ja luonnetta. Sosiaali- ja terveysministeriön kanssa solmitun sopimuksen mukaisesti säätiö julisti haettavaksi apurahoja rahapeliongelmien tutkimukseen ja myönsi tukea tähän tarkoitukseen liki 200.000 euroa.

Stakesin alaiset valtion laitokset

Stakesin alaisuudessa on kaksi valtion mielisairaalaa ja kuusi koulukotia, jotka solmivat tulosopimuksen Stakesin kanssa. Stakesin alaisten laitosten lukumäärässä tai rakenteessa ei tapahtunut muutoksia toimintavuonna.

Valtion kahden mielisairaalan toiminnan tarkoituksena on tuottaa oikeuspsykiatrian erikoisalan palveluja koko maata varten. Sairaaloissa hoidetaan kriminaalipotilaita sekä erityisen vaarallisia ja/tai vaikeahoitoisia psykiatrisia potilaita ja suoritetaan mielentilatutkimuksia. Tämän lisäksi Niuvanniemen sairaala toimii Kuopion yliopiston oikeuspsykiatrian klinikkana, jonka tarkoituksena on huolehtia oikeuspsykiatrian suppean erikoisalan perus-, jatko- ja täydennyskoulutuksesta sekä tehdä alan tieteellistä tutkimustyötä.

Sairaaloiden hoitotoiminta on ollut jatkuvasti yhteiskunnallisesti merkittävää, koska se on kohdentunut pääasiassa vaikeasti psyykkisesti sairaisiin henkilöihin, jotka ovat sairautensa takia vaarallisia toisten hengelle, terveydelle tai turvallisuudelle. Hoidon vaikuttavuutta arvioidaan käyttämällä mm. GAF-mittaria (Toimintakyvyn yleinen arviointi, General Assessment of Functioning). Niuvanniemen sairaalassa vuonna 2007 sairaalaan otettujen kriminaalipotilaiden tulo-GAF keskiarvo oli 16,6 ja vuonna 2007 sairaalasta poistettujen kriminaalipotilaiden lähtö-GAF keskiarvo oli 26,2. Mittarin mukaan potilaiden kliininen tila näyttää tämän perustella paranevan.

Potilasmäärät tässä tarkastelussa ovat kuitenkin pieniä eikä tulosta voi yleistää kaikkiin sairaalassa hoidettavana olleisiin potilaisiin.

Valtion koulukoteja on kuusi, ja niissä oli kaikkiaan 183 paikkaa. Koulukodeissa annetaan kasvatus, hoitoa ja peruskouluopetusta tai ammatillista koulutusta sellaisille lastensuojelulain perusteella sosiaalilautakunnan huostaan otetuille lapsille, joita ei voida tarkoituksenmukaisesti kasvattaa ja hoitaa perhehoidossa, lastenkodissa tai muussa lastensuojelulaitoksessa ja jotka eivät sairautensa tai vammaisuutensa vuoksi tarvitse muualla annettavaa hoitoa (A valtion koulukodeista (796/78 2 §). Koulukodeissa voidaan järjestää myös lastensuojelulain mukaista avohuoltoa ja jälkihuoltoa sekä mielenterveyslaissa (1116/90) tarkoitettuja mielenterveyspalveluja lukuun ottamatta tahdosta riippumatonta hoitoa (A valtion koulukodeista, 2§). Koulukodit on tarkoitettu esimurrosikäisille ja murrosikäisille lapsille. Alle 12-vuotiaan lapsen saa sijoittaa koulukotiin tai muuhun siihen rinnastettavaan yksityiseen lastensuojelulaitokseen vain yhdessä hänen vanhempansa, huoltajan tai sen henkilön kanssa, jonka hoidossa ja kasvatuksessa lapsi on (LsL 22§). Laki lastensuojelulain muuttamisesta astui voimaan 1.11.2006. Uudessa laissa (583/2006) täsmennetään lastensuojelun sijaishuollossa käytettäviä rajoituksia koskevia määräyksiä. Lastensuojelulain muuttamisesta säädetyn lain (583/2006 32 b §) mukaan erityisellä huolenpidolla tarkoitetaan sijaishuollossa olevalle lapselle lastensuojelulaitoksessa järjestettävää erityistä, moniammatillista hoitoa ja huolenpitoa, jonka aikana lapsen liikkumavapautta voidaan hänen hoitoansa ja huolenpitonsa edellyttämässä laajuudessa rajoittaa. Koulukodin oppilailla on aiempaa enemmän vaikeita psyykkisiä ja käyttäytymisongelmia, jonka vuoksi muutamiin koulukoteihin on perustettu erityisen huolenpidon yksiköitä.

Koulukotien vaikuttavuutta pyritään mittaamaan mm kuntien tilaaja-asiakaspalautteen ja arvioinnin avulla sekä oppilashaastatteluin sijoituksen aikana ja jälkeen.

Kunnat hankkivat koulukotipalvelut ostopalveluina laitoksilta. Koulukotien toiminnasta aiheutuvat menot kerätään hoitopäivämaksuina, joiden suuruudesta koulukodit itse päättävät nettobudjetoitiperiaatteella. Valtio voi myöntää kuitenkin koulukodeille hintatukea, mikäli kysyntä vaihtelee siten, etteivät hoitotulot kata menoja. Lisäksi hintatukea voidaan suunnata toiminnan sisällölliseen kehittämiseen ja tutkimukseen. Koulukodit ja Stakes tekevät vuosittain tulossopimuksen, jossa sovitaan valtion budjettirahoituksen kohdentamisesta ja toiminnan suuntaviivoista. Myös Opetushallitus osallistuu tulossopimusneuvotteluihin ja allekirjoittaa tulossopimuksen koulukotien opetustoiminnasta ja sen rahoituksesta vastaavana virastona.

Stakesin alaisten valtion laitosten toimintaa kuvaavat luvut vuosilta 2005–2007 olivat seuraavat

Stakesin alaiset valtion laitokset										
Laitos	Henkilöstö			Paikkaluku			Suoritteiden lukumäärä			Muu tos %
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	
Mielisairaalat										
Niuvanniemen sairaala (htv)	604	617	614	296	296	296	101 879	105 895	104 496	-1,3
Vanhan Vaasan sairaala (htv)	226	225	227	147	147	147	47 500	48 921	49 495	1,2
Yhteensä	830	842	841	443	443	443	149 379	154 816	153 991	-0,5
Koulukodit										
Harvialan koulukoti	24	25	27	15	15	15	5 996	6 502	7 574	16,5
Kasvun yhteisöt	99	104	101	54	56	56	20 432	20 836	20 100	-3,5
Lagmansgårdenin koulukoti	39	39	42	15	15	15	10 044	10 989	10 599	-3,5
Limingan koulutuskeskus	58	56	50	38	38	38	19 705	19 394	18 223	-6,0
Sippolan koulukoti	51	52	55	34	34	33	15 234	15 620	15 849	1,5
Vuorelan koulukoti	43	42	42	23	23	26	13 194	13 167	13 599	3,3
Yhteensä	314	318	317	179	181	183	84 605	86 508	85 944	-0,7

Vuonna 2005 käynnistynyt ja vuoden 2007 lopulla päättyvä kaikkien koulukotien yhteinen Jälkihuoltohanke eteni kertomusvuoden aikana tavoitteiden mukaisesti kooten ja kehittämien sijais- ja jälkihuollon asiakaslähtöisiä yhteistoimintamalleja. Hankkeessa on tehty muun muassa tiivistä yhteistyötä keskeisten sijoittajakuntien kanssa ja kehitetty alueellista yhteistyötä. Seudullista yhteistyötä on kehitetty myös perustamalla kaksi sijaishuollon alueellista keittämisyksikköä Sippolan koulukodin ja Kasvun Yhteisöjen yhteyteen. Taustalla on vuoden mittainen selvitystyö kehittämisyksiköiden tarpeellisuudesta kyseisillä alueilla. Kertomusvuonna päättyi vuonna 2006 käynnistynyt johtamisvalmennus valtion koulukotien johdolle. Lisäksi koulukodit ovat tukeneet henkilöstönsä jatko- ja täydennyskoulutusta. Kertomusvuonna käynnistyi laajamittainen, erityisen huolenpidon tutkimus- ja kehittämishanke, josta on tutkimussopimus Tampereen yliopiston kanssa. Hankkeiden lisäksi valmistui valtion koulukotien yhteinen strategia vuoteen 2015.

Valtion koulukotien käyttöaste laski -1,0 % ollen kertomusvuotena 88,1 %. Vuoden 2007 aikana valtion koulukotien toimintaa on vaikuttanut erityisen huolenpidon osastojen kysynnän vähäisyys vuoden aikana. Erityistä huolenpitoa koskevan lainsäädännön voimaantulo edellisellä kertomusvuotena hidasti kuntien sijoituspäätösten tekoa.

Koulukotien sairauspoissaolot lisääntyivät 0,3 päivää, ollen kertomusvuotena 15,78.

Valtion mielisairaaloiden yhteinen sairaansijamäärä oli kertomusvuoden lopussa 443: Niuvanniemen sairaalassa oli 296 ja Vanhan Vaasan sairaalassa 147 paikkaa.

Niuvanniemen sairaalassa aikuisosastojen käyttöaste oli 97 % (tavoite 96 %) ja nuoriso-osaston käyttöaste oli 101 % (tavoite 92 %). Toimintavuotenaan sairaala ylitti tulostavoitteensa. Vanhan Vaasan sairaalan käyttöaste oli 92 % (tavoite 88 %). Toimintavuotenaan sairaala ylitti tulostavoitteensa.

Niuvanniemen sairaalan sairauspoissaolot vähenivät 2,75 päivää, ollen kertomusvuotena 18,25. Vanhan Vaasan sairaalan sairauspoissaolot vähenivät 2,8 päivää, ollen kertomusvuotena 10,5.

Kertomusvuotena sairaalat tekivät yhteensä 63 kpl mielentilatutkimuksia, johon sisältyy nuoriso-osastolle tehtyjä mielentilatutkimuksia 2 kpl. Vuonna 2006 mielentilatutkimuksia oli yhteensä 64 kpl, johon sisältyy nuoriso-osastolle tehtyjä mielentilatutkimuksia 1 kpl. Vuonna 2005 mielentilatutkimuksia tehtiin yhteensä 92 kpl, johon sisältyy nuoriso-osastolle tehtyjä mielentilatutkimuksia 1 kpl. Kolmen vuoden tarkastelussa on mielentilatutkimuksissa tapahtunut 29 kappaleen vähennys, prosentteina vähennys on 31,5 %. Mielentilatutkimuksiin on saatu rahoitus lääninhallituksen momentilta 33.06.26.

1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Koko nelivuotiselle tulossopimuskaudelle asetetuista viidestä pitkän aikavälin tulostavoitteesta yksi toteutui erinomaisesti ja neljä tavoitteen mukaisesti. Kertomusvuodelle asetetuista kuudesta tulostavoitteesta neljä toteutui erinomaisesti ylittäen tavoitteen ja kaksi tavoitteiden mukaisesti.

Kilpailukyky työnantajana

Tehtävien vaativuuteen ja henkilökohtaiseen suoriutumiseen perustuva kannustava palkkausjärjestelmä on käytössä.

Stakesissa siirryttiin tehtävien vaativuuteen ja henkilökohtaiseen suoriutumiseen perustuvaan palkkausjärjestelmään vuonna 2004. Palkkausjärjestelmää ja siihen tiiviisti liittyvää kehityskeskustelu- ja suoriutumisen arviointikäytäntöjä on kehitetty aktiivisesti. **Arvio: 4**

Osaamisen varmistaminen

Stakesin henkilöstöllä on riittävät kyvyt ja taidot toteuttaa ministeriön ja Stakesin yhteiset tavoitteet.

Stakesin henkilöstö on osaavaa ja kyvykästä ja henkilöstön työssä kehittymistä on tuettu systemaattisesti. **Arvio: 4**

Stakesin osaamisen johtaminen -hankkeen toteutusta jatketaan.

Johtamisen laatu on varmistettu kattavalla esimiesvalmennuksella, esimiesten työnohjauksella, johtajuusarvioinneilla, mentoroinnilla sekä johtamisen Kaiku-kehittämishankkeella. **Arvio: 5**

Stakesin strategian mukainen henkilöstösuunnittelu on pitkäjänteistä ja henkilöstömäärä ja -rakenne vastaavat strategisia linjauksia.

Henkilöstöstrategia valmistui vuoden 2007 alussa. Strategiset osaamiset määriteltiin koko talon ja tulosalueiden tasolla ja ryhmätason määrittelyt käynnistyivät. Kehityskeskustelut käytiin kattavasti ja niissä muotoiltiin henkilökohtaisia urapolkuja. Sukupolven vaihdokseen varauduttiin mm. mentorointiohjelmalla. **Arvio: 5**

Stakes vahvistaa edelleen osaamistaan alue- ja paikallistason perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon kysymyksissä.

Stakes on vahvistanut osaamista alue- paikallistason perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon kysymyksissä. **Arvio: 4**

Työhyvinvointi

Työhyvinvointitoiminta on pysyvä osa Stakesin tulossopimusta ja sitä kehitetään osana henkilöstöstrategiaa. Toiminnan painopisteinä korostetaan 1) työhyvinvointia edistäviä johtamis- ja esimiestaitoja, 2) ikääntyvien työntekijöiden työpanoksen ja työkokemuksen hyödyntämistä sekä 3) koko työyhteisön kehittämistä.

Stakes on kehittänyt työhyvinvointitoimintaa osana henkilöstöstrategiaa sekä tulossopimuksen painopisteet huomioiden. Henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseksi käytetään monipuolisesti erilaisia keinoja. **Arvio: 4**

Vuonna 2006 toteutetun henkilöstötutkimuksen tulosten pohjalta määriteltyjen kehittämistoimenpiteiden toteutus on käynnissä.

Työhyvinvointia on tuettu monin eri tavoin (mm. liikuntasetelit, työhyvinvointipäivä, monet erilaiset liikuntaryhmät, kuntoutus). Kehittämistoimenpiteiden toteutumista arviointiin puolivuotis- ja koko vuoden tulosraportoinnin yhteydessä. Koko talon tasolla sovitut kehittämistoimenpiteet ovat toteutuneet; pääjohtajan aamukahvit, johdon kyselytunnit, johdon keskustelut tulosaluejohtoryhmien kanssa, johdon keskustelut ryhmäpäälliköiden ja tutkimusprofessoreiden kanssa jne.). Säännölliset keskustelut työterveyshuollon kanssa on toteutettu. Tulosaluejohtajille tuotettiin säännöllisesti seurantatietoa sairauspoissaoloista sekä muista työhyvinvoinnin seurantaindikaattoreista. **Arvio: 5**

Johtamis- ja esimiesvalmennusohjelman toinen aalto käynnissä.

Kaikki esimiehet ovat saaneet johtamisvalmennuksen ja mentorointiohjelman jatkettiin. **Arvio: 5**

Hallinnonalan tuottavuusohjelma

Stakes on osallistunut sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelman toteutukseen.

Stakes osallistui STM:n hallinnonalan tuottavuusohjelman toteutukseen sovitun mukaisesti. Taloushallintotehtävien siirto palvelukeskukseen toteutettiin 1.6.2007 lukien ja henkilöstöhallintotehtävien siirto 1.1.2008 lukien. Palveluiden siirtoprosessi ja toimintaprosessien määrittelyt sujuivat erinomaisesti varsinkin suhteessa siihen, että Stakes on toiminut koko STM:n hallinnonalan pilottina. Stakesin omaa sopeutusohjelmaa 2006–2009 toteutettiin vuonna 2007. Stakesin oma sopeutusohjelma oli pohjana myös Valtion tuottavuusohjelman toteuttamiselle. Hallintojohtaja kävi kaksi kertaa neuvottelut jokaisen tulosaluejohtajan kanssa, joiden pohjalta johto määritteli kullekin tulosalueelle henkilötyövuosikehykset ja määräraha-kehitykset vuosille 2008–2011. Stakesilla on näin konkreettinen suunnitelma, miten tuottavuusvähennykset saadaan aikaan. **Arvio: 5**

Sukupuolten välisen tasa-arvon toteuttaminen

Stakesin hallinto- ja toimintatavat edistävät sukupuolten tasa-arvon toteutumista valtavirtaistamissuunnitelman mukaisesti.

Stakesin hallinto- ja toimintatavat edistivät sukupuolten tasa-arvon toteutumista valtavirtaistamissuunnitelman mukaisesti, esim. tietojen ja tilastojen raportointi sukupuolen mukaan. **Arvio: 4**

Sukupuolinäkökulma tulee ottaa huomioon toiminnan arvioinnissa ja sen raportoinnissa. Tavoitteiden vaikuttavuuden raportointi tulee tehdä sukupuolen mukaan. Tilastojen ja tietojen tulee olla sukupuolen mukaan jaettua aina kun se on mahdollista.

Sukupuolinäkökulma on otettu huomioon Stakesin toiminnassa, sen arvioinnissa ja raportoinnissa sekä tilastojen ja tietojen jaottelussa sukupuolen mukaan. **Arvio: 4**

Stakesin keskeinen voimavara on strategisiin ja toiminnallisiin tavoitteisiin sitoutunut henkilöstö, joka voi hyvin ja kokee työnsä mielekkäänä. Stakesin henkilöstövisiona on toimia tulevaisuuden tekijänä ja alan kansallisen ja kansainvälisen osaamisen kärjessä. Kertomusvuoden aikana keskeisiä henkilöstöstrategisia painopisteitä olivat uuden palkkausjärjestelmän kehittäminen ja työhyvinvoinnin edistäminen. Stakes osallistui Valtiokonttorin Kaiku (kaikki kunnossa) -ohjelmaan, jonka tavoitteena on tukea työhyvinvoinnin vakiinnuttamista osaksi Stakesin johtamista ja arkea. Kertomusvuoden aikana tehtyjen henkilötövuosien määrä pysyi lähes ennallaan, vaikka tulostavoitteena oli htv-määrän kasvattaminen.

Henkilöstömäärän kehitys

Henkilöstörakenne	2005 Toteuma	2006 Toteutuma	2007 Tavoite	2007 Toteuma
Henkilömäärä (lkm)	498	474	481	483
Henkilötövuodet yhteensä (htv)	474	445	457	448
- Budjettirahoitus	332	312	323	320
- Ulkopuolinen rahoitus	142	133	134	128
Keski-ikä (v.)	44,9	45,8	44,8	46
Alle 45 –vuotiaat (%)	45,0	44,1	44,8	42
Määräaikaiset (lkm)	202	179	194	170
Vakinaiset (lkm)	296	295	287	313
Osa-aikaiset (lkm)	75	69	70	71
Koko-aikaiset (lkm)	423	405	411	412
Koulutusvuorokaudet				
Koulutusvuorokaudet/HTV	-	2,9	3,2	3
Työhyvinvointi				
Sairauspoissaolot (pv/htv)	7,9	8,8	7,8	7,8
Eläkeikä keskimäärin (v.)	64	64,6	63	64,7
Työkyvyttömyyseläkkeelle (%)	0,6	0,6	0	0,2
Naisten osuus johto tehtävissä (%)	54	56	60	60
Työtyytyväisyys*	-	-	-	-

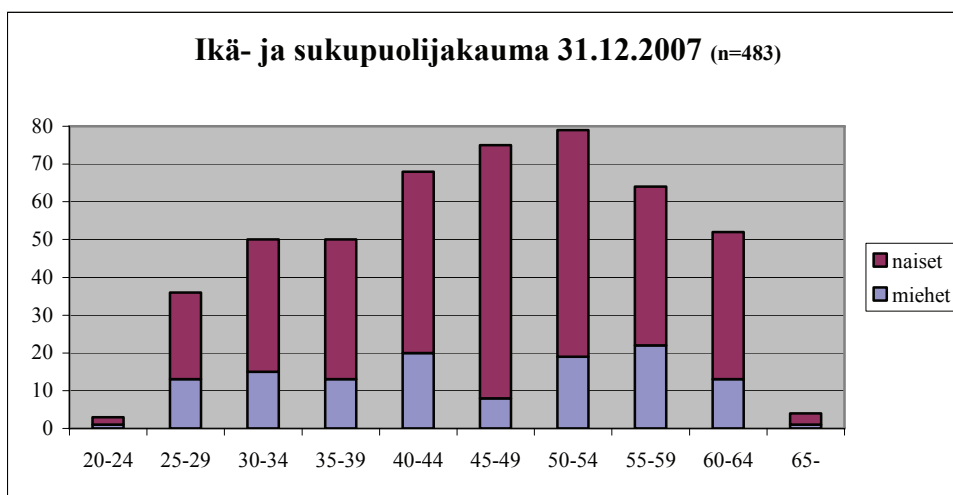
* Stakesin henkilöstötutkimukseen ei sisälly yhtä numeerista työtyytyväisyysmittaria

Kertomusvuoden lopussa Stakesissa oli 514 voimassaolevaa palvelussuhdetta. 31 henkilöä oli palkattomalla virkavapaalla, joten palveluksessa oli 483 henkilöä. Lukuun sisältyvät myös osa-aikaiset työntekijät. Vakituksia palvelussuhteita oli 313 (65 %) ja määräaikaisia 170 (35 %). Vakituisten palvelussuhteiden osuus kasvoi tavoitteen suuntaisesti 6 %:lla. Virkasuhteiden osuus palvelussuhteista oli kertomusvuoden lopussa 31 % (151) ja työsopimussuhteiden 69 % (332). Uusiin palvelussuhteisiin tuleva henkilöstö on rekrytoitu pääasiassa työsopimussuhteeseen.

Palvelussuhteet laadun mukaan vuoden viimeisenä päivänä 2004–2007

	2004		2005		2006		2007	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
Työsopimussuhteiset	309	64	330	66	314	66	332	31
Virkasuhteiset	175	36	168	34	160	34	151	69
Yhteensä	484	100	498	100	474	100	483	100

Stakesin koko henkilöstön keski-ikä oli 46 vuotta, vakituisten työntekijöiden 49,6 vuotta ja määräaikaisten 38,7 vuotta. Koko henkilöstön keski-ikä nousi hieman edelliseen vuoteen verrattuna.



Kertomusvuoden päättyessä Stakesin henkilöstöstä oli osa-aikaeläkkeellä 16 henkilöä, joista 2 oli jäänyt osa-aikaeläkkeelle vuoden 2007 aikana. Vuorotteluvapaalla oli vuoden 2007 aikana 14 työntekijää.

Sairauspoissaolojen kokonaislukumäärä laski edelliseen vuoteen verrattuna. Poissaolot olivat pääosin erittäin lyhyitä. 1–3 päivää kestäneitä sairausjaksoja oli kaikista sairauspoissaaloista n. 84 % ja 4–10 päivää kestäneitä 12 %. Keskimäärin yksi sairauspoissaalojakso kesti 3,9 päivää.

Sairauspoissaolot vuosina 2004–2007 (työpäivät)

	2004	2005	2006	2007
Poissaolojen lukumäärä	896	962	974	922
Päivien lukumäärä	3223	3676	3 894	3 488
Päivää/tapaus	3,6	4,0	4,0	3,9
Päivää/henkilö	6,6	7,3	12,5	7,2
Sairauslomalaisten lkm	301	320	312	307

Stakesin henkilöstö on korkeasti koulutettua. Vuonna 2007 korkeakoulututkinto oli 72 %:lla henkilöstöstä (alempi tai ylempi korkeakoulututkinto tai tutkijakoulutus). Stakesin henkilöstön koulutustasoindeksi vuonna 2007 oli 6.1. Seuraavassa taulukossa on suoritettut tutkinnot tutkin-toasteittain ja vuodelta 2007 myös sukupuolen mukaan.

Henkilöstön koulutusaste vuoden viimeisenä päivänä 2004–2007

Koulutusaste				2007		
	2004	2005	2006	naiset	miehet	yht.
Perusaste	6 %	5 %	6 %	6 %	2 %	5 %
Keskiaste	15 %	14 %	13 %	14 %	16 %	14 %
Alin korkea-aste	11 %	10 %	11 %	11 %	4 %	9 %
Al. korkeakouluaste	10 %	9 %	9 %	10 %	7 %	9 %
Yl. korkeakouluaste	38 %	40 %	41 %	41 %	42 %	42 %
Tutkijakoulutusaste	20 %	21 %	20 %	18 %	29 %	21 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Yhteistyössä Suomen Terveystalo Oy:n kanssa toteutettiin työterveyshuollon ja työsuojelun hankkeita. Työkykyä ylläpidettiin panostamalla edelleen ennaltaehkäisevään työterveyshuoltoon mm. ikäryhmä- ja ergonomiatarkastuksin, järjestämällä ohjattuja kuntosalikursseja sekä ohjausta päivittäiseen taukojumppaan. Lisäksi tuettiin vapaa-ajan liikuntaa tarjoamalla liikuntaseteleitä. Esimiehillä oli mahdollisuus osallistua ASLAK-kuntoutukseen. Stakes tukee henkilöstönsä ruokailua osallistumalla oman ruokalan ylläpitokustannuksiin.

Stakesin henkilöstökoulutusta on hankittu sekä ulkopuolisilta kouluttajilta että järjestetty itse. Stakes on myös rohkaissut työntekijöitä osallistumaan omaehtoiseen ulkopuoliseen koulutukseen. Stakesin keskitettyä henkilöstökoulutusta on järjestetty johtoryhmän hyväksymän suunnitelman mukaan. Koulutukseen käytettiin vuonna 2007 yhteensä 327 145 euroa, mikä 730 euroa henkilötyövuotta kohden.

1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Stakesin päämaksupisteen vuoden 2007 kokonaisrahoituksesta 66 % koostui budjettirahoituksesta, 7 % maksullisen toiminnan tuloista ja 27 % ulkopuolisesta rahoituksesta. Budjettirahoituksen osuus säilyi samalla tasolla kuin vuonna 2006, maksullisen toiminnan tulot vähenivät hieman ja siten myös maksullisen toiminnan osuus koko Stakesin päämaksupisteen rahoituksesta. Ulkopuolisen rahoituksen osuus puolestaan kasvoi vähän vuoteen 2006 verrattuna. Stakesin rahoitusrakenne on pysynyt hyvin samanlaisena viimeisten kolmen vuoden aikana.

Stakesin rahoituslaskelma	2007	2 006	muutos-%
Rahan lähteet			
1. Virastolle osoitettu budjettirahoitus	25 925	24 969	4 %
1.1 Toimintamenomäärärahat, vuosi 2006	23 529	22 682	4 %
1.2 Toimintamenomäärärahat, siirtyneet	2 396	2 287	5 %
2. Maksullisen toiminnan tulot	2 755	3 269	-16 %
2.1 Liiketaloudelliset suoritteet			
2.1.1 IDC	870	1 191	-27 %
2.1.2 Stakes	1 885	2 078	-9 %
3. Ulkopuolinen rahoitus	10 434	9 812	6 %
3.1 Muut valtion virastot			
3.1.1 Sosiaali- ja terveysministeriö ja ESR	3 828	3 227	19 %
3.1.2 TE-määrärahat	1 857	2 196	-15 %
3.1.3 Ulkoasiainministeriö	967	876	10 %
3.1.4 Suomen Akatemia	602	835	-28 %
3.1.5 Muut kuin edellä mainitut valtion virastot	840	626	34 %
3.2 EU	662	724	-9 %
3.3 Muu ulkopuolinen rahoitus	1 678	1 328	26 %
4. Muut tuotot		0	
Rahan lähteet yhteensä	39 114	38 050	3 %
Rahan käyttö			
1. Kulutusmenot	33 194	32 162	3 %
1.1 Virka- ja työsuhdepalkat	18 185	17 275	5 %
1.2 Palkkiot	476	453	5 %
1.3 Henkilöstökulut	4 341	4 052	7 %
1.4 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	582	510	114 %
1.5 Palvelujen ostot	4 660	5 082	-8 %
1.6 Vuokrat	3 001	2 888	4 %
1.7 Muut kulut	1 949	1 902	2 %
2. Investoinnit	719	613	17 %
2.1 Atk-ohjelmistot	329	126	161 %
2.2 Koneet, atk-laitteet ja kalusteet	390	487	-20 %
3. Valtionavut ja muut siirtomenot	2 399	2 715	-12 %
(sis. TE-rahast, Alkoholitutkimussäätiö)			
Rahan käyttö yhteensä	36 312	35 490	2 %

Stakesin päämaksupisteen maksullisen toiminnan tulot vähenivät vuonna 2007 vuoteen 2006 verrattuna. Vuoden 2007 maksullisen toiminnan tulot olivat vain 84 % vuoden 2006 tuloista. Stakesin maksullisen toiminnan tulojen väheneminen selittyy IDC:n liikevaihdon vähenemisestä 27 % vuoteen 2006 verrattuna. Vähennyksestä valtaosa kohdistui projektien läpilaskutettaviin kuluihin, varsinaisen konsulttitoiminnan liikevaihto pysyi lähes ennallaan, laskua oli 3,7 %. Stakesin muun maksullisen toiminnan tulot vähenivät 9 %. Julkaisujen myynti lisääntyi edelleen vuonna 2007. Stakes-Tiedon maksullisen toiminnan tulojen väheneminen johtui vanhan lisenssimaksullisen Sotkatietokannan muuttumisesta maksuttomaksi Sotkanet-verkkopalveluksi.

Ulkopuolinen rahoitus nousi vuodesta 2006. Sosiaali- ja terveysministeriö oli suurin ulkopuolinen rahoittaja. STM:n rahoitus nousi n. 26 % vuoteen 2006 verrattuna. Suurin yksittäinen STM hanke vuonna 2007 oli Sampo-hanke. Ulkoasiainministeriön rahoitus kasvoi 10 % vuoteen 2006 verrattuna. Ulkoasiainministeriön rahoittama suurin hanke oli Barentsin koordinaatio-hanke. Suomen Akatemian rahoitus sen sijaan pieneni noin 12 %. Suomen Akatemian rahoituksen painopisteitä Stakesissa olivat terveydenhuollon ja terveystaloustieteellinen tutkimus sekä mielenterveys- ja alkoholitutkimus. Muiden valtion virastojen rahoitus kasvoi 26 % vuoteen 2006 verrattuna. Euroopan unionin rahoitus väheni viime vuoteen verrattuna.

Valtion mielisairaalat rahoittavat toimintansa pääasiassa kunnilta perittävillä hoitomaksuilla. Niuvanniemen sairaalan tuotot kasvoivat 1 % vuoteen 2006 verrattuna. Hoitomaksutuottojen osuus koko maksullisen toiminnan tuotoista olivat 94 %, mielentilatutkimustuottojen osuus oli 3 % ja vuokratuottojen ja muiden tuottojen osuus yhteensä 3 %. Osuudet ovat pysyneet lähes samana kuin vuonna 2006. Niuvanniemen sairaala palautti vuonna 2007 kunta-asiakkaille vuonna 2006 kertynyttä ylijäämää. Vanhan Vaasan sairaalan pääasiallinen rahoitus syntyy maksullisen toiminnan tuotoista, jonka osuus koko rahoituksesta on n. 99 %. Vanhan Vaasan sairaalan tuotot kasvoivat n. 9 % vuoteen 2006 verrattuna, vuokrat ja käyttökorvaus -tuotot kasvoivat 3,9 % ja muut toiminnan tuotot vähenivät n. 20 %. Sairaaloiden maksuttomaan toimintaan myönnettiin 718 000 €, joka on 111 000 € enemmän kuin vuonna 2006, johtuen VEL-maksun hoitokuluosuudesta. Niuvanniemen sairaalan ulkopuolisen rahoituksen osuus koko rahoituksessa oli alle 1 %, osuus on pysynyt samana kuin vuonna 2006. Vanhan Vaasan ulkopuolisen rahoituksen osuus oli samaa luokkaa kuin Niuvanniemen sairaalan.

Valtion koulukotien toiminta rahoitetaan pääasiassa kuntien maksamilla hoitopäiväkorvauksilla. Koulukodeissa annettavan perusopetuksen ja muun opetustoiminnan piiriin kuuluva toiminta rahoitetaan opetushallituksen momentilta. Valtion koulukotien maksullisen toiminnan tuotot olivat vuonna 2007 arvioitua pienemmät. Tuotot nousivat kuitenkin n. 1 % vuoteen 2006 verrattuna. Valtion koulukotien momentille myönnettiin vuonna 2007 rahaa 603 000 €, joka on 15 000 € enemmän kuin vuonna 2006. Määrärahan lisäyksenä on otettu huomioon 15 000 € VEL-maksun hoitokuluosuus.

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Stakesin päämaksupisteelle myönnettiin vuonna 2007 kaiken kaikkiaan budjettirahaa 23 529 000 € (vuonna 2006 saatiin 22 682 000 €). Vuonna 2007 Stakes sai 847 000€ enemmän rahaa toimintamenoihinsa. Stakes sai määrärahaan lisäyksenä 49 000€ uuteen palkkausjärjestelmään siirtymisen aiheuttamien kulujen kattamiseen, 500 000€ Terveystaloustieteellisen tutkimuksen vahvistamiseen ja 74 600€ VEL-maksun hoitokuluosuuteen. Stakesin määrärahoja vähennettiin Terveystaloustieteellisen tutkimuksen oikeusturvakeskuksen toiminnan vahvistamisen vuoksi, eli Stakesin momentilta siirrettiin rahaa TEO:lle 153 000€ ja tuottavuustoimenpiteiden johdosta 148 000€.

Stakes sai neljännessä lisätalousarviossa 202 000€, josta 117 000€ oli virka- ja työehtosopimuksista aiheutuneiden menojen lisäykseen ja 85 000€ kertalisäyksenä Palvelukeskukseen siirtymisestä aiheutuviin kuluihin. Stakesilta vähennettiin määrärahoja vuonna 2007 yhteensä 301 000€.

Vuoden 2007 määrärahoista säästy 3 milj. euroa käytettäväksi vuonna 2008. Stakesin kulut nousivat kokonaisuudessaan 3,5 % vuoteen 2006 verrattuna, henkilöstökulut nousivat kulueristä eniten, nousua oli 5,6 % vuoteen 2006 verrattuna. Palkkoja nostivat virka- ja työehtosopimuksen mukaiset korotukset ja UPJ-palkkausjärjestelmän aiheuttamat palkkojen korotukset. Stakesin muut kulut ovat pysyneet samalla tasolla kuin vuosina 2006 ja 2005. Atk-investointeja tehtiin enemmän kuin vuonna 2006. Vuodelta 2007 säästy enemmän rahaa kuin vuodelta 2006 ja 2005.

Vuonna 2007 Valtion koulukodeille myönnettiin budjettirahaa 603 000€, josta 300 000€ voidaan käyttää maksullisen toiminnan hintojen alentamiseen ja 303 000€ toimintamenoihin. Budjettirahan määrä oli vuonna 2007 15 000€ korkeampi kuin vuonna 2006, johtuen VEL-maksun hoitokuluosuudesta. Koulukotien maksuttoman toiminnan kustannukset vuonna 2007 olivat 428 000 €. Hintatukea ei ole käytetty. Valtion koulukotien menot katetaan pääasiassa kuntien maksamilla korvauksilla.

Valtion mielisairaaloille myönnettiin budjettirahaa 718 000€ vuonna 2007. Rahaa voidaan käyttää toimintamenojen maksamiseen. Budjettirahan määrä oli 111 000€ korkeampi kuin vuonna 2006, johtuen VEL-maksun hoitokuluosuudesta. Valtion mielisairaaloiden maksuttoman toiminnan kulut vuonna 2007 olivat 588 000 €. Valtion mielisairaaloiden menot katetaan pääasiassa kuntien maksamilla korvauksilla.

Stakesin päämaksupisteen käyttöön osoitettiin lisäksi arviomääräraha valtion sodista kärsineiden huoltoon. Määrärahaa saatiin 2,3 milj. €, joka oli 50 000€ vähemmän kuin vuonna 2006. Määrärahaa käytettiin 2 295 708 €. Määrärahan tarpeen arvioidaan alenevan vuosittain.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Maksullisen toiminnan tuotot sisältävät Stakesin maksupisteiden Valtion mielisairaaloiden ja koulukotien hoitomaksutuotot, mielentilatutkimus- ja vuokratuotot ja Stakesin päämaksupisteen osalta esim. konsulttitoiminnan ja julkaisujen myynnin tuotot. Muun toiminnan tuottoihin sisältyvät suurimpina eränä tieteelliseen tutkimukseen saadut korvaukset Itä-Suomen lääninhallitukselta, ravitsemuskeskuksen atriatuotot ja EEG:n myynnistä ja ECT-hoidoista kertyvät tuotot sekä puutarhan ja terapiatoiminnan myyntituotot. Koko tiliviraston maksullisen toiminnan tuottoja kertyi yhteensä 62,4 milj. €. Tuotot kasvoivat n. 2,5 % vuoteen 2006 verrattuna. Stakesin päämaksupisteen maksullisen toiminnan tuotot vähenivät 16 %, koulukotien tuotot nousivat 1 % ja sairaaloiden 1 %. Niu-vanniemen sairaalassa maksullisen toiminnan tuotot jäivät hoitomaksupalautusten jälkeen hieman alle tavoitteen. Vuonna 2007 mielentilatutkimustuottoja kertyi 30 % tavoitetta vähemmän, mutta hoitopäiväkertymä ja hoitotuotot ylittivät tavoitteen. Vanhan Vaasan sairaalassa hoito- ja tutkimuspäivien kysyntä ylitti tavoitteen. Koulukotien tuotot olivat arvioitua pienemmät.

Stakesin päämaksupisteen maksullisen toiminnan tulot jäivät tavoitteesta n. 12 %. Tuottojen väheneminen selittyy IDC:n liikevaihdon vähenemisestä 27 % vuoteen 2006 verrattuna. Vähennyksestä valtaosa kohdistui projektien läpilaskutettaviin kuluihin, varsinaisen konsulttitoiminnan liikevaihto pysyi lähes ennallaan, laskua oli 3,7 %. Stakesin muun maksullisen toiminnan tulot vähenivät 9 %. StakesTiedon maksullisen toiminnan tulot olivat vain 23 % vuoden 2006 laskutuksesta. Julkaisujen myynti lisääntyi edelleen vuonna 2007.

Sairaaloiden kuluista valtaosa on henkilöstökuluja, jotka nousivat vuonna 2007 7,2 % vuoteen 2006 verrattuna. Henkilöstökulujen nousu johtuu valtion uudesta palkkausjärjestelmästä, virkaehtosopimusten mukaisista palkkaratkaisuista ja jossain määrin myös työnantajamaksujen korotuksista.

Toiminnan kulut kasvoivat vuonna 2007 n. 4 % verrattuna vuoteen 2006. Stakesin koko tiliviraston merkittävin kuluerä on henkilöstökulut, jotka nousivat kulueristä eniten eli 6 % vuoteen 2006 verrattuna. Stakesin päämaksupisteessä virka- ja työsuhdepalkat nousivat 5,6 %. Henkilöstökulujen nousu johtuu valtion palkkausjärjestelmästä ja virkaehtosopimusten mukaisista palkkaratkaisuista.

Toiminnan kuluista vuokrat nousivat 4 % vuonna 2007 verrattuna vuoteen 2006. Stakes-talon vuokra nousi 4 % vuonna 2007 vuoteen 2006 verrattuna.

Siirtotalouden kulut vähenivät 10 % vuoteen 2006 verrattuna. Siirtotalouden kulut alenivat eniten voittoa tavoittelemattomille yhteisöille.

1.6.4 Tase

Aineellisten hyödykkeiden tasearvo laski n. 16 % koko tiliviraston tasolla. Koneiden ja laitteiden osuus koko käyttöomaisuudesta ja muista pitkäaikaisista sijoituksista on yli 90 %. Koneiden ja laitteiden investoinnit vähenivät 16 % vuoteen 2006 verrattuna. Stakesin päämaksupisteessä vuoden 2006 aikana investoinnit koneisiin, atk-laitteisiin ja kalusteisiin kasvoivat 15 %, mutta Stakesin päämaksupisteen osuus koko tiliviraston tasearvosta on pieni. Mielisairaaloissa käyttöomaisuusinvestoinnit olivat vähäisiä. Käyttöomaisuusarvopapereiden tase-erästä kirjattiin pois puhelinosaakkeita, jotka siirrettiin Valtiokonttorille.

Myyntisaamiset vähenivät n. 7 % verrattuna vuoden 2006 tilinpäätökseen. Stakesin päämaksupisteen osuus myyntisaamisista on n. 4 milj. € ja suurimmat saatavat on sosiaali- ja terveysministeriöltä ja muilta valtion virastoilta. Mielisairaaloiden osuus myyntisaatavista oli 3,6 milj. €, jossa oli nousua edelliseen tilinpäätökseen 50 %. Myyntisaatavaerä muodostuu suurimmaksi osaksi joulukuun hoitomaksusaatavista. Saatavat tuloutuvat sairaalan tilille vuoden vaihduttua. Koulukotien myyntisaatavat olivat 1,1 milj. €, mikä oli 29 % enemmän kuin vuonna 2006.

Stakesin koko tiliviraston siirtosaamiset kasvoivat merkittävästi vuoteen 2006 verrattuna, mutta olivat lyhytaikaisista saamisista alle 1 %. Siirtosaamiset kasvoivat, koska esim. Stakesin päämaksupisteen IDC:n Serbia-projektille tehtiin hankintoja, joiden kulut jaksotettiin useammalle vuodelle.

Ennakkomaksuissa ko. tase-erää nostaa Suomen kuntaliitolle maksettu ennakko sovittujen yhteisten tehtävien toimeenpanoa varten.

Lyhytaikainen vieras pääoma kasvoi yli 11 % vuoteen 2006 verrattuna. Ostovelat pienenevät merkittävästi koko Stakesin tiliviraston tasolla, mutta siirtovelat, edelleen tilitettävät erät ja muut lyhytaikaiset velat kasvoivat vuoteen 2006 verrattuna.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Stakesin sisäistä valvontaa toteutetaan johdon jatkuvalla valvonnalla, toiminnan sisään rakennetuilla kontrolleilla sekä vaikuttamalla valvontaympäristöön. Stakesin johto, tulosaluejohtajat ja ryhmäpäälliköt huolehtivat oman yksikkönsä valvontaympäristöstä ja luovat myönteisen suhtautumisen sisäiseen valvontaan omalla toiminnallaan. Valvontajärjestelmän toimivuutta varmistetaan pääjohtajan alaisuudessa toimivalla sisäisen tarkastuksen toiminnolla.

Stakesin sisäisen tarkastajan tehtäviä hoidetaan osa-aikaisesti, noin 4 htkk vuosittaisella työpanoksella. Vuonna 2007 sisäisen tarkastuksen tehtäviin käytettiin yhteensä n. 2,1 htkk (17,5 %). Sisäisen tarkastuksen tehtäviä voidaan ostaa myös ulkopuolisilta asiantuntijoilta. Sähköisten laskujen kierrätyksen siirryttyä palvelukeskukseen, siirtyi vastuu laskujen tarkastamisesta asiattarkastajalle ja hyväksyjälle. Talousyksikön havaitsemien virheiden laadun ja määrän vuoksi resursoitiin talousyksikön tarkastajan työpanosta laskujen tarkastamisen valvontaan syksystä 2007 lähtien (toteuma 0,84 htkk).

Sisäinen tarkastus valmisti toimintasuunnitelman kaudelle 2007–2008, jonka mukaisesti päivitettiin tai laadittiin uusia sisäiseen tarkastukseen ja valvontaan liittyviä ohjeita. Koko Stakesin riskienhallinnan kehittäminen, maksullisen toiminnan sekä yhden suuren projektin tarkastaminen aloitettiin kilpailuttamalla palvelun hankinta loppuvuodesta 2007. Johtuen selvitysmiesten työskentelystä ja ulkopuolisen hankinnan suuresta arvosta sekä riskienhallinnan kehittämiseen sitoutuvasta Stakesin omasta työpanoksesta hankintapäätöstä ei tehty vuoden 2007 aikana, sillä Stakesin tulevaisuus oli epäselvä.

Hankintalainsäädännön muututtua hallintopalvelut tulosalueen toimesta päivitettiin hankintaohje valtion hankintakäsikirjan pohjalta sekä hankintaohjeeseen liittyvät asiakirjamallit ja ohjeet. Hankintakoulutusta järjestettiin syksyllä Stakesin, mielisairaaloiden ja koulukotien henkilökunnalle. Hankintalainsäädännön noudattamista on syytä edelleen valvoa pistotarkastuksin.

COSO IC:hen perustuvaa arviointikehikkoa ei käytetty Stakesin vahvistuslausuman laadinnan apuvälineenä, koska kehittämiskohteet eivät ole muuttuneet vuoden aikana merkittävästi ja riskienhallintaan liittyvä kehitystyö on vasta aloitettu. 2007 tilinpäätöksen yhteydessä tulosalueita pyydettiin raportoimaan toteutetuista sisäisen valvonnan toimenpiteistä. Väärinkäytöksiä ei raportoitu, mutta toisaalta valvontatoimenpiteitä ei eritelty tarkemmin vastauksissa, joten niiden asianmukaisuus ja riittävyys tulee varmistaa viimeistään riskienhallintaan liittyvän kehitystyön yhteydessä.

Yhteenvedona voidaan todeta, että tulosalueilla on parannettu ja luotu uusia systemaattisempia toimintatapoja, täsmennetty tulosalueiden toimintaan liittyviä tavoitteita ja tehostettu sisäistä tiedottamista ja ohjeistamista. Suurimpina riskeinä eli kehittämistä vaativina asioina todettiin:

- talousjärjestelmien vastaamattomuus erilaisiin käytännön tarpeisiin ja siitä johtuvat erilliset excel-taulukoseurannat tulosalueilla
- tulosprisma-mallin mukaiset tehokkuuden ja talouden tavoitteiden ja mittareiden puuttuminen
- systemaattisen riskienhallintaprosessin puuttuminen organisaation eri tasoilta, koko Stakesin tasolta aina projektitasolle
- työn kuormittuminen tietyille asiantuntijoille ja niukat henkilöstöresurssit

Maksupisteet

COSO IC:hen perustuvaa arviointikehikkoa on käytetty useimpien koulukotien ja mielisairaaloiden arviointi- ja vahvistuslausuman valmistelun apuna. Käytetty arviointikehikko perustuu vuoden 2006

arviointikehikkoon, jossa arvioitiin mm. taloussäännön määräysten noudattamista. Vastauksista ilmenee, että arviointikehikon myötä on parannettu taloussäännön noudattamisessa havaittuja puutteita ja suoritettu erillisiä valvontatoimenpiteitä. Riskeiksi eri laitokset ovat todenneet mm. rekrytoinnin haastavuuden, avainhenkilöiden vaihtumisen, talousarvion seurantaan liittyvien järjestelmien puutteellisuudet, käyttöomaisuuteen liittyvän valvonnan, koulukotien oppilaspaiikkojen täyttöasteen, hankintamenettelyjen puutteet ja erilaiset talouden hoitoon liittyvät tehtävät. Yleisimmiksi kehittämiskohteiksi laitokset nimesivät riskien kartoittamisen, hallinnan ja valvonnan, ja niiden liittämissen osaksi yleistä toimintatapaa ja -kulttuuria. Myös erilaiset henkilöstön ja henkilöstöhallinnan kehittämistarpeet oli nähty useimmissa laitoksissa kehittämistä vaativina osa-alueina.

Maksupisteiden osalta vuonna 2006 kehittämiskohteiksi nousi esiin tulosprismaan ja toimintaa liittyvien laadullisten mittarien kehittäminen ja käyttöönotto. Stakes järjesti koulutusta koulukodeille ja mielisairaaloille kustannusvastaavuudesta ja tulosprismasta ja siihen liittyvistä mittareista. Kustannusvastaavuuteen liittyvä tuotteistamisen ja hinnoittelun kehittämistyö aloitetaan mahdollisesti vuonna 2009.

STM:n hallinnonalan muutoksista johtuen erilaisiin kehittämistarpeisiin joudutaan kiinnittämään huomiota jo uutta T&K-laitosta (Stakes ja KTL) perustettaessa. Suurin osa riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan kehittämistyöstä joudutaan ajoittamaan vuosiin 2009 ja 2010, jolloin uuden T&K-laitoksen organisaatio ja operatiivinen toiminta on saatu järjestettyä ja mielisairaaloiden hallintomallista sekä koulukotien asemasta on tehty päätökset ja sovittu toimeenpanosta sosiaali- ja terveysministeriössä.

1.8 Arviointien tulokset

Stakesin ja STM:n välisessä tulossopimuksessa sovittiin, että tulossopimuskauden 2004–2007 kokonaisarviointi toteutetaan syksyllä 2007. Kokonaisarviointia ei toteutettu syksyllä 2007, vaan sitä on tehty osana tämän toimintakertomuksen pitkän aikavälin tavoitteiden arviointia. Kokonaisarviointi tultaneen toteuttamaan keväällä 2008.

1.9 Yhteenvetotiedot väärinkäytöksistä

Vuosien 2004, 2005 ja 2006 toimintakertomuksissa raportoidun Stakesin verkkopalvelun ja sosiaalipolitiikan kehittämishankkeiden aiemman atk-toimittajan ja Stakesin välisen riita-asian käsittely on päättynyt, sillä atk-toimittaja on konkurssissa ja konkurssipesä luopui kanteesta Helsingin hovioikeudessa. Stakes jätti aiemmasta verkkohankkeen toimittajasta vuonna 2004 haastehakemuksen käräjäoikeudelle verkkohankkeen toimituksen epäonnistumisen vuoksi ja vahinkojen korvaamiseksi. Asiaa käsiteltiin joulukuussa 2005 Helsingin käräjäoikeudessa. Käräjäoikeuden päätöksellä atk-toimittaja tuomittiin osittaiseen korvaukseen Stakesille, mutta atk-toimittaja valitti päätöksestä hovioikeuteen. Stakesin saama jako-osuus atk-toimittajan konkurssipesästä on vielä avoinna.

2. Talousarvion toteutumalaskelma

Tiliviraston talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijäottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2006	Talousarvio 2007 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2007	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	505 856,75	513 989,90	513 989,90	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	505 856,75	513 989,90	513 989,90	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	847 397,27	874 146,17	874 146,17	0,00	100
12.33.99 Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot	0,01	13,01	13,01	0,00	100
12.39.04. Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset	846 230,00	873 748,15	873 748,15	0,00	100
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	1 167,26	385,01	385,01	0,00	100
13. Korkotulot ja voiton tuloutukset	2 599,00	1 161,00	1 161,00	0,00	100
13.03.01. Osinkotulot	2 599,00	1 161,00	1 161,00	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	1 355 853,02	1 389 297,07	1 389 297,07	0,00	100

24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	978 008,38	1 056 626,31	935 146,61	121 479,70	1 056 626,31	0,00	191 835,16	1 214 301,16	967 481,74	246 819,42
24.01.29. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonsäveroimet (arviomääräraha)	43 615,38	34 160,31	34 160,31		34 160,31	0,00				
24.01.29.3. Lähiluehiteistön arvonsäveroimet (arviomääräraha)	43 615,38	34 160,31	34 160,31		34 160,31	0,00				
24.50.66. Lähiluehiteistyö (siirtomääräraha 3 v)	934 393,00	1 022 466,00	900 986,30	121 479,70	1 022 466,00	-	191 835,16	1 214 301,16	967 481,74	246 819,42
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	88 311,30	3 382,15	3 382,15	0,00	3 382,15	0,00	32 555,34	32 555,34	32 555,34	0,00
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonsäveroimet (arviomääräraha)	9 111,30	3 382,15	3 382,15		3 382,15	0,00				
28.80.24. VEL-perustainen kuntoutus ja työhyvinvoinnin tuki (siirtomääräraha 2 v)	62 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	15 362,40	15 362,40	15 362,40	0,00
28.81.01 Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkaukset (siirtomääräraha 3 v)	17 200,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	17 192,94	17 192,94	17 192,94	0,00
29. Opetusministeriön hallinnonala	856 596,27	664 922,97	531 736,00	133 186,97	664 922,97	0,00	385 574,54	991 884,54	737 747,40	254 137,14
29.01.29. Opetusministeriön hallinnonalan arvonsäveroimet (arviomääräraha)	67 526,27	58 612,97	58 612,97		58 612,97	0,00				
29.60.50.1 Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (siirtomääräraha 3 v)	789 070,00	606 310,00	473 123,03	133 186,97	606 310,00	-	385 574,54	991 884,54	737 747,40	254 137,14
32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala	184,17	1 779,19	1 779,19		1 779,19	0,00				
32.10.29. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan arvonsäveroimet (arviomääräraha)	184,17	1 779,19	1 779,19		1 779,19	0,00				

33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	29 666 187,56	31 112 378,50	26 940 278,48	4 117 808,43	31 058 086,91	54 291,59	3 618 089,27	28 468 089,27	23 476 532,69	4 117 808,43
33.01.29. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvontiläveromenot (arviomääräraha)	3 947 068,84	3 912 378,50	3 912 378,50		3 912 378,50	0,00				
33.02.21. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskukseen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	22 682 000,00	23 529 000,00	20 502 786,14	3 026 213,86	23 529 000,00	-	2 396 089,27	25 925 089,27	22 898 875,41	3 026 213,86
33.12.21. Valtion koulukotien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	613 293,49	603 000,00	80 922,24	522 077,76	603 000,00	-	615 000,00	1 218 000,00	395 922,24	522 077,76
33.12.21.1. Toimintamenot	313 293,49	303 000,00	80 922,24	222 077,76	303 000,00	-	315 000,00	618 000,00	395 922,24	222 077,76
33.12.21.2. Koulukotien maksullisen toiminnan hintojen alentaminen	300 000,00	300 000,00	0,00	300 000,00	300 000,00	-	300 000,00	600 000,00	0,00	300 000,00
33.14.21. Valtion mielisairauksien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	72 032,00	718 000,00	148 483,19	569 516,81	718 000,00	-	607 000,00	1 325 000,00	181 735,04	569 516,81
33.23.30. Valtion korvaus sodista kärsineiden huoltoon (arviomääräraha)	2 351 793,23	2 350 000,00	2 295 708,41		2 295 708,41	54 291,59				
34. Työministeriön hallinnonala	60 709,88	81 070,31	81 070,31	0,00	81 070,31	0,00				
34.06.51. Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet (kiinteä määräraha)	60 709,88	81 070,31	81 070,31		81 070,31	0,00				
34.06.51.2.1. Palkkaukset	60 709,88	81 070,31	81 070,31		81 070,31	0,00				
Määrärahatilit yhteensä	31 649 997,56	32 920 159,43	28 493 392,74	4 372 475,10	32 865 867,84	54 291,59	4 228 054,31	30 706 830,31	25 214 317,17	4 618 764,99

3. Tuotto- ja kululaskelma

TILIVIRASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2007 - 31.12.2007		1.1.2006 - 31.12.2006	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	62 434 099,25		61 258 758,13	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	772 202,14		760 682,34	
Muut toiminnan tuotot	11 385 814,54	74 592 115,93	<u>10 724 894,87</u>	72 744 335,34
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	5 432 320,56		5 537 878,17	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-34 706,06		-25 099,60	
Henkilöstökulut	71 221 121,13		67 212 447,69	
Vuokrat	8 193 484,48		7 876 813,38	
Palvelujen ostot	8 903 613,92		9 067 276,35	
Muut kulut	2 708 823,93		2 797 938,04	
Valmisteverastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-44 877,54		262 589,03	
Poistot	1 360 792,54		1 461 038,01	
Sisäiset kulut	461 226,46	<u>-98 201 799,42</u>	<u>279 798,89</u>	<u>-94 470 679,96</u>
JÄÄMÄ I		-23 609 683,49		-21 726 344,62
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	-659,17		2 599,10	
Rahoituskulut	257,35	-916,52	422,46	2 176,64
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	7 095,70		1 717,32	
Satunnaiset kulut	20 228,22	<u>-13 132,52</u>	<u>589,49</u>	<u>1 127,83</u>
JÄÄMÄ II		-23 623 732,53		-21 723 040,15
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Kunnilta	8 686,58		8 508,47	
Kuntayhtymiltä	1 460,00		6 810,00	
Muut	4 315,16	14 461,74	<u>4 262,37</u>	19 580,84
Kulut				
Kunnille	2 905 349,82		2 921 933,06	
Kuntayhtymille	249 576,95		273 130,93	
Elinkeinoelämälle	310 152,83		484 535,02	
Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	726 433,29		1 061 320,38	
Kotitalouksille	457 285,30		451 033,93	
Ulkomaille	103 212,07	<u>-4 752 010,26</u>	<u>85 959,52</u>	<u>-5 277 912,84</u>
JÄÄMÄ III		-28 361 281,05		-26 981 372,15
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	756 888,25		712 035,91	
Suoritetut arvonlisäverot	4 301 279,85	<u>-3 544 391,60</u>	4 319 727,80	<u>-3 607 691,89</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-31 905 672,65</u>		<u>-30 589 064,04</u>

4. Tase

TILIVIRASTON TASE

	31.12.2007		31.12.2006	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	865 907,46		676 711,62	
Muut pitkävaikutteiset menot	51 370,22	917 277,68	<u>76 203,92</u>	752 915,54
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakennelmat	20 302,73		25 514,23	
Koneet ja laitteet	2 312 932,10		2 749 260,32	
Kalusteet	189 167,57		213 972,79	
Muut aineelliset hyödykkeet	26 095,27	2 548 497,67	<u>17 740,00</u>	3 006 487,34
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>10 305,00</u>	<u>10 305,00</u>	<u>29 843,77</u>	<u>29 843,77</u>
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET YHTEENSÄ	3 476 080,35		3 789 246,65	
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Aineet ja tarvikkeet	61 444,09		64 375,66	
Keskeneräinen tuotanto	0,00		5 785,79	
Valmiit tuotteet/Tavarat	429 864,51	491 308,60	<u>341 563,55</u>	411 725,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	8 749 303,58		9 355 300,54	
Siirtosaamiset	72 947,44		234,65	
Muut lyhytaikaiset saamiset	546 128,21		364 477,57	
Ennakkomaksut	70 624,88	9 439 004,11	<u>24 589,80</u>	9 744 602,56
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	11 421,77		10 720,25	
Muut pankkitilit	12 287,80		100,00	
Muut rahat ja pankkisaamiset	2 647,30	<u>26 356,87</u>	<u>2 591,67</u>	<u>13 411,92</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ	9 956 669,58		10 169 739,48	
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>13 432 749,93</u>		<u>13 958 986,13</u>	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	749 937,98		749 937,98	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-3 144 745,33		-182 160,11	
Pääoman siirrot	29 491 029,41		27 626 478,82	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	-31 905 672,65	-4 809 450,59	<u>-30 589 064,04</u>	-2 394 807,35
RAHASTOJEN PÄÄOMAT				
Muut valtion rahastot ja lahjoitetut varat	2 647,30	2 647,30	2 591,67	2 591,67
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Saadut ennakot	1 303 975,62		1 253 674,73	
Ostovelat	2 074 506,00		2 509 878,93	
Tilivirastojen väliset tilitykset	1 614 118,42		1 469 746,39	
Edelleen tilitetävät erät	2 481 360,17		2 098 909,16	
Siirtovelat	9 653 110,20		8 627 212,28	
Muut lyhytaikaiset velat	1 112 482,81	<u>18 239 553,22</u>	<u>391 780,32</u>	<u>16 351 201,81</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	<u>18 239 553,22</u>		<u>16 351 201,81</u>	
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>13 432 749,93</u>		<u>13 958 986,13</u>	

5. Liitetiedot

Liite 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

- Tiliviraston tilinpäätös on hyvin vertailukelpoinen edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna.
- Ulkomaanrahan määräiset velat samoin kuin ulkomaanrahan määräiset saamiset ja muut sitoumukset on muunnettu Suomen rahaksi varainhoitovuoden viimeisen Euroopan keskuspankin tai Suomen Pankin kurssin mukaan.
- Stakes on solminut vuonna 2007 palvelusopimuksen Sisäasiainhallinnon palvelukeskuksen Palken kanssa. Ensimmäiseksi on palvelukeskuksen hoitoon siirretty päämaksupisteen ostolaskujen ja matkalaskujen reititys, maksaminen, reskontran hoito ja menotiliotteen käsittely. Palkkahallinnon osalta tehtäväsiirrot on käynnistetty 1.1.2008. Muiden tehtävien osalta siirtotoimenpiteitä jatketaan. Sairaalat ja koulukodit eivät ole vielä palvelukeskuksen asiakkaita. Siirrot eivät ole tuoneet tässä vaiheessa rahallista säästöä.

Sairaalat

- Vuoden 2007 tiedot ovat vertailukelpoisia edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna.
- Niuvanniemessä on ulkomaan rahan määräiset saamiset muutettu Suomen rahaksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

Koulukodit

Harvialan koulukoti

- Vuoden 2007 kustannukset ovat vuoteen 2006 verrattuna kasvaneet normaalia enemmän johtuen uuden asuntolan varustamisesta ja koulukodin hallinnon siirtymisestä pois laitosalueelta. Koulukoti on samalla maakaapeloinnilla verkotettu ja nykyaikaistettu.

Kasvun Yhteisöt

- Ei esitettävää

Lagmansgården

- Ei esitettävää

Limingan koulutuskeskus

- Tilinpäätös on vertailukelpoinen vuoden 2006 tilinpäätöksen kanssa.

Sippolan koulukoti

- Tilinpäätös on vertailukelpoinen vuoden 2006 tilinpäätöksen kanssa.
- Vertailtavuuteen vaikuttavat tiedot ilmenevät toimintakertomuksesta sekä selvityksestä koskien kustannusvastaavuuslaskelman laskentaperusteita.

Vuorelan koulukoti

- Vuoden 2007 kustannusvastaavuuslaskelma jää alijäämäiseksi johtuen lähinnä koulukodin Vanhala rakennuksen peruskorjauksen viivästymisestä.

Vuorelan koulukoti sijaitsee Vihdissä ja siellä on merkittävänä ongelmana valtion lastensuojelulaitoksen alhaisempi palkkataso verrattuna kunnan ja yksityisten laitosten palkkatasoon. Vuonna 2007 irtisanoutui työntekijöitä enemmän kuin

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2006	Talousarvio 2007 (TA + LTAt)	Talousarvion 2007 määrärahojen		Tilinpäätös 2007	Vertailu - Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahaja koskevat läydyntävät tiedot		
			käyttö vuonna 2007	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käyttö vuonna 2007 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.02.21.									
Bruttomenot	28 011 411,00	39 029 000,00	25 601 389,81		28 627 603,67			27 997 479,08	
Bruttotulot	5 329 411,00	15 500 000,00	5 098 603,67		5 098 603,67			5 098 603,67	
Nettomenot	22 682 000,00	23 529 000,00	20 502 786,14	3 026 213,86	23 529 000,00	-	2 396 089,27	25 925 089,27	3 026 213,86
33.12.21.									
Bruttomenot	16 054 873,03	14 953 000,00	15 638 944,35		16 161 022,11			15 953 944,35	
Bruttotulot	15 441 579,54	14 350 000,00	15 558 022,11		15 558 022,11			15 558 022,11	
Nettomenot	613 293,49	603 000,00	80 922,24	522 077,76	603 000,00	-	615 000,00	1 218 000,00	522 077,76
33.14.21.									
Bruttomenot	43 602 247,16	47 371 000,00	45 177 981,94		45 747 498,75			45 211 233,79	
Bruttotulot	43 530 215,16	46 653 000,00	45 029 498,75		45 029 498,75			45 029 498,75	
Nettomenot	72 032,00	718 000,00	148 483,19	569 516,81	718 000,00	-	607 000,00	1 325 000,00	569 516,81

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Tilivirasto ei ole ylittänyt arviomäärärahoja

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.	Peruutettu Tilijaottelu	Yhteensä
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala		873 748,15
Vuosi 2007		873 748,15
33.12.21.2 Koulukotien maksullisen toiminnan hintojen alentaminen	300 000,00	
33.14.21 Valtion mielisairaaloiden toimintamenot	573 748,15	
Pääluokka yhteensä		873 748,15
Vuosi 2007		873 748,15

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2007	2006
Henkilöstökulut	57 184 194,66	53 823 845,98
Palkat ja palkkiot	56 696 434,89	53 648 264,08
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	487 759,77	175 581,90
Henkilösivukulut	14 036 926,47	13 388 647,72
Eläkekulut	11 257 646,14	10 762 803,24
Muut henkilösivukulut	2 779 280,33	2 625 844,48
Yhteensä	71 221 121,13	67 212 493,70
Johdon palkat ja palkkiot, josta	1 535 049,09	1 491 913,32
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	53 497,95	50 153,46
Johto	3 217,90	3 524,00
Muu henkilöstö	50 280,05	46 629,46

Henkilöstökulut ovat ilmoitettu suoriteperusteisesti

Liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tilivirastossa yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöiän mukaisina poistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.

Käyttöomaisuushyödykkeiden Autot ja muut maakuljetusvälineet sekä Laivat ja muut vesikuljetusvälineet poistot on laskettu jäännösarvopoistoina ja muiden hyödykkeiden poistot on laskettu tasapoistoina

Mikäli hyödykkeelle jää jäännösarvo suunnitelman mukaisen poistoaajan jälkeen ja sen taloudellinen käyttöikä jatkuu, tehdään jäännösarvolle uusi poistosuunnitelma, tasapoisto (3v.)

Suunnitelman mukaiset poistoaajat ovat :

Käyttöomaisuus	Poisto-	Poistoaika	vuotuinen poisto -	jaanno
Aineettomat hyödykkeet	menetelmä	vuotta	%	sarvo - %
Aineettomat oikeudet				
Ostetut atk-ohjelmat	tasapoisto	5	33,33	0
Muut aineettomat oikeudet	tasapoisto	arv. erikseen, 5-17 vuotta		
Aineelliset hyödykkeet				
Rakennelmat	tasapoisto	10	10	0
Koneet ja laitteet				
Autot ja muut maakuljetusvälineet	jäännösarvo	5	20	33
Autot ja muut maakuljetusvälineet	tasapoisto	3	33,33	0
Laivat ja muut vesikuljetusvälineet	jäännösarvo	5	20	33
Laivat ja muut vesikuljetusvälineet	tasapoisto	3	33,3	0
Raskaat työkoneet	tasapoisto	10	10	0
Kevyet työkoneet	tasapoisto	5	20	0
Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet				
Palvelimet	tasapoisto	5	20	0
Muut atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	tasapoisto	3	33,33	0
Toimistokoneet ja -laitteet	tasapoisto	5	20	0
Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	tasapoisto	5	20	0
Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
Laboratoriolaitteet ja -kalusteet	tasapoisto	5	20	0
Muut tutkimuslaitteet	tasapoisto	5	20	0
Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
Kalusteet				
Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	tasapoisto	5	20	0
Muut kalusteet	tasapoisto	5	20	0
Muut aineelliset hyödykkeet				
Taide-esineet		ei poistoja		0
Muut aineelliset hyödykkeet	tasapoisto	arv. erikseen, 5-20 vuotta		0
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Käyttöomaisuusarvopaperit				
Kiinteistöosakkeet		ei poistoja		
Muut osakkeet		ei poistoja		
Muut osuudet		ei poistoja		

Tiliviraston Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet				Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	
Hankintameno 1.1.2007	1 939 060,62	136 126,92	0,00	0,00	2 075 187,54
Lisäykset	456 511,31	0,00	0,00	0,00	456 511,31
Vähennykset (-)	-8 695,20	0,00	0,00	0,00	-8 695,20
Hankintameno 31.12.2007	2 386 876,73	136 126,92	0,00	0,00	2 523 003,65
Kertyneet poistot 1.1.2007	1 262 349,00	59 923,00	0,00	0,00	1 322 272,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	258 620,27	24 833,70	0,00	0,00	283 453,97
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2007	1 520 969,27	84 756,70	0,00	0,00	1 605 725,97
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	865 907,46	51 370,22	0,00	0,00	917 277,68

	Aineelliset hyödykkeet				Yhteensä
	Rakennelmat	Koneet ja laitteet	Kalusteet	...	
Hankintameno 1.1.2007	39 878,23	12 368 974,33	574 275,79	28 979,00	13 012 107,35
Lisäykset	0,00	668 922,10	18 925,65	9 605,57	697 453,32
Vähennykset (-)	0,00	-74 628,77	-3 664,65	0,00	-78 293,42
Hankintameno 31.12.2007	39 878,23	12 963 267,66	589 536,79	38 584,57	13 631 267,25
Kertyneet poistot 1.1.2007	14 364,00	9 619 714,01	360 303,00	11 239,00	10 005 620,01
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	5 211,50	1 030 432,55	40 066,22	1 250,30	1 076 960,57
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	189,00	0,00	0,00	189,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2007	19 575,50	10 650 335,56	400 369,22	12 489,30	11 082 769,58
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	20 302,73	2 312 932,10	189 167,57	26 095,27	2 548 497,67

	Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				Yhteensä
	Käyttöomaisuusarvopaperit	
Hankintameno 1.1.2007	29 843,77	0,00	0,00	0,00	29 843,77
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset (-)	-19 538,77	0,00	0,00	0,00	-19 538,77
Hankintameno 31.12.2007	10 305,00	0,00	0,00	0,00	10 305,00
Kertyneet poistot 1.1.2007	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2007	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	10 305,00	0,00	0,00	0,00	10 305,00
Käyttöomaisuus yhteensä 31.12.2007					3 476 080,35

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2007	2006	Muutos 2007-2006
Korot euromääräisistä saamisista	596,26	0,00	596,26
Kurssierot saamisista	-2 416,43	0,00	-2 416,43
Osingot	1 161,00	2 599,00	-1 438,00
Muut rahoitustuotot	0,00	0,10	-0,10
Rahoitustuotot yhteensä	-659,17	2 599,10	-3 258,27
Rahoituskulut	2007	2006	Muutos 2007-2006
Korot euromääräisistä veloista	237,35	422,46	-185,11
Muut rahoituskulut	20,00	0,00	20,00
Rahoituskulut yhteensä	257,35	422,46	-165,11
Netto	-916,52	2 176,64	-3 093,16

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 9: Talousarvionaloudesta annetut lainat

Ei ole esitettävää.

Liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

	2007					2006	
	Kappale määrä	Markkina- arvo	Kirjanpitoarvo	Omistus- osuus %	Myynti- oikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina- arvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet			10 305,00			1 161,00	29 843,77
Jakobstadsnejdens Telefon Ab	2		808,00			30,00	1 194,77
Kajaanin puhelinosuuskunta i.L.							1 110,00
Kuopion puhelinyhdistyksen osuustodistus							8 484,00
Limingan jäähalli Oy	8		673,00				673,00
Luottokunta osuustodistus	1		84,00				84,00
Lännen puhelin Oy							9 558,00
Mikkelin puhelin Oyj							8 740,00
Vaasan Lännen puhelin	20		8 740,00			1080,00	8 740,00
Vakka-Suomen puhelin Oy						51,00	
Osakkeet ja osuudet yhteensä			10 305,00			1 161,00	29 843,77

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2007	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1 - 5	Yli	Alle	1 - 5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	26 356,87	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	26 356,87	0,00	0,00	0,00

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut**Vastuusitoumukset**

Euro	31.12.2007	31.12.2006	Muutos 2007-2006
Muut vastuut			
Vuokrasopimukset	35 952 858,00	39 032 858,00	-3 080 000,00
Vastuusitoumukset yhteensä	35 952 858,00	39 032 858,00	-3 080 000,00

Merkittävät monivuotiset taloudelliset sopimusvastuut

Vuokrasopimukset	Vuositteiset talousarviomenot yhteensä €	
Kestoajaltaan pidemmät kuin 4 vuoden sopimukset		
Määräaikaiset sopimukset	3 080 014,00	
Yhteensä	3 080 014,00	

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Rahaston nimi	Varat	Varat	Käyttötarkoitus
	31.12.2007	31.12.2006	
Stakes päämaksupiste	2 647,30	2 591,67	Sodassa kaatuneiden vähävaraisten omaisten auttaminen
Sippolan koulukodin stipendirahasto	2 091,65	2 171,65	Stipendien jako oppilaille
Yhteensä	4 738,95	4 763,32	

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Ei ole esitettävää

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Ei ole esitettävää

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Ei ole esitettävää

Tiliviraston tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

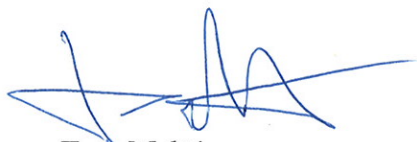
Ei ole esitettävää

6. Allekirjoitukset

Toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat on hyväksytty Helsingissä 14. maaliskuuta 2008.



Mauno Konttinen
pääjohtajan sijainen,
ylijohtaja



Tero Meltti
suunnittelupäällikkö



Satu Seikkula
talouspäällikkö